INHOUD

ABSTRACT.....3

VOORWOORD.....3

INLEIDING.....4

SYSTEMATISCHE SOORTENLIJST.....8

OPMERKINGEN.....31

DANKWOORD.....74

LITERATUURLIJST.....75

ADDENDUM.....93

INDEX VAN DE WETENSCHAPPELIJKE NAMEN.....94

INDEX VAN DE NEDERLANDSE NAMEN.....105

ABSTRACT. - *A CHECKLIST OF THE RECENT MARINE MOLLUSCS OF BELGIUM*

An annotated checklist of the recent marine molluscs of Belgium is presented. It has been compiled from: (1) data in the literature, (2) the material in the collections of the " Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN), Brussels " and (3) personal observations. Several critical points concerning the systematics, faunistics and nomenclature of the species mentioned, are discussed. Yet, it has not always been possible to present definitive conclusions. Hence, the list still bears a preliminar character and consequently it is hoped that it may serve as a starting point for a more profound survey of the Belgian marine malacofauna.

VOORWOORD

In vergelijking met het faunistisch onderzoek van onze inheemse land- en zoetwatermollusken, staat de studie van de Belgische mariene weekdieren nog maar in haar kinderschoenen. Inderdaad, gedurende de laatste 50 jaar werd er relatief weinig aandacht geschonken aan onze mariene malacofauna. Nochtans is dit niet steeds het geval geweest, want in de tweede helft van de vorige eeuw en zelfs nog in het begin van deze eeuw, werden onze zeemollusken intensief bemonsterd door biologen en natuurliefhebbers zoals F. DE MALZINE, J. COLBEAU, P. PELSENEER, R. MAITLAND, A. LAMEERE, G. GILSON en E. VONCK.

Na het verschijnen van VONCK's determinatiewerkje (1933) echter, werden de zeeweekdieren blijkbaar wat verwaarloosd, want nieuwe gegevens of studies werden slechts sporadisch gepubliceerd. Toen VERSTRAELEN (1966) zijn schelpengids publiceerde, voorzag dit werkje dan ook in een duidelijke behoefte. Hetzelfde geldt trouwens voor de tabellen van VANHERCKE (1980) en LONGIN (1983). Deze drie gidsen vormen een eenvoudige, maar goede inleiding tot onze mariene malacofauna. Ze hebben evenwel een te beperkt karakter om echt bruikbaar te zijn voor een uitgebreide faunistische studie in het kader van de " European Invertebrate Survey (EIS) "; ze besteden b.v. geen aandacht aan de inktvissen en de zeenaaktslakken. Bovendien vereist marien malacologisch onderzoek eerst en vooral een gefundeerde en zo volledig mogelijke naamlijst van de betrokken fauna. Het is dan ook in die context dat de onderhavige lijst werd samengesteld. Het is tevens de eerste stap naar de verwezenlijking van een " Fauna van de mariene weekdieren van België ".

De idee van een grondige herziening van de Belgische mariene malacofauna is uiteraard niet nieuw, want toen W. ADAM in 1960 zijn " Fauna " van de land- en zoetwatermollusken publiceerde, stelde hij reeds het verschijnen van een

analoog boekwerk over de mariene mollusken in het vooruitzicht. Sindsdien, werd hieraan reeds heel wat werk besteed, maar door tal van omstandigheden kon het project echter voorlopig nog niet afgewerkt worden.

We hopen dat onderhavige naamlijst een bruikbaar instrument mag zijn voor al wie geïnteresseerd is in de Belgische zeemollusken en dat hij tevens een aanzet mag vormen voor meer specifiek onderzoek. Tenslotte zou de auteur het erg waarderen alle opmerkingen, aanvullingen en waarnemingen te mogen ontvangen, die kunnen leiden tot het verbeteren en/of het vervolledigen van deze naamlijst.

INLEIDING

De hier voorgestelde naamlijst omvat alle tot nu toe bekende recente mariene weekdieren van de Belgische kustwateren. Hij werd samengesteld aan de hand van (1) een groot aantal literatuurgegevens, (2) het materiaal in de verzamelingen van het KBIN en (3) waarnemingen van de auteur en leden van de " Strandwerkgroep ".

Voor de afbakening van de Belgische kustwateren volgen we hier LELOUP (1952). Ons marien faunagebied wordt begrensd door enerzijds de kustlijn en anderzijds een quasi evenwijdige lijn tussen twee punten op respectievelijk 51°30' N.B. - 02°00' O.L. en 51°50' N.B. - 03°10' O.L. Wanneer men nu deze punten d.m.v. een rechte verbindt met de dichtsbijzijnde landsgrenzen ter hoogte van de kustlijn, dan verkrijgt men een min of meer trapeziumvormige figuur die, per definitie, de Belgische kustwateren afbakent (Fig. 1).

De lijst werd in de eerste plaats opgemaakt ten behoeve van het EIS-onderzoek in België. Er werd dan ook gestreefd naar een zo nauwkeurig mogelijke aansluiting bij de reeds eerder verschenen inventaris van de niet-mariene weekdieren (VAN GOETHEM 1984). Zo werd er op gelet dat de computercode die we hier gebruiken, geen overlapping vertoont met die van VAN GOETHEM (1984). Daardoor krijgt b.v. de genusnaam *Colus* de code COUS i.p.v. COLU, vermits dit laatste door VAN GOETHEM (1984) reeds werd gebruikt voor *Columella*.

Net zoals de lijst van VAN GOETHEM (1984) omvat onze inventaris een groter aantal soorten dan strikt genomen levend aan onze kust voorkomt. Inderdaad, wellicht meer nog dan bij de terrestrische mollusken, is het moeilijk om juist te achterhalen welke soorten al dan niet deel uitmaken van de Belgische mariene malacofauna. Er zijn immers nogal wat elementen die een correct faunabeeld kunnen verstoren. We overlopen ze hier kort:

- Als gevolg van de zeevisserij, kunnen heel wat soorten aangevoerd worden die absoluut niet tot onze fauna behoren. Zo brengen vissers regelmatig materiaal

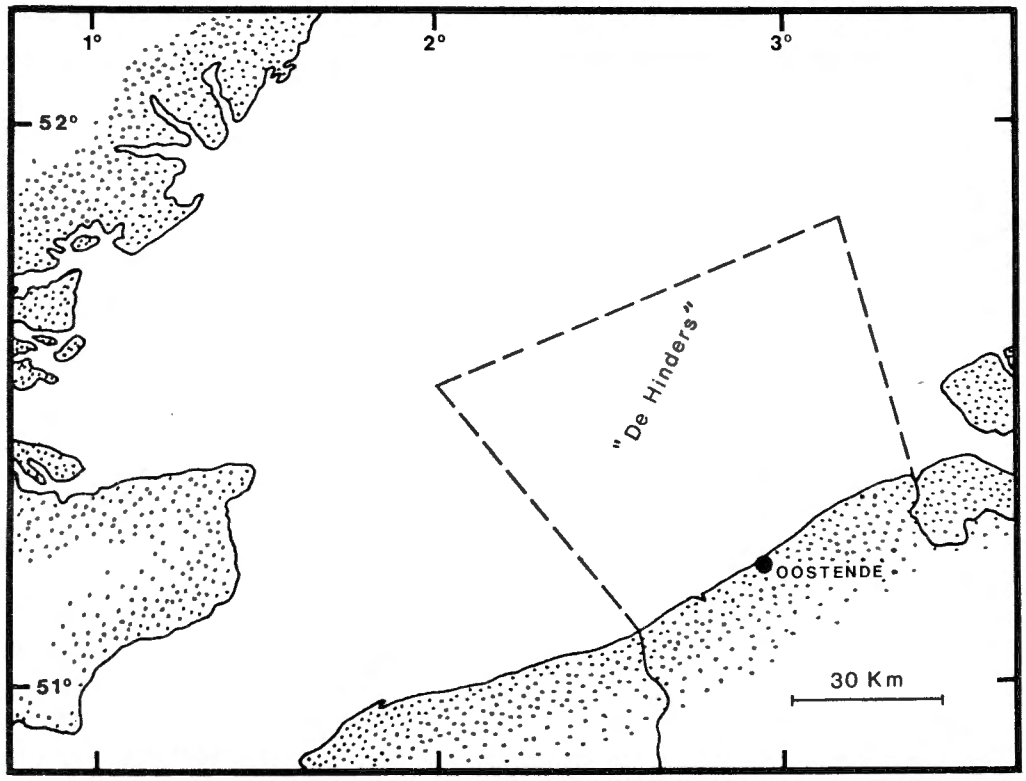

Fig. 1. Begrenzing van het bestudeerde faunagebied

mee uit de Ierse Zee, het zuidelijke deel van het Kanaal en de wateren rond IJsland (VANWALLEGHEM 1984a, b).

- Als gevolg van een parallel met onze kust voorkomende noordwaartse zeestroming, gebeurt het regelmatig dat meer zuidelijk levende soorten (Noord-Frankrijk) aanspoelen ter hoogte van onze Westkust (De Panne, Koksijde, Oostduinkerke, ...). Het transport van dergelijke niet-inheemse soorten kan o.a. gebeuren door losgeslagen wieren (b.v. riemwier), hydroïdenkolonies en eierkapsels (vooral die van de wulk).

- Accidenteel kunnen bepaalde uitheemse soorten ingevoerd worden als " bijproduct " van de commerciële exploitatie van oesterculturen (b.v. Spuikom te Oostende). In sommige gevallen kunnen deze immigranten zich blijvend vestigen, waardoor ze op de duur als een wezenlijk onderdeel van onze fauna moeten beschouwd worden (b.v. *Crepidula fornicata* en *Petricola pholadiformis*). In andere gevallen echter, kunnen de nieuwkomers zich niet blijvend vestigen, zodat we ze ook niet kunnen bestempelen als ingeburgerd (b.v. *Acanthochitona communis*).

- Inktvissen kunnen door hun actief zwemmende en pelagische levenswijze " verdwalen " (zoals dat soms ook gebeurt met bepaalde vissen en zeezoogdieren) en al-

dus ver buiten hun normaal verspreidingsgebied terechtkomen. Dergelijke individuen spoelen soms aan na een storm of worden gevangen door kustvissers, maar ze kunnen in feite niet tot onze fauna worden gerekend (b.v. *Sepia orbignyana*).

- Voor onze kust bevinden zich verschillende tertiaire (i.c. Eoceen) en kwartaire (i.c. Pleistoceen) afzettingen. Daardoor is een deel van het aangespoelde strandmateriaal in feite van fossiele oorsprong. Wat de eocene soorten aangaat, is er meestal geen probleem: met uizondering misschien van de Nuculidae, kunnen ze gewoonlijk eenvoudig herkend worden als uitgestorven fossiele vormen (b.v. *Megacardita planicosta* RUTOT & VINCENT in MOURLON, 1881, *Venericardia carinata* SOWERBY, 1820 en *Turritella solanderi* MAYER, 1877). Dit geldt echter niet voor vele pleistocene schelpen. Die behoren nl. veelal toe aan soorten die ook recent nog voorkomen, zij het dan wel niet noodzakelijk in onze regio. Het hoeft geen verdere uitleg dat dergelijke exemplaren voor heel wat verwarring kunnen zorgen.

Dit alles maakt dat we de nodige voorzichtigheid aan de dag hebben moeten leggen bij het samenstellen van onderhavige lijst. De soorten die we hebben opgenomen kunnen nu onderverdeeld worden in de volgende drie groepen:

- De soorten waarover geen twijfel bestaat dat ze levend werden verzameld langs onze kust. Het gaat hier in de eerste plaats om materiaal dat aanwezig is in de verzamelingen van het KBIN (bewaard in 70% ethylalcohol). Verder hebben we ons hiervoor ook nog gebaseerd op recente en betrouwbare literatuurgegevens. We denken hierbij dan vooral aan waarnemingen van de " Strandwerkgroep " die geregeld gepubliceerd worden in het periodiek " De Strandvlo " en ook aan enkele licentiaatsstudies uitgevoerd aan de Rijksuniversiteit Gent. Al deze soorten worden in de lijst voorzien van een volgnummer. Om reeds eerder vermelde redenen, betekent een levende vondst nog niet noodzakelijk dat de betrokken soort inheems is, maar het is wel duidelijk dat waarnemingen van levende dieren altijd interessanter zijn dan meldingen van lege schelpen alleen.

- De soorten waarvan ons geen levende exemplaren van de Belgische kust bekend zijn, maar waarvan we wel dood materiaal hebben gezien. Het gaat hier om soorten die alleszins wél levend voorkomen aan de kusten van een of meer van onze buurlanden, zodat de Belgische vondsten zouden kunnen bestaan uit aangevoerd materiaal. Zoals hoger vermeld, kan het anderzijds ook gaan om fossielen uit pleistocene afzettingen voor onze kust.

- De soorten die we van onze kust enkel kennen uit de literatuur. In vele gevallen zullen deze meldingen gebaseerd blijken te zijn op ofwel fossiele exemplaren, ofwel verkeerde identificaties. Dit zal echter pas met enige zekerheid kunnen uigemaakt worden na verder onderzoek. In afwachting daarvan, hebben we gemeend dat het volledigheidshalve toch nuttig was om deze soorten in de lijst op te nemen. Ze worden samen met de soorten in de voorgaande groep aangeduid met een " ? ".

Terloops willen we er nog op wijzen dat bepaalde families die reeds in de inventaris van VAN GOETHEM (1984) vermeld werden, hier nog eens hernomen worden; meer bepaald gaat het om de zee- en brakwatervormen van de families Hydrobiidae, Assimineidae, Stiligeridae, Limapontiidae en Ellobiidae. Het ligt voor de hand dat de volgnummers van de betrokken soorten niet overeenkomen met de nummering in VAN GOETHEM (1984). De computercode daarentegen, is dezelfde gebleven.

Op systematisch en nomenclatorisch vlak hebben we de naamlijst gebaseerd op een uitgebreid literatuuronderzoek. Daarbij bleek het dikwijls noodzakelijk om terug te grijpen naar de klassieke auteurs. Dit belet evenwel niet dat in bepaalde gevallen nog wel enig voorbehoud moet worden gemaakt bij de gebruikte naam en/of het geciteerde auteurschap. Dit vloeit voort uit het feit dat nomenclatuur en taxonomie in het algemeen sterk onderhevig zijn aan de wisselende inzichten van de verschillende auteurs. Daardoor wordt men soms wel verplicht een subjectieve of arbitraire keuze te maken tussen de diverse meningen. In de opmerkingen bij de soorten wordt er telkens dieper op deze problematiek ingegaan.

Tenslotte willen we hier nog aanstippen dat we geen absolute volledigheid hebben nagestreefd, noch m.b.t. de geciteerde synoniemen, noch tot de geraadpleegde literatuur. Evenmin hebben we getracht om voor elke soort een Nederlandse naam op te geven. Daarvoor hebben we ons beperkt tot de bestaande en min of meer goed ingeburgerde namen zoals die o.a. vermeld worden door KAAS & TEN BROEK (1942), VERSTRAELEN (1966), ENTROP (1972) etc.

SYSTEMATISCHE SOORTENLIJST

Phylum : Mollusca
Stam : Weekdieren

Classis : Polyplacophora (1)
Klasse : Keverslakken, chitons

Ordo : Neoloricata

Subordo : Lepidopleurina

Familia : Leptochitonidae

LEPT ASEL 001 *Leptochiton asellus* (GMELIN, 1791)
= *Chiton onyx* SPENGLER, 1797
= *Chiton scoticus* LEACH, 1852

LEPT CANC 002 *Leptochiton cancellatus* (SOWERBY, 1840) (2)
= *Chiton tuberculatus* LEACH, 1852 (non LINNAEUS, 1758)

Subordo : Chitonina

Familia : Ischnochitonidae

ISCH ALBU ? *Ischnochiton albus* (LINNAEUS, 1767) (3)
= *Chiton aselloides* LOWE, 1825
= *Chiton sagrinatus* COUTHOUY, 1838
Witte keverslak

LEPI CINE 003 *Lepidochitona cinerea* (LINNAEUS, 1767) (non FABRICIUS, 1780 nec POLI, 1791)
= *Chiton marginatus* PENNANT, 1777
= *Chiton fuscatus* BROWN, 1827
= *Chiton quinquevalvis* BROWN, 1827
= *Chiton variegatus* PHILIPPI, 1836
= *Lepidopleurus carinatus* LEACH, 1852
Asgrauwe keverslak

TONI RUBR ? *Tonicella rubra* (LINNAEUS, 1767) (4)
= *Chiton cinereus* FABRICIUS, 1780 (non LINNAEUS, 1767)
= *Chiton minimus* SPENGLER, 1797 (non GMELIN, 1791)
= *Chiton submarmoreus* MIDDENDORFF, 1846
= *Chiton incarnatus* REEVE, 1848
= *Chiton latus* LEACH, 1852

Subordo : Acanthochitonina

Familia : Acanthochitonidae

ACCH	COMM	004	*Acanthochitona communis* (RISSO, 1826) = *Acanthochites aeneus* RISSO, 1826 = *Chiton discrepans* BROWN, 1827 (partim)	(5)
ACCH	CRIN	005	*Acanthochitona crinita* (PENNANT, 1777) = *Acanthochites carinatus* RISSO, 1826 = *Acanthochaetes vulgaris* LEACH, 1852	(6)

Classis : Gastropoda (7)
Klasse : Slakken, buikpotigen

Subclassis : Prosobranchia
Onderklasse : Voorkieuwigen

Ordo : Archaeogastropoda

Familia : Fissurellidae
Familie : Sleutelgathorens

EMAR	FISS	?	*Emarginula fissura* (LINNAEUS, 1758) = *Emarginula conica* LAMARCK, 1801 = *Emarginula reticulata* SOWERBY, 1813 = *Emarginula mülleri* FORBES & HANLEY, 1849	(8)
EMAR	ROSE	006	*Emarginula rosea* BELL, 1824 = *Emarginula conica* SCHUMACHER, 1817	(9)
PUTA	NOAC	?	*Puncturella noachina* (LINNAEUS, 1771) = *Cemoria princeps* MIGHELS & A. ADAMS, 1842	(10)
DIOD	GRAE	007	*Diodora graeca* (LINNAEUS, 1758) = *Fissurella reticulata* (DA COSTA, 1778) = *Fissurella mamillata* RISSO, 1826 = *Patella apertura* MONTAGU, 1803 Gewone sleutelgathoren	(11)

Familia : Patellidae
Familie : Schaalhorens

PATE	VULG	008	*Patella vulgata* LINNAEUS, 1758 Gewone schaalhoren	(12)
PATE	DEPR	?	*Patella depressa* PENNANT, 1777 = *Patella intermedia* MURRAY, 1857	
PATE	ASPE	?	*Patella aspera* RÖDING, 1798 = *Patella athletica* BEAN, 1844	(13)

PANA	PELL	009	*Patina pellucida* (LINNAEUS, 1758) Gladde schaalhoren	(14)
PANA	PELA	009a	*Patina pellucida* f. *laevis* PENNANT, 1777	
			Familia : Acmaeidae	
ACMA	VIRG	?	*Acmaea virginea* (MÜLLER, 1776) Schoteltje	(15)
			Familia : Trochidae Familie : Tolhorens	
MAES	HELI	?	*Margarites helicinus* (PHIPPS, 1774) = *Helix margarita* MONTAGU, 1808	(16)
GIBB	MAGU	010	*Gibbula magus* (LINNAEUS, 1758) = *Trochus tuberculatus* DA COSTA, 1778 Knobbelige tolhoren	
GIBB	CINE	011	*Gibbula cineraria* (LINNAEUS, 1758) = *Trochus lineatus* DA COSTA, 1778 = *Trochus inflatus* BLAINVILLE, 1826 Asgrauwe tolhoren	(17)
GIBB	TUMI	012	*Gibbula tumida* (MONTAGU, 1803) = *Trochus patholatus* DILLWYN, 1817	
GIBB	UMBI	?	*Gibbula umbilicalis* (DA COSTA, 1778) = *Trochus obliquatus* GMELIN, 1791 = *Trochus umbilicatus* MONTAGU, 1803 = *Trochus cinereus* BLAINVILLE, 1826 (non LINNAEUS, 1758) = *Trochus agathensis* RÉCLUZ, 1843	(18)
CALL	ZIZY	013	*Calliostoma zizyphinum* (LINNAEUS, 1758) = *Trochus conuloides* LAMARCK, 1822 Gewone tolhoren	(19)
CLEL	CLEL	?	*Clelandella clelandi* (W. WOOD, 1828) = *Trochus miliaris* BROCCHI, 1814 = *Trochus millegranus* PHILIPPI, 1836	(20)
JUJU	MONT	014	*Jujubinus montagui* (W. WOOD, 1828)	(21)
MONO	LINE	?	*Monodonta lineata* (DA COSTA, 1778) = *Trochus crassus* (PULTENEY, 1799) = *Monodonta colubrina* (GOULD, 1851)	
			Familia : Skeneidae	
SKEN	SERP	?	*Skenea serpuloides* (MONTAGU, 1808)	(22)
			Familia : Phasianellidae	
TRIA	PULL	?	*Tricolia pullus* (LINNAEUS, 1758) = *Phasianella pullus picta* (DA COSTA, 1778)	(23)

Ordo : Mesogastropoda

Familia : Lacunidae

LACU	PARV	?	*Lacuna parva* (DA COSTA, 1778) = *Lacuna puteolus* (TURTON, 1819)	(24)
LACU	VINC	015	*Lacuna vincta* (MONTAGU, 1803) = *Trochus divaricatus* FABRICIUS, 1780 Scheefhorentje	(25)
LACU	PALL	?	*Lacuna pallidula* (DA COSTA, 1778) = *Lacuna neritoidea* GOULD, 1840 = *Lacuna patula* THORPE, 1844	(26)

Familia : Littorinidae
Familie : Alikruiken, kreukels

LITT	LITT	016	*Littorina littorea* (LINNAEUS, 1758) Gewone alikruik	(27)
LITT	OBCO	-	*Littorina obtusata* - complex Stompe alikruik	(28)
LITT	OBTU	017	*Littorina obtusata* (LINNAEUS, 1758) s.s. = *Turbo littoralis* LINNAEUS, 1758 (partim)	
LITT	MARI	?	*Littorina mariae* SACCHI & RASTELLI, 1966	
LITT	SACO	-	*Littorina saxatilis* - complex Ruwe alikruik	(29)
LITT	SAXA	018	*Littorina saxatilis* (OLIVI, 1792) s.s. = *Littorina rudis* (MATON, 1797)	
LITT	ARCA	?	*Littorina arcana* HANNAFORD-ELLIS, 1978	
LITT	NIGR	?	*Littorina nigrolineata* GRAY, 1839	
LITT	NEGL	?	*Littorina neglecta* BEAN, 1844	
LITT	NERI	?	*Littorina neritoides* (LINNAEUS, 1758) = *Littorina petraeus* MONTAGU, 1803 Kleine alikruik	(30)

Familia : Hydrobiidae (31)
Familie : Drijfhorentjes

HYDR	STCO	-	*Hydrobia stagnorum* - complex	(32)
HYDR	STAG	?	*Hydrobia stagnorum* (GMELIN, 1791) = *Hydrobia stagnalis* BASTER, 1765 Drijfhorentje	

HYDR	VENT	?	*Hydrobia ventrosa* (MONTAGU, 1803)	
HYDR	NEGL	?	*Hydrobia neglecta* MUUS, 1963	
HYDR	ULVA	019	*Hydrobia ulvae* (PENNANT, 1777) Wadslakje	
POTA	JENK	020	*Potamopyrgus jenkinsi* (SMITH, 1889) Brakwaterhorentje	
POTA	JEAC	020a	*Potamopyrgus jenkinsi* f. *aculeata* OVERTON, 1905	
			Familia : Assimineidae	
ASSI	GRAY	021	*Assiminea grayana* FLEMING, 1828	(33)
			Familia : Iravadiidae	
HYAL	VITR	?	*Hyala vitrea* (MONTAGU, 1803)	(34)
			Familia : Rissoidae	(35)
RISS	PARV	022	*Rissoa parva* (DA COSTA, 1778)	(36)
RISS	PAIN	?	*Rissoa parva* var. *interrupta* (J. ADAMS, 1798)	
RISS	GUER	?	*Rissoa guerinii* RÉCLUZ, 1843 = *Rissoa costulata* ALDER, 1844 = *Rissoa subcostulata* SCHWARTZ, 1864	(37)
RISS	MEMB	?	*Rissoa membranacea* (J. ADAMS, 1797) Vliezig drijfhorentje	(38)
ALVA	LACT	023	*Alvania lactea* (MICHAUD, 1830) Wit drijfhorentje	
ALVA	SEMI	?	*Alvania semistriata* (MONTAGU, 1808) = *Setia marmorata* (CANTRAINE, 1842) = *Setia subsulcata* (PHILIPPI, 1844)	(39)
MANZ	CRAS	?	*Manzonia crassa* (KANMACHER, 1798) = *Rissoa costata* (J. ADAMS, 1796)	(40)
ONOB	SEMI	?	*Onoba semicostata* (MONTAGU, 1803) = *Rissoa striata* J. ADAMS, 1797 = *Onoba candida* (BROWN, 1844)	(41)
			Familia : Tornidae (= Adeorbidae)	
TORN	SUBC	?	*Tornus subcarinatus* (MONTAGU, 1803)	(42)
			Familia : Caecidae	
CAEC	GLAB	?	*Caecum glabrum* (MONTAGU, 1803)	(43)

Familia : Turritellidae

TURR	COMM	?	*Turritella communis* RISSO, 1826 Penhoren	(44)

Familia : Cerithiidae (45)

BITT	RETI	?	*Bittium reticulatum* (DA COSTA, 1778) Naaldje	

Familia : Cerithiopsidae (46)

CERI	TUBE	?	*Cerithiopsis tubercularis* (MONTAGU, 1803)	(47)

Familia : Triphoridae (48)

TRIP	ADCO	-	*Triphora adversa* - complex	(49)
TRIP	ADVE	?	*Marshallora adversa* (MONTAGU, 1803) s.s.	
TRIP	PALL	?	*Cheirodonta pallescens* (JEFFREYS, 1867)	
TRIP	ERYT	?	*Monophorus erythrosoma* (BOUCHET & GUILLEMOT, 1978)	
TRIP	SIMI	?	*Similiphora similior* (BOUCHET & GUILLEMOT, 1978)	

Familia : Epitoniidae (= Scalidae)
Familie : Wenteltrapjes

EPIT	CLAT	024	*Epitonium clathrus* (LINNAEUS, 1758) = *Epitonium communis* (LAMARCK, 1819) Gewoon wenteltrapje	(50)
EPIT	TURT	?	*Epitonium turtonis* (TURTON, 1819) Turtons wenteltrapje	
EPIT	CLUM	025	*Epitonium clathratulum* (KANMACHER, 1798) Wit wenteltrapje	(51)

Familia : Aclididae (52)

ACLI	MINO	?	*Aclis minor* (BROWN, 1827) = *Aclis supranitida* (W. WOOD, 1842)	

Familia : Eulimidae (= Melanellidae) (53)

MELA	ALBA	026	*Melanella alba* (DA COSTA, 1778) = *Eulima polita* auct. (non LINNAEUS, 1758)	
EULI	BILI	?	*Eulima bilineata* (ALDER, 1848) = *Eulima trifasciata* auct.	

Familia : Aporrhaidae

APOR	PESP	?	*Aporrhais pespelicani* (LINNAEUS, 1758) = *Aporrhais quadrifidus* (DA COSTA, 1778) Pelikaansvoetje	

Familia : Trichotropidae

TRIS	BORE	?	*Trichotropis borealis* BRODERIP & SOWERBY, 1829 = *Trichotropis costellata* COUTHOUY, 1838 = *Trichotropis conica* MÖLLER, 1842 = *Trichotropis atlantica* MÖLLER, 1842 = *Trichotropis inermis* HINDS, 1877 = *Trichotropis saintjohnensis* VERKRÜZEN, 1877	

Familia : Capulidae

CAPU	UNGA	?	*Capulus ungaricus* (LINNAEUS, 1758)	(54)

Familia : Crepidulidae (= Calyptraeidae) (55)

CREP	FORN	027	*Crepidula fornicata* (LINNAEUS, 1758) Muiltje, slipper	(56)
CALY	CHIN	?	*Calyptraea chinensis* (LINNAEUS, 1758) Chinees hoedje	

Familia : Lamellariidae (= Velutinidae)

LAME	PERS	028	*Lamellaria perspicua* (LINNAEUS, 1758)	(57)
VELU	VELU	029	*Velutina velutina* (MÜLLER, 1776) = *Velutina laevigata* (PENNANT, 1777) = *Velutina haliotidea* (FABRICIUS, 1780)	
VELU	PLIC	?	*Velutina plicatilis* (MÜLLER, 1776) = *Velutina flexilis* (MONTAGU, 1808)	

Familia : Triviidae (58)

TRIV	MONA	030	*Trivia monacha* (DA COSTA, 1778) Koffieboontje	(59)
TRIV	ARCT	031	*Trivia arctica* (PULTENEY, 1799)	(60)

Familia : Naticidae
Familie : Tepelhorens

LUNA	CATE	032	*Lunatia catena* (DA COSTA, 1778) = *Lunatia monilifera* (LAMARCK, 1822) Gewone tepelhoren	(61)

LUNA	ALDE	033	*Lunatia alderi* (FORBES, 1838) = *Lunatia poliana* (DELLE CHIAJE, 1826) = *Lunatia intermedia* (PHILIPPI, 1836) = *Lunatia nitida* auct. (non DONOVAN, 1800) Glanzende tepelhoren	(62)
LUNA	FUSC	?	*Lunatia fusca* (BLAINVILLE, 1825) = *Lunatia sordida* (PHILIPPI, 1836)	(63)
LUNA	PALL	?	*Lunatia pallida* (BRODERIP & SOWERBY, 1829) = *Natica groenlandica* MÖLLER, 1842	
LUNA	MONT	?	*Lunatia montagui* (FORBES, 1838)	
AMAU	ISLA	?	*Amauropsis islandicus* (GMELIN, 1791) = *Natica helicoides* JOHNSTON, 1835	(64)
			Ordo : Neogastropoda	
			Familia : Muricidae Familie : Purperslakken	
BORE	CLAT	?	*Boreotrophon clathratus* (LINNAEUS, 1767)	(65)
BORE	TRUN	?	*Boreotrophon truncatus* (STRÖM, 1768)	
TROP	MURI	?	*Trophonopsis muricatus* (MONTAGU, 1803)	
NUCE	LAPI	034	*Nucella lapillus* (LINNAEUS, 1758) Purperslak	(66)
OCEN	ERIN	035	*Ocenebra erinacea* (LINNAEUS, 1758) Geschubde stekelhoren	(67)
			Familia : Buccinidae	(68)
COUS	GRAC	036	*Colus gracilis* (DA COSTA, 1778) Slanke noordhoren	(69)
NEPT	ANTI	037	*Neptunea antiqua* (LINNAEUS, 1758) Noordhoren	
BUCC	UNDA	038	*Buccinum undatum* LINNAEUS, 1758 Wulk	(70)
			Familia : Nassariidae Familie : Fuikhorens	(71)
NASS	PYGM	?	*Nassarius pygmaeus* (LAMARCK, 1822) = *Nassarius varicosa* (TURTON, 1822) Kleine fuikhoren	(72)
NASS	INCR	039	*Nassarius incrassatus* (STRÖM, 1768) Verdikte fuikhoren	
NASS	RETI	040	*Nassarius reticulatus* (LINNAEUS, 1758) Gevlochten fuikhoren	

Familia : Turridae (73)

BELL SEPT ? *Bellaspira septangularis* (MONTAGU, 1803) (74)

BELL RUFA ? *Bellaspira rufa* (MONTAGU, 1803) (75)

OENO TURR 041 *Oenopota turricula* (MONTAGU, 1803)
Trapgevel

BELA NEBU ? *Bela nebula* (MONTAGU, 1803) (76)
= *Mangelia costulata* RISSO, 1826 (non BLAINVILLE, 1829)

BELA LAEV ? *Bela laevigata* (PHILIPPI, 1836) (77)

MANG COST ? *Mangelia costulata* (BLAINVILLE, 1829) (non RISSO, 1826)
= *Pleurotoma striolatum* PHILIPPI, 1844
= *Pleurotoma farrani* THOMPSON, 1845

RAPH PURP ? *Raphitoma purpurea* (MONTAGU, 1803) (78)

Subclassis : Opisthobranchia (79)
Onderklasse : Achterkieuwigen

Ordo : Cephalaspidea

Familia : Acteonidae (= Pupidae)

ACTE TORN ? *Acteon tornatilis* (LINNAEUS, 1758) (80)
= *Tornatella fasciata* LAMARCK, 1816
Spoelhoren

Familia : Retusidae

RETU OBTU ? *Retusa obtusa* (MONTAGU, 1803) (81)
= *Bulla alba* KANMACHER, 1798
= *Bulla plicata* BROWN, 1827
= *Bulla pertenuis* MIGHELS, 1843
Oubliehorentje

RETU TRUN ? *Retusa truncatula* (BRUGUIÈRE, 1792) (82)
= *Bulla truncata* J. ADAMS, 1800
= *Bulla retusa* (MATON & RACKETT, 1807)
= *Retusa pellucida* (BROWN, 1827)
= *Retusa semisulcata* (PHILIPPI, 1836)

RETU UMBI ? *Retusa umbilicata* (MONTAGU, 1803) (83)
= *Retusa subcylindrica* (BROWN, 1827)
= *Retusa strigella* (LOVÉN, 1846)
= *Retusa nitidula* (LOVÉN, 1846)

Familia : Atyidae

HAMI NAVI 042 *Haminoea navicula* (DA COSTA, 1778) (84)
= *Haminoea cornea* (LAMARCK, 1822)

Familia : Scaphandridae (= Cylichnidae)

CYLI	CYLI	?	*Cylichna cylindracea* (PENNANT, 1777) = *Cylichna cylindrica* (BRUGUIERE, 1792) = *Cylichna producta* (BROWN, 1827) = *Cylichna elongata* LOCARD, 1886	(85)
SCAP	LIGN	?	*Scaphander lignarius* (LINNAEUS, 1758)	(86)

Familia : Akeridae

AKER	BULL	043	*Akera bullata* MÜLLER, 1776	(87)

Familia : Philinidae

PHIL	APER	044	*Philine aperta* (LINNAEUS, 1767) = *Bullaea quadripartita* ASCANIUS, 1772 Schepje	(88)
PHIL	PUNC	?	*Philine punctata* (J. ADAMS, 1800) = *Bullaea alata* FORBES, 1844	(89)

Familia : Pyramidellidae (90)

CHRY	OBTU	?	*Chrysallida obtusa* (BROWN, 1827) = *Chrysallida interstincta* auct.	(91)
CHRY	DECU	?	*Chrysallida decussata* (MONTAGU, 1803)	
CHRY	SPIR	?	*Chrysallida spiralis* (MONTAGU, 1803)	
MENE	DIVI	?	*Menestho divisa* (J. ADAMS, 1797)	
ODOS	ACUT	?	*Odostomia acuta* JEFFREYS, 1848	
BRAC	SCAL	?	*Brachystomia scalaris* (MACGILLIVRAY, 1843) = *Odostomia rissoides* HANLEY, 1844	(92)
EULL	LAEV	?	*Eulimella laevis* (BROWN, 1827) = *Eulimella acicula* (PHILIPPI, 1836)	
TURB	LACT	?	*Turbonilla lactea* (LINNAEUS, 1758) = *Chemnitzia elegantissima* MONTAGU, 1803	(93)
TURB	INNO	?	*Turbonilla innovata* MONTEROSATO, 1884	(94)
TURB	CREN	?	*Turbonilla crenata* (BROWN, 1827)	

Ordo : Gymnosomata (95)

Familia : Pneumodermatidae

PNEU	PAUC	?	*Pneumodermopsis paucidens* (BOAS, 1886)	

Familia : Clionidae

CLIO LIMA ? *Clione limacina* (PHIPPS, 1774)

Ordo : Sacoglossa (= Ascoglossa) (96)

Familia : Stiligeridae

ALDE MODE 045 *Alderia modesta* (LOVÉN, 1844) (97)
= *Alderia amphibia* ALLMAN, 1845
= *Alderia scaldiana* NYST, 1855

Familia : Limapontiidae

LIIA CAPI ? *Limapontia capitata* (MÜLLER, 1774) (98)
= *Planaria limacina* FABRICIUS, 1780
= *Limapontia nigra* JOHNSTON, 1836
= *Chalidis coerulea* QUATREFAGES, 1844

LIIA DEPR 046 *Limapontia depressa* ALDER & HANCOCK, 1862 (99)

Ordo : Anaspidea

Familia : Aplysiidae (100)

APLY PUNC ? *Aplysia punctata* CUVIER, 1803 (101)
= *Aplysia rosea* RATHKE, 1799
= *Aplysia hybrida* SOWERBY, 1806
= *Aplysia albopunctata* DESHAYES, 1853

Ordo : Doridacea

Familia : Goniodorididae

ANCU GIBB 047 *Ancula gibbosa* (RISSO, 1818) (102)
= *Polycera cristata* ALDER, 1841

Familia : Onchidorididae (= Lamellidorididae) (103)

ACIS PILO 048 *Acanthodoris pilosa* (ABILDGAARD in MÜLLER, 1789) (104)
= *Doris stellata* GMELIN, 1791
= *Doris flemingii* FORBES, 1838
= *Doris sublaevis* THOMPSON, 1840
= *Doris similis* ALDER & HANCOCK, 1842
= *Doris subquadrata* ALDER & HANCOCK, 1845

LADO BILI 049 *Lamellidoris bilamellata* (LINNAEUS, 1761) (105)
= *Doris fusca* MÜLLER, 1776

Familia : Polyceridae

POLY	QUAD	?	*Polycera quadrilineata* (MÜLLER, 1776) = *Polycera lineatus* RISSO, 1826 = *Polycera ornata* ORBIGNY, 1837	(106)
THEC	PENN	050	*Thecacera pennigera* (MONTAGU, 1815)	(107)
LICI	CLAV	051	*Limacia clavigera* (MÜLLER, 1776) = *Tergipes pulcher* JOHNSTON, 1834 = *Euplocamus plumosius* THOMPSON, 1840	(108)

Familia : Cadlinidae

CADL	LAEV	?	*Cadlina laevis* (LINNAEUS, 1767) = *Doris obvelata* MÜLLER, 1776	(109)

Familia : Archidorididae

ARCH	TUBE	052	*Archidoris tuberculata* (CUVIER, 1804) = *Doris brittanica* JOHNSTON, 1838 = *Doris mera* ALDER & HANCOCK, 1844 = *Doris flammea* ALDER & HANCOCK, 1844 (?)

Familia : Kentrodorididae

JORU	TOME	053	*Jorunna tomentosa* (CUVIER, 1804) = *Doris johnstoni* ALDER & HANCOCK, 1845

Ordo : Dendronotacea

Familia : Tritoniidae (110)

TRIT	HOMB	054	*Tritonia hombergii* CUVIER, 1803 = *Tritonia alba* ALDER & HANCOCK, 1854 (?)	(111)
TRIT	PLEB	055	*Tritonia plebeia* JOHNSTON, 1828	(112)

Familia : Lomanotidae

LOMA	MARM	056	*Lomanotus marmoratus* (ALDER & HANCOCK, 1845) = *Lomanotus genei* VÉRANY, 1846 = *Lomanotus portlandicus* THOMPSON, 1851 = *Lomanotus hancocki* NORMAN, 1877 = *Lomanotus eisigii* TRINCHESE, 1883 = *Lomanotus varians* GARSTANG, 1889	(113)

Familia : Dendronotidae

DEND	FRON	057	*Dendronotus frondosus* (ASCANIUS, 1774) = *Doris arborescens* MÜLLER, 1776 Boompjesslak

			Familia : Dotidae (= Iduliidae)	(114)
DOTO	COCO	-	*Doto coronata* - complex	(115)
DOTO	CORO	058	*Doto coronata* (GMELIN, 1791) = *Doto costae* TRINCHESE, 1881	(116)
DOTO	PINN	059	*Doto pinnatifida* (MONTAGU, 1804)	
DOTO	FRAG	060	*Doto fragilis* (FORBES, 1838)	(117)
			Ordo : Aeolidacea	
			Familia : Flabellinidae (= Coryphellidae)	(118)
CORY	VERR	061	*Coryphella verrucosa* (M. SARS, 1829)	(119)
CORY	LINE	062	*Coryphella lineata* (LOVÉN, 1846) = *Aeolis argenteolineata* A. COSTA, 1866	(120)
			Familia : Facelinidae	
FACE	AURI	063	*Facelina auriculata* (MÜLLER, 1776)	(121)
			Familia : Aeolidiidae	(122)
AEOL	PAPI	?	*Aeolidia papillosa* (LINNAEUS, 1761) Vlokkige zeeslak	(123)
			Familia : Eubranchidae	(124)
EUBR	TRIC	064	*Eubranchus tricolor* FORBES, 1838 = *Eolis violacea* ALDER & HANCOCK, 1844 = *Galvina viridula* BERGH, 1873	(125)
EUBR	EXIG	065	*Eubranchus exiguus* (ALDER & HANCOCK, 1848) = *Tergipes fustifer* LOVÉN, 1846 = *Capellinia capellinii* TRINCHESE, 1874	(126)
			Familia : Tergipedidae (= Cuthonidae = Trinchesiidae)	(127)
CATR	GYMN	066	*Catriona gymnota* (COUTHOUY, 1838) = *Eolis aurantia* ALDER & HANCOCK, 1842	(128)
TENE	PALL	067	*Tenellia pallida* (ALDER & HANCOCK, 1842) = *Tergipes adspersus* NORDMANN, 1845 = *Eolis ventilabrum* DALYELL, 1853	(129)
TERG	TERG	068	*Tergipes tergipes* (FORSKÄL, 1775) = *Eolidia despecta* JOHNSTON, 1838	(130)
EMBL	PULC	?	*Embletonia pulchra* (ALDER & HANCOCK, 1844) = *Embletonia faurei* LABBE, 1923	(131)

Subclassis : Pulmonata
Onderklasse : Longslakken

Ordo : Basommatophora
Orde : Waterlongslakken

Familia : Ellobiidae (= Melampidae) (132)
Familie : Oorslakken

OVAT MYOS 069 *Ovatella myosotis* (DRAPARNAUD, 1801)
= *Alexia denticulata* (MONTAGU, 1803)
Muizenoortje

LEUC BIDE 070 *Leucophytia bidentata* (MONTAGU, 1808)
Wit muizenoortje

Familia : Otinidae

OTIN OVAT - *Otina ovata* (BROWN, 1827) (133)
= *Otina otis* (TURTON, 1819)
= *Otina turtoni* LOCARD, 1886

Classis : Scaphopoda
Klasse : Stoottandjes, olifantstandjes

Familia : Dentaliidae

DENT ENTA ? *Dentalium entalis* LINNAEUS, 1758 (134)
Olifantstandje

DENT VULG 071 *Dentalium vulgare* (DA COSTA, 1778) (135)
= *Dentalium tarentinum* LAMARCK, 1818
Gewone stoottand

Classis : Bivalvia (= Pelecypoda) (136)
Klasse : Tweekleppigen

Subclassis : Palaeotaxodonta

Ordo : Nuculoida

Familia : Nuculidae (137)

NUCU SULC ? *Nucula sulcata* BROWN, 1831

NUCU NUCL 072 *Nucula nucleus* (LINNAEUS, 1758) (138)
Parelmoerneut

NUCU	HANL	?	*Nucula hanleyi* WINCKWORTH, 1931	
			Familia : Nuculanidae (= Ledidae)	
NULA	MINU	?	*Nuculana minuta* (MÜLLER, 1776)	(139)
			Subclassis : Pteriomorphia	
			Ordo : Arcoida	
			Familia : Arcidae	
STRI	LACT	073	*Striarca lactea* (LINNAEUS, 1758) = *Arca modiolus* POLI, 1795	(140)
			Familia : Glycymeridae	
GLYC	GLYC	?	*Glycymeris glycymeris* (LINNAEUS, 1758) Kamschelp	(141)
			Ordo : Mytiloida	
			Familia : Mytilidae	
MYTI	EDUL	074	*Mytilus edulis* LINNAEUS, 1758 Eetbare mossel	
MYTI	GALL	?	*Mytilus galloprovincialis* LAMARCK, 1819 Krombekmossel	(142)
MUSC	DISC	?	*Musculus discors* (LINNAEUS, 1767)	(143)
MUSC	MARM	075	*Musculus marmoratus* (FORBES, 1838)	
MODI	MODI	076	*Modiolus modiolus* (LINNAEUS, 1758) Paardemossel	(144)
MODI	BARB	077	*Modiolus barbatus* (LINNAEUS, 1758) Behaarde paardemossel	(145)
			Ordo : Pterioida	
			Familia : Pectinidae	(146)
PECT	MAXI	?	*Pecten maximus* (LINNAEUS, 1758)	(147)
CHLA	VARI	078	*Chlamys varia* (LINNAEUS, 1758) Bonte mantel	(148)

AEQU	OPER	079	*Aequipecten opercularis* (LINNAEUS, 1758) Wijde mantel	
PALL	TIGE	?	*Palliolum tigerinum* (MÜLLER, 1776) Tijgerpels	(149)
			Familia : Anomiidae	
ANOM	EPHI	080	*Anomia ephippium* LINNAEUS, 1758 Paardezadel	(150)
PODO	PATE	081	*Pododesmus patelliformis* (LINNAEUS, 1761)	(151)
PODO	SQUA	082	*Pododesmus squamula* (LINNAEUS, 1758) Schilferige dekschelp	(152)
			Familia : Ostreidae Familie : Oesters	
OSTR	EDUL	083	*Ostrea edulis* LINNAEUS, 1758 Eetbare oester	(153)
CRAS	GIGA	084	*Crassostrea gigas* (THUNBERG, 1793) = *Crassostrea angulata* (LAMARCK, 1819) Japanse oester, Portugese oester	(154)
			Subclassis : Heterodonta	
			Ordo : Veneroida	
			Familia : Lucinidae	
LORI	LACT	085	*Loripes lacteus* (LINNAEUS, 1758) = *Loripes lucinalis* (LAMARCK, 1818) = *Loripes leucoma* TURTON, 1822 = *Loripes desmaresti* (PAYRAUDEAU, 1826)	(155)
LUCI	BORE	?	*Lucinoma borealis* (LINNAEUS, 1767)	(156)
			Familia : Thyasiridae	(157)
THYA	FLEX	?	*Thyasira flexuosa* (MONTAGU, 1803)	
			Familia : Ungulinidae (= Diplodontidae)	
DIPL	ROTU	?	*Diplodonta rotundata* (MONTAGU, 1803)	(158)
			Familia : Lasaeidae	(159)
LASA	RUBR	?	*Lasaea rubra* (MONTAGU, 1803)	(160)

Familia : Leptonidae

LETO	SQUA	?	*Lepton squamosum* (MONTAGU, 1803)	
LETO	NITI	?	*Lepton nitidum* TURTON, 1822	(161)

Familia : Kelliidae

KELL	SUBO	086	*Kellia suborbicularis* (MONTAGU, 1803)	(162)

Familia : Montacutidae

MONT	SUBS	087	*Montacuta substriata* (MONTAGU, 1808)	(163)
MONT	FERR	088	*Montacuta ferruginosa* (MONTAGU, 1808)	(164)
MYSE	BIDE	089	*Mysella bidentata* (MONTAGU, 1803)	

Familia : Galeommatidae

GALE	TURT	?	*Galeomma turtoni* TURTON, 1825	(165)

Familia : Condylocardiidae

ALTE	DAWS	?	*Altenaeum dawsoni* (JEFFREYS, 1864) = *Montacuta dawsoni* JEFFREYS, 1864 = *Altenaeum nortoni* SPAINK, 1972	(166)

Familia : Astartidae

GOOD	TRIA	?	*Goodallia triangularis* (MONTAGU, 1803)	(167)

Familia : Cardiidae (168)
Familie : Kokkels, hartschelpen

ACCA	ACUL	?	*Acanthocardia aculeata* (LINNAEUS, 1758)	
ACCA	ECHI	090	*Acanthocardia echinata* (LINNAEUS, 1758) Gedoornde hartschelp	
CERA	EDUL	091	*Cerastoderma edule* (LINNAEUS, 1758) Eetbare hartschelp, gewone kokkel	(169)
CERA	GLAU	092	*Cerastoderma glaucum* (BRUGUIÈRE, 1789) = *Cardium lamarcki* REEVE, 1845	(170)
PARV	EXIG	?	*Parvicardium exiguum* (GMELIN, 1791)	(171)
PARV	MINI	?	*Parvicardium minimum* (PHILIPPI, 1836)	(172)

PARV	SCAB	093	*Parvicardium scabrum* (PHILIPPI, 1844) = *Parvicardium nodosum* TURTON, 1822 (non MONTAGU, 1803)	(173)
LAEV	CRAS	094	*Laevicardium crassum* (GMELIN, 1791) = *Cardium norvegicum* SPENGLER, 1792 Noorse hartschelp	
			Familia : Mactridae Familie : Strandschelpen	
MACT	CORA	095	*Mactra corallina* (LINNAEUS, 1758) = *Cardium stultorum* LINNAEUS, 1758 Grote strandschelp	(174)
SPIS	SUBT	096	*Spisula subtruncata* (DA COSTA, 1778) Halfgeknotte strandschelp	
SPIS	SOLI	097	*Spisula solida* (LINNAEUS, 1758) Stevige strandschelp	(175)
SPIS	ELLI	098	*Spisula elliptica* (BROWN, 1827) Ovale strandschelp	
			Familia : Lutrariidae	
LUTR	ANGU	099	*Lutraria angustior* PHILIPPI, 1844	(176)
LUTR	LUTR	?	*Lutraria lutraria* (LINNAEUS, 1758) = *Lutraria elliptica* LAMARCK, 1801 Otterschelp, ovale slijkschelp	(177)
LUTR	MAGN	?	*Lutraria magna* (DA COSTA, 1778) = *Lutraria oblonga* (GMELIN, 1791) Lange slijkschelp	(178)
			Familia : Mesodesmatidae	
ERVI	CAST	?	*Ervilia castanea* (MONTAGU, 1803)	(179)
			Familia : Solenidae	(180)
SOLE	MARG	100	*Solen marginatus* MONTAGU, 1803 = *Solen vagina* auct. Messchede	(181)
			Familia : Cultellidae	
ENSI	SICO	-	*Ensis siliqua* - complex	(182)
ENSI	SILI	101	*Ensis siliqua* (LINNAEUS, 1758) Tafelmesheft	

ENSI	MINO	?	*Ensis minor* (CHENU, 1843) Kleine tafelmesheft	(183)
ENSI	ENCO	-	*Ensis ensis* - complex	(184)
ENSI	ENSI	102	*Ensis ensis* (LINNAEUS, 1758) Kleine zwaardschede	
ENSI	PHAX	?	*Ensis phaxoides* VAN URK, 1964	
ENSI	ARCU	?	*Ensis arcuatus* (JEFFREYS, 1865) Grote zwaardschede	(185)
PHAX	PELL	103	*Phaxas pellucidus* (PENNANT, 1777) Sabelschede	(186)
			Familia : Tellinidae	(187)
TELL	TENU	104	*Tellina (Angulus) tenuis* (DA COSTA, 1778) Tere platschelp	
TELL	INCA	?	*Tellina (Angulus) incarnata* LINNAEUS, 1758	(188)
TELL	FABU	105	*Tellina (Fabulina) fabula* GMELIN, 1791 Rechtsgestreepte platschelp	(189)
TELL	PYGM	?	*Tellina (Moerella) pygmaeus* LOVÉN, 1846	(190)
TELL	DONA	?	*Tellina (Moerella) donacina* LINNAEUS, 1758	
TELL	CRAS	?	*Tellina (Arcopagia) crassa* (PENNANT, 1777)	(191)
GAST	FRAG	?	*Gastrana fragilis* (LINNAEUS, 1758)	
MACO	BALT	106	*Macoma balthica* (LINNAEUS, 1758) Nonnetje	
			Familia : Donacidae Familie : Zaagjes	
DONA	VITT	107	*Donax vittatus* (DA COSTA, 1778) Zaagje	
DONA	TRUN	?	*Donax trunculus* LINNAEUS, 1758	(192)
			Familia : Psammobiidae (= Asaphidae = Garidae = Sanguinolariidae)	(193)
GARI	FERV	?	*Gari fervensis* (GMELIN, 1791)	(194)
GARI	DEPR	?	*Gari depressa* (PENNANT, 1777)	
GARI	TELL	?	*Gari tellinella* (LAMARCK, 1818)	

			Familia : Scrobiculariidae	(195)
SCRO	PLAN	108	*Scrobicularia plana* (DA COSTA, 1778) Platte slijkgaper	
ABRA	ALBA	109	*Abra alba* (W. WOOD, 1802) Witte dunschaal	
ABRA	TENU	?	*Abra tenuis* (MONTAGU, 1803) Tere dunschaal	(196)
ABRA	NITI	?	*Abra nitida* (MÜLLER, 1776) = *Abra intermedia* THOMPSON,	
ABRA	PRIS	110	*Abra prismatica* (MONTAGU, 1808) Prismatische dunschaal	(197)
			Familia : Arcticidae (= Cyprinidae)	(198)
ARCT	ISLA	111	*Arctica islandica* (LINNAEUS, 1767) Noordkromp	(199)
			Familia : Veneridae Familie : Venusschelpen	
VENU	VERR	?	*Venus verrucosa* LINNAEUS, 1758 Wrattige venusschelp	
CIRC	CASI	?	*Circomphallus casina* (LINNAEUS, 1758)	
GOUL	MINI	?	*Gouldia minima* (MONTAGU, 1803)	
CLIS	CHIO	?	*Callista chione* (LINNAEUS, 1758)	
DOSI	EXOL	112	*Dosinia exoleta* (LINNAEUS, 1758)	(200)
DOSI	LUPI	?	*Dosinia lupinus* (LINNAEUS, 1758) = *Dosinia lincta* (PULTENEY, 1799)	(201)
TAPE	DECU	?	*Tapes decussatus* (LINNAEUS, 1758)	(202)
PAPH	AURE	?	*Paphia aurea* (GMELIN, 1791)	(203)
PAPH	RHOM	113	*Paphia rhomboides* (PENNANT, 1777)	(204)
VENE	SENE	114	*Venerupis senegalensis* (GMELIN, 1791) = *Venerupis geographica* (GMELIN, 1791) = *Venerupis pullastra* (MONTAGU, 1803) Tapijtschelp	(205)
CHAM	GALL	115	*Chamelea gallina* (LINNAEUS, 1758) Gewone venusschelp	(206)
MERC	MERC	116	*Mercenaria mercenaria* (LINNAEUS, 1758)	
CLLA	FASC	?	*Clausinella fasciata* (DA COSTA, 1778)	
TIMO	OVAT	117	*Timoclea ovata* (PENNANT, 1777)	(207)

Familia : Turtoniidae

TURT	MINU	?	*Turtonia minuta* (FABRICIUS, 1780)	(208)

Familia : Petricolidae

MYSI	UNDA	?	*Mysia undata* (PENNANT, 1777)	(209)
PETR	PHOL	118	*Petricola pholadiformis* LAMARCK, 1818 Amerikaanse boormossel	(210)

Ordo : Myoida

Familia : Myidae

MYA	AREN	119	*Mya arenaria* LINNAEUS, 1758 Strandgaper	(211)
MYA	TRUN	120	*Mya truncata* LINNAEUS, 1758 Afgeknotte strandgaper	
SPHE	BING	121	*Sphenia binghami* TURTON, 1822	(212)

Familia : Corbulidae (= Aloididae)

CORB	GIBB	?	*Corbula gibba* (OLIVI, 1792) = *Corbula nucleus* LAMARCK, 1818	(213)

Familia : Gastrochaenidae

GENA	DUBI	122	*Gastrochaena dubia* (PENNANT, 1777)	(214)

Familia : Hiatellidae
Familie : Rotsboorders

HIAT	ARCO	-	*Hiatella arctica* - complex	(215)
HIAT	ARCT	123	*Hiatella arctica* (LINNAEUS, 1767) Noorse rotsboorder	(216)
HIAT	RUGO	124	*Hiatella rugosa* (LINNAEUS, 1767) Ruwe rotsboorder	(217)
SAXI	JEFF	?	*Saxicavella jeffreysi* WINCKWORTH, 1930	(218)

Familia : Pholadidae

PHOL	DACT	?	*Pholas dactylus* LINNAEUS, 1758 Gewone boormossel	(219)
BARN	CAND	125	*Barnea candida* (LINNAEUS, 1758) Witte boormossel	

BARN	PARV	?	*Barnea parva* (PENNANT, 1777)	(220)
ZIRF	CRIS	126	*Zirfaea crispata* (LINNAEUS, 1758) Ruwe boormossel	
			Familia : Teredinidae	
TERE	NAVA	127	*Teredo navalis* LINNAEUS, 1758 Paalworm	
PSIL	MEGO	128	*Psiloteredo megotera* (FORBES & HANLEY, 1848) Scheepsworm	(221)
			Subclassis : Anomalodesmata	
			Ordo : Pholadomyoida	
			Familia : Thraciidae	
THRA	PAPY	?	*Thracia papyracea* (POLI, 1795) = *Thracia phaseolina* (LAMARCK, 1818)	(222)
			Classis : Cephalopoda Klasse : Inktvissen	(223)
			Subclassis : Coleoidea	
			Ordo : Sepioidea	
			Familia : Sepiidae	
SEPI	OFFI	129	*Sepia officinalis* LINNAEUS, 1758 Gewone zeekat	
SEPI	ORBI	?	*Sepia orbignyana* FÉRUSSAC, 1826	(224)
SEPI	ELEG	?	*Sepia elegans* ORBIGNY, 1826	(225)
			Ordo : Sepiolioidea	
			Familia : Sepiolidae	
SEOL	ATLA	130	*Sepiola atlantica* ORBIGNY, 1839 Dwerginktvis	
SETA	OWEN	?	*Sepietta oweniana* (ORBIGNY, 1839)	(226)

Ordo : Teuthoidea

Familia : Loliginidae

LOLI	VULG	131	*Loligo vulgaris* LAMARCK, 1798 Pijlinktvis	(227)
LOLI	FORB	132	*Loligo forbesii* STEENSTRUP, 1856	(228)
ALLO	SUBU	133	*Alloteuthis subulata* (LAMARCK, 1798) Dwergpijlinktvis	

Familia : Ommastrephidae (= Ommatostrephidae)

OMMA	SAGI	134	*Ommastrephes sagittatus* (LAMARCK, 1798)	(229)
TODA	EBLA	?	*Todaropsis eblanae* (BALL, 1841) = *Loligo sagittate* (VÉRANY, 1851) = *Ommastrephes veranyi* (GIRARD, 1889)	(230)

Ordo : Octopoda

Familia : Octopodidae

ELED	CIRR	135	*Eledone cirrhosa* (LAMARCK, 1798)	(231)
ELED	ALDR	?	*Eledone aldrovandi* (RAFINESQUE, 1814)	(232)
OCTO	VULG	136	*Octopus vulgaris* LAMARCK, 1798 Gewone achtarm	(233)

OPMERKINGEN

1. Voor de hogere indeling van de Polyplacophora verwijzen we naar VAN BELLE (1983) en KAAS & VAN BELLE (1985). Een grondig overzicht van de Europese soorten vindt men in VAN BELLE (1982).

2. Volgens VAN BELLE (1982) is de juiste publikatiedatum 1840 en niet 1839 zoals b.v. wordt vermeld door WINCKWORTH (1932), ENTROP (1972), ABBOTT (1974) en McKAY & SMITH (1979).

3. *Ischnochiton albus* werd voor onze kust gesignaleerd door VONCK (1933) en VERSTRAELEN (1966). Wellicht berusten die waarnemingen op verkeerde identificaties. In de KBIN-verzamelingen is er alleszins geen Belgisch materiaal voorhanden, maar gelet op de Europese verspreiding van de soort, lijkt het niet uitgesloten dat af en toe exemplaren zouden kunnen aanspoelen aan onze kust. LELOUP (1934) meldde één vondst van de "Zwarte Polder" (bij Nieuwvliet in Zeeuwsch Vlaanderen, Nederland). Dit exemplaar bevindt zich in de KBIN verzameling. Het werd door STRACK (1982) gedetermineerd als een witte vorm van *Lepidochitona cinerea*. *I. albus* komt wel voor in de Britse mariene fauna zone "Theems" (SEAWARD 1982).

4. MAITLAND (1897) plaatste deze soort op zijn lijst, maar die melding lijkt ons twijfelachtig. Gezien de Europese verspreiding van *T. rubra*, is het echter niet onmogelijk dat exemplaren wel eens aanspoelen aan onze kust.

5. Hoewel deze en de volgende soort eenvoudig van elkaar te onderscheiden zijn, bestaat er nog discussie m.b.t. de naamgeving. Men vergelijke b.v. de synoniemlijsten in VAN BELLE (1982) en VAN AARTSEN et al. (1984). Hieruit blijkt dat voor beide soorten de naam *Chiton fascicularis* LINNAEUS, 1767 gebruikt is geweest. De identiteit van deze laatste soort wordt echter betwist, omdat er zich in de verzameling van LINNAEUS geen enkel specimen bevindt dat overeenkomt met de soort die men in het algemeen als *fascicularis* aanziet (DODGE 1952). Teneinde alle verwarring te vermijden en in afwachting van een definitieve oplossing voor dit probleem, hebben wij de naam *fascicularis* dan ook niet gebruikt (cf. WINCKWORTH 1932; JANSSEN 1975; McKAY & SMITH 1979).
Onder *A. crinita* verstaan wij de soort met de grote, wijd uit elkaar staande, traanvormige korrels op het tegmentum en onder *A. communis* de soort met op het tegmentum kleine, dicht op elkaar staande, ronde korrels (VAN BELLE 1982).

VAN BELLE (1982) vond *A. communis* in de Spuikom te Oostende, maar merkte tevens op dat de dieren werden ingevoerd vanuit Bretagne, zodat de soort niet echt tot de Belgische fauna kan worden gerekend.

6. In de KBIN-verzamelingen bevindt zich één exemplaar (Oostende, Spuikom, 8 maart 1950) dat ondubbelzinnig tot *A. crinita* behoort. Wellicht gaat het om een ingevoerd dier.

7. Er bestaan verschillende alternatieve classificaties van de Gastropoda. Het is hier echter niet de plaats om deze problematiek uitvoerig te bespreken. Wij houden ons hier aan de klassieke indeling volgens dewelke drie onderklassen moeten onderscheiden worden: Prosobranchia, Opisthobranchia en Pulmonata (GÖTTING 1974). Op deze wijze sluit onze lijst dan ook goed aan bij de eerder gepubliceerde inventaris van de niet-mariene weekdieren (VAN GOETHEM 1984).

8. PIANI (1984) heeft aangetoond dat er geen reden is om de naam *E. reticulata* SOWERBY, 1813 te verkiezen boven het oudere *Patella fissura* LINNAEUS, 1758. Deze laatste naam wordt ook gebruikt door ODHNER (1912), ANKEL (1936), THORSON (1941), SNELI (1970, 1974) en McKAY & SMITH (1979). De soort werd door LINNAEUS beschreven in 1758 (p. 784 no. 681) en niet in 1767 zoals opgegeven door McKAY & SMITH (1979).

9. NORDSIECK (1968) en FRETTER & GRAHAM (1976) gebruiken de naam *E. conica* LAMARCK, 1801 voor een Mediterrane vorm en *E. rosea* BELL, 1824 voor een Atlantische soort. Andere auteurs beschouwen de beide als synoniemen (GLIBERT 1957; VAN REGTEREN ALTENA et al. 1965) en geven dan voorrang aan *E. conica* wegens de prioriteitsregel. In een recente studie echter, stelde PIANI (1984) dat *E. conica* LAMARCK, 1801 in feite betrekking heeft op *E. fissura* (LINNAEUS, 1758), terwijl *E. rosea* BELL, 1824 refereert naar *E. conica* SCHUMACHER, 1817. Deze laatste naam kan echter niet gebruikt worden wegens de homonymie met *E. conica* LAMARCK, 1801. Dit wil dan ook zeggen dat we *E. rosea* BELL, 1824 als goede naam moeten weerhouden.

10. Deze soort werd oorspronkelijk beschreven door LINNAEUS in 1771 (p. 551: *Patella noachina*) en niet in 1767 zoals opgegeven door b.v. CLARKE (1962).

11. De naam *Patella apertura* MONTAGU, 1803 (p. 491) is gebaseerd op een juveniel exemplaar van *Patella graeca* LINNAEUS, 1758 (p. 784 no. 683) (IREDALE 1915b). Hoewel sommige auteurs de juiste identiteit van LINNAEUS' soort betwijfelen,

en derhalve de naam *P. graeca* verwerpen (zie o.a. BUCQUOY, DAUTZENBERG & DOLLFUS 1882), menen wij dat er toch voldoende gronden zijn om die naam te verkiezen boven *P. apertura*. Dit is blijkbaar ook het standpunt van NORDSIECK (1968), McKAY & SMITH (1979) en VAN AARTSEN et al. (1984).

12. Het onderscheid tussen *P. vulgata* en de twee volgende soorten, wordt uitvoerig behandeld door FRETTER & GRAHAM (1962, 1976) en CHRISTIAENS (1973, 1983). Deze laatste auteur stelt echter voor om de naam *P. aspera* RODING, 1798 in synonymie te plaatsen met *P. ulyssiponensis* GMELIN, 1791; bovendien zou volgens dezelfde auteur *P. depressa* PENNANT, 1777 een nomen dubium zijn, waardoor de naam *P. intermedia* MURRAY, 1857 prioriteit zou moeten krijgen. In afwachting van de mening van andere auteurs, volgen wij hier echter voorlopig FRETTER & GRAHAM (1976), omdat we aan het nut twijfelen van het vervangen van een goed ingeburgerde naam (b.v. *P. aspera*) door een veel minder bekende naam (b.v. *P. ulyssiponensis*).
De KBIN-verzamelingen omvatten vrij veel materiaal van de Belgische kust; het werd allemaal gedetermineerd als *P. vulgata*. Wij menen echter dat een aantal exemplaren in de verzameling misschien tot *P. depressa* of *P. aspera* dienen gerekend te worden. Een nadere studie zal dit moeten uitmaken.
P. vulgata komt in elk geval levend voor aan onze kust (VANWALLEGHEM in litt.; BACKELJAU pers. obs.).

13. Deze soort komt o.a. voor in de Britse mariene fauna zone "Theems" (SEAWARD 1982).

14. Zoals MANSEL-PLEYDELL (1898) reeds opmerkte, is de typesoort van *Helcion* MONTFORT, 1810, *Patella pectinata* BORN, 1778. Hoewel BORN (1778, 1780) bij de beschrijving van deze soort refereerde naar *Patella pectinata* LINNAEUS, 1758 (p. 783 no. 669), blijkt uit zijn figuur duidelijk dat hij een andere soort onder ogen had dan LINNAEUS (zie TOMLIN 1923). LINNAEUS' *P. pectinata* is in feite geen *Patella*, maar wel een *Siphonaria* (*S. pectinata* = *S. algesirae* (QUOY & GAIMARD, 1834) uit de Middellandse Zee), terwijl BORN's naam, die een primair junior homoniem is van LINNAEUS' *P. pectinata*, moet vervangen worden door *P. pectunculus* GMELIN, 1791 (TOMLIN 1923; TURTON 1932). Deze Zuidafrikaanse soort, die dus als type fungeert voor *Helcion*, wordt o.a. gekenmerkt door een opvallende oppervlaktesculptuur bestaande uit vele radiaire, duidelijk geschubde ribben en een naar voor omgebogen top die enigszins over de voorrand hangt. De mondrand is tevens duidelijk gecreneleerd. Op grond van deze puur conchyliologische kenmerken, vinden wij het geschikter om *P. pectunculus* en *P. pellucida* in twee afzonderlijke genera

te plaatsen. Dit zijn dan respectievelijk *Helcion* en *Patina* LEACH, 1847. Sommige auteurs beschouwen dit laatste als een subgenus van *Helcion*. Wij zien daar echter geen overtuigende redenen voor. Het lijkt ons alleszins onjuist om beide namen in synonymie te plaatsen zoals b.v. McKAY & SMITH (1979) doen.
Het leek ons interessant om beide ecologische vormen van *P. pellucida* onder een verschillende code te registreren, zodat de betreffende ecologische gegevens beter kunnen vergeleken worden.
Onlangs nog (18-19 sept. 1985) werden levende exemplaren van de forma *laevis* verzameld te Oostduinkerke en Oostende (VANWALLEGHEM in litt.). De diertjes zaten vastgehecht op riemwiervoetjes.

15. Hoewel *A. virginea* door tal van auteurs van onze kust wordt gemeld (b.v. COLBEAU 1868; PELSENEER 1881b; MAITLAND 1897; VERSTRAELEN 1966), zijn er ons geen vondsten van levende dieren bekend. Wellicht is al het Belgische materiaal van fossiele of subfossiele oorsprong. In dat geval mag de soort niet verward worden met *Lepeta scaldensis* VAN REGTEREN ALTENA, 1954 uit het Plio- Pleistoceen (zie ook GLIBERT 1957; VAN REGTEREN ALTENA et al. 1965).

16. *M. helicinus* werd in 1774 beschreven door PHIPPS en dus niet door FABRICIUS in 1780, zoals verkeerdelijk vermeld door b.v. WINCKWORTH (1932) en SNELI (1970).

17. Deze en de twee volgende *Gibbula*-soorten bezitten een duidelijke navel. Daardoor onderscheiden ze zich van drie fossiele vormen die eveneens aan onze kust zouden kunnen aanspoelen, nl. *G. octosulcata* (NYST, 1835), *G. beetsi* VAN REGTEREN ALTENA, 1954 en *G. nehalensiae* VAN REGTEREN ALTENA, 1954 (zie GLIBERT 1957). Al bij al blijkt het dikwijls niet zo eenvoudig om de verschillende soorten te identificeren.

18. Het verschil tussen deze soort en *G. cineraria* wordt uitvoerig belicht door FRETTER & GRAHAM (1962, 1977). *G. umbilicalis* kan ook zeer gemakkelijk verward worden met *G. pennanti* (PHILIPPI, 1836), een soort die tot voor kort als variëteit van *G. umbilicalis* gold (zie ook FRETTER & GRAHAM 1977 en BOUCHET et al. 1978). Geen van beide soorten lijkt aanwezig in de KBIN-verzameling, maar van *G. umbilicalis* bestaan er wel talrijke literatuurmeldingen (DE MALZINE 1867; COLBEAU 1868; PELSENEER 1881b; MAITLAND 1897; VONCK 1933; VANHERCKE 1980). Gezien de mogelijke verwarring met andere soorten, moeten we toch wel voorzichtig zijn met deze literatuurgegevens.

19. Deze soort werd beschreven als *Trochus zizyphinus*, maar in combinatie met het onzijdige *Calliostoma* verandert de uitgang -us in -um. *T. conuloides* LAMARCK, 1822 beschouwen we als een vormvariëteit van *C. zizyphinum*, terwijl we *T. conulus* LINNAEUS, 1758 voorlopig nog als zelfstandige soort aanzien (in tegenstelling tot FRETTER & GRAHAM 1977). Sommige auteurs onderscheiden twee ondersoorten: de recente *C. z. zizyphinum* en de Pliocene (Scaldisien) *C. z. simile* (SOWERBY, 1818) (zie GLIBERT 1957).
FRETTER & GRAHAM (1977) stellen expliciet dat de soort niet aan de Belgisch-Nederlandse kust voorkomt. Nochtans bevinden er zich in de KBIN-verzameling verschillende stalen met dieren die voor onze kust gevist werden. Bovendien meldde de heer VANWALLEGHEM (in litt.) dat de dieren ook opgevist werden nabij "De Hinders" banken.

20. In overeenkomst met NORDSIECK (1968) en SNELI (1974, 1979) plaatsen we deze soort in een eigen genus (*Clelandella* WINCKWORTH, 1932), omdat ze op louter conchyliologische gronden een intermediaire plaats schijnt in te nemen tussen *Calliostoma* SWAINSON, 1840 en *Jujubinus* MONTEROSATO, 1884. WINCKWORTH (1932) en JANSSEN (1975) beschouwen *Clelandella* als een subgenus van respectievelijk *Cantharidus* MONTFORT, 1810 en *Jujubinus* (zie in dit verband ook opmerking 21).
Het is ons niet duidelijk waarom vele auteurs de naam *Trochus clelandi* W. WOOD, 1828 verkiezen boven het oudere *T. miliaris* BROCCHI, 1814 (zie ook BUCQUOY, DAUTZENBERG & DOLLFUS 1882-86: p. 358). Bij nazicht van de oorspronkelijke beschrijving en figuren van BROCCHI (1814: p. 353, pl. VI fig. 1), lijkt er volgens ons weinig twijfel mogelijk, zodat *T. miliaris* wellicht voorrang zou moeten krijgen (zoals in THORSON 1941 en SNELI 1974, 1979). We wachten echter de mening van anderen af vooraleer we *T. clelandi* vervangen door BROCCHI's naam.

21. FRETTER & GRAHAM (1977) plaatsen deze soort in het genus *Cantharidus* MONTFORT, 1810. Volgens McKAY & SMITH (1979) echter, heeft dit genus enkel betrekking op een aantal Indo-Pacifische soorten; daarom volgen wij hier NORDSIECK (1968, 1973a) en McKAY & SMITH (1979) in het gebruik van *Jujubinus* MONTEROSATO, 1884.
Het is niet uitgesloten dat fossiel materiaal van twee andere *Jujubinus* soorten, nl. *J. exasperatus* (PENNANT, 1777) en *J. striatus* (LINNAEUS, 1758), aan ons strand aanspoelt.

22. *Skenea serpuloides* werd door MONTAGU beschreven in 1808 (p. 147, pl. 21 fig. 3) en niet in 1803 zoals foutief wordt opgegeven door McKAY & SMITH

(1979). De taxonomie van de Noordeuropese Skeneidae wordt uitvoerig behandeld door HÖISAETER (1968) en VAN AARTSEN et al. (1984). De nomenclatuur van *Skenea* en *Skeneopsis* wordt besproken door IREDALE (1915a).

23. GOFAS (1982) geeft een grondige bespreking van de Europese *Tricolia*-soorten (zie ook NORDSIECK 1973b).

24. ANKEL (1936) merkte op dat er een bijzonder sterke gelijkenis bestaat tussen deze soort en juveniele exemplaren van *L. pallidula*. Er werden ook overgangsvormen tussen beide gevonden. De auteur vroeg zich dan ook af, of hier wel twee verschillende soorten in het spel zijn. THORSON (1946) heeft echter voldoende aangetoond dat dit wel degelijk het geval is. *L. parva* leeft o.a. in de Britse mariene fauna zone "Theems" (SEAWARD 1982).

25. Sommige auteurs zoals b.v. ANKEL (1936), THORSON (1941), ZIEGELMEIER (1966), STRESEMANN (1970), HUBENDICK & WARÉN (1969-76) en SNELI (1974, 1979) prefereren de naam *Trochus divaricatus* FABRICIUS, 1780 (p. 392 no. 389). Dit is echter een primair junior homoniem van *Trochus divaricatus* LINNAEUS, 1758 (p. 758 no. 513) (= *Gibbula divaricata* uit de Middellandse Zee), zodat FABRICIUS' naam niet kan gebruikt worden en dus *Turbo vinctus* MONTAGU, 1803 (p. 307) voorrang krijgt. Overigens bestaat er nog steeds enige discussie over het soortspecifieke verschil tussen *L. vincta* en *L. crassior* (MONTAGU, 1803) (zie FRETTER & GRAHAM 1980).

26. NORDSIECK (1968) en JANSSEN (1975) plaatsen deze soort in een zelfstandig genus: *Stenotis* A. ADAMS, 1863. Wij vinden daar evenwel geen overtuigende argumenten voor; bovendien plaatste A. ADAMS (1863) zelf, *Cochlea pallidula* in het genus *Lacuna* TURTON, 1827, i.p.v. in het door hem beschreven *Stenotis*. Wij volgen dan ook de overgrote meerderheid van recente auteurs in het gebruik van *Lacuna*.

27. In Op. 1159 van de ICZN werden de genusnaam *Littorina* FÉRUSSAC, 1822 en de naam van de typesoort, *Turbo littoreus* LINNAEUS, 1758 officieel vastgelegd.

28. Het *L. obtusata*-complex omvat *L. obtusata*, *L. mariae* en *L. palliata* SAY, 1821. Over deze laatste vorm bestaat nog heel wat discussie (zie o.a. DAUTZENBERG & FISCHER 1914; THORSON 1941; FRETTER & GRAHAM 1980). *L. palliata* werd voor onze kust gemeld door DE MALZINE (1867), COLBEAU (1868) en MAITLAND (1897). Wellicht gaat het hier om verkeerde identificaties, want de echte *L. palliata* is een typische koudwatervorm die o.a. leeft langs de kusten van IJsland,

Groenland en Noord-Noorwegen (THORSON 1941; BACKELJAU et al. 1984b). Gezien de grote vorm- en kleurvariatie in *L. obtusata* s.l. en in het licht van de ontdekking van *L. mariae* door SACCHI & RASTELLI (1966) in Bretagne, wordt op dit ogenblik een herziening van het Belgische materiaal uitgevoerd door de heer WARMOES (Rijksuniversitair Centrum Antwerpen).
L. mariae werd al met zekerheid aangetoond langs de Britse en Noorse kusten (SNELI & VAN MARION 1979; FRETTER & GRAHAM 1980).

29. De variabiliteit in het *L. obtusata*-complex wordt zo mogelijk nog overtroffen door die in het *L. saxatilis*-complex. Als gevolg daarvan werden er recent een heel aantal vormen en variëteiten tot volwaardige soorten "gepromoveerd". De systematiek en nomenclatuur van deze groep blijft echter nog zeer controversieel. Voorlopig volgen wij hier RAFFAELLI (1982) die *L. rudis* (MATON, 1797) als een junior synoniem beschouwt van *L. saxatilis* (OLIVI, 1792). Verder hebben JANSON & WARD (1985) aangetoond dat *L. tenebrosa* (MONTAGU, 1803) op te vatten is als een brakwatervorm van *L. saxatilis*.
De heer WARMOES bereidt een herziening voor van de Belgische vertegenwoordigers van dit soortcomplex. We gaan hier dan ook niet verder in op deze probleemgroep, maar verwijzen naar enkele van de zeer talrijke publikaties: SESHAPPA (1948), JAMES (1968), HELLER (1975), SACCHI (1975), HANNAFORD-ELLIS (1978, 1979), FRETTER & GRAHAM (1980), WARD & WARWICK (1980), SMITH (1981), RAFFAELLI (1982), JANSON & WARD (1985).

30. Hoewel *L. neritoides* door heel wat auteurs langs onze kust gesignaleerd werd (b.v. DE MALZINE 1867; COLBEAU 1868; PELSENEER 1881b; VONCK 1933; VERSTRAELEN 1966), zijn ons geen vondsten van levende exemplaren bekend. STOCK (1975) vond de diertjes wel in Nederland (o.a. op de zeedijk te Westkapelle). Zijn onderzoek van de havendam te Zeebrugge en de golfbrekers ten zuiden van Oostende, leverde echter niets op. VADER (1976) bespreekt de herkomst van de Nederlandse populaties.

31. Deze familie van brak- en zoetwatersoorten staat uitgebreid vermeld in VAN GOETHEM (1984). In onze lijst werden alleen die soorten opgenomen die in brak water leven en die dan ook aan de Belgische kust kunnen verzameld worden. In vergelijking met VAN GOETHEM (1984) hebben we een wijziging doorgevoerd m.b.t. de taxonomie van *Hydrobia stagnorum*. Voor de hogere systematische indeling van de familie verwijzen we naar BOETERS (1984).

32. Dit complex omvat *H. stagnorum*, *H. ventrosa* en *H. neglecta*. Tot voor kort werden de eerste twee samengenomen hetzij als *H. ventrosa*, hetzij als *H.*

stagnorum (FRETTER & GRAHAM 1978). BANK et al. (1979, 1984) menen echter dat die stelling niet houdbaar is. Wij volgen hier deze visie (zie ook GIUSTI & PEZZOLI 1984).
De Nederlandse namen van de Hydrobiidae en sommige Rissoidae kunnen tot verwarring leiden. Zo gebruiken JANSSEN & DE VOGEL (1965) en VAN GOETHEM (1984) de naam "drijfhorentje" voor *H. stagnorum*, terwijl VERSTRAELEN (1966) die naam gebruikt voor *Rissoa parva*. Analoge situaties doen zich voor met de Nederlandse namen van *H. ulvae*. JANSSEN & DE VOGEL (1965) en VAN GOETHEM (1984) noemen deze soort "wadslakje", maar PRUD'HOMME VAN REINE (1968) gebruikt die naam voor *H. stagnorum*. Andere auteurs noemen deze soort dan "opgezwollen wadslakje", terwijl ze de naam "brakwaterhorentje" gebruiken voor *H. ulvae* (b.v. KAAS & TEN BROEK 1942; ENTROP 1972; LONGIN 1983). Het brakwaterhorentje is echter volgens PRUD'HOMME VAN REINE (1968) en VAN GOETHEM (1984) in feite *Potamopyrgus jenkinsi*! Kortom het is duidelijk dat Nederlandse namen hier beter niet gebruikt worden.
H. neglecta en *H. ventrosa* komen o.a. voor in de Britse mariene fauna zone "Theems" (SEAWARD 1982).

33. *A. grayana* werd voor het eerst in België vastgesteld door DUPUIS (1927). De soort leeft in brak water en werd dus ook opgenomen in de lijst van de niet-mariene mollusken (VAN GOETHEM 1984).

34. Traditioneel beschouwde men deze soort als een *Onoba* (zie Rissoidae). Het is echter gebleken dat "*O. vitrea*" niet in de Rissoidae thuis hoort, maar wel in de Iravadiidae (PONDER 1984a, b).
De soort ontbreekt in de KBIN-verzameling, maar werd wel vermeld door MAITLAND (1897). Het lijkt ons alleszins goed mogelijk dat lege huisjes af en toe aan ons strand kunnen aanspoelen.

35. Voor de indeling van de Rissoidae volgen we hier de recente revisie van PONDER (1984a). Russische auteurs houden er echter een alternatieve indeling op na (b.v. SLAVOSHEVSKAYA 1978) en het ziet er dan ook naar uit dat deze problematiek nog voor heel wat discussies zal zorgen.

36. De status van *R. interrupta* t.o.v. *R. parva* is nog steeds een punt van discussie. Op grond van de onderzoekingen van WIGHAM (1975), wordt *R. interrupta* door vele recente auteurs aanzien als een vormvariëteit van *R. parva* (FRETTER & GRAHAM 1978; McKAY & SMITH 1979). NORDSIECK (1968) en VERDUIN (1976) menen echter dat het om twee verschillende soorten gaat. Wij volgen voorlopig WIGHAM (1975), maar reserveren toch een speciale code

voor *R. parva* var. *interrupta* (RISS PAIN). Gezien het sympatrisch voorkomen van de beide vormen, kunnen we JANSSEN (1975) niet bijtreden wanneer die ze benoemt als ondersoorten.
Voor patroonvariëteiten van deze soort verwijzen we naar HOEKSEMA (1978).

37. Wij volgen WINCKWORTH (1932), SMITH (1970) en VERDUIN (1985) voor de spellingswijze van deze naam. Sommige auteurs laten evenwel de laatste -i vallen.

38. Volgens FRETTER & GRAHAM (1978) gaat het hier om een soortcomplex. Een grondige studie is dan ook gewenst.
Levende exemplaren van de Belgische kust zijn ons niet bekend; lege huisjes daarentegen, spoelen geregeld aan.

39. Meestal wordt deze soort in het genus *Cingula* FLEMING, 1828 geplaatst (b.v. ANKEL 1936; FRETTER & GRAHAM 1978; VERDUIN 1984). Volgens PONDER (1984a) behoort ze evenwel tot *Alvania* RISSO, 1826.

40. Tot voor kort beschouwde men deze soort als een *Alvania* RISSO, 1826. Recent onderzoek heeft echter aangetoond dat ze beter in een zelfstandig genus wordt geplaatst, i.c. *Manzonia* BRUSINA, 1870 (FRETTER & GRAHAM 1978; PONDER 1984a; VAN AARTSEN et al. 1984). Soms wordt *Manzonia* ook aanzien als een subgenus van *Folinia* CROSSE, 1868 (NORDSIECK 1968; JANSSEN 1975).

41. JANSSEN (1975) onderscheidt hierin twee ondersoorten: *O. s. semicostata* en *O. s. aculeus* (GOULD, 1841). Wij volgen hier echter THORSON (1941), WARÉN (1973, 1974) en FRETTER & GRAHAM (1978) die de beide vormen als zelfstandige soorten beschouwen.
Er schijnt nog steeds verwarring te bestaan omtrent de systematiek en nomenclatuur van deze diertjes. *Turbo semicostatus* MONTAGU, 1803 (p. 326) is wellicht een andere soort dan die welke meestal onder die naam begrepen wordt. Anderzijds is het veel gebruikte synoniem *T. striatus* J. ADAMS, 1797 een primair junior homoniem van *T. striatus* DA COSTA, 1778 (p. 86, pl. 5 fig. 4) (= *Pomatias elegans* MÜLLER, 1774, een landslak die ook in België voorkomt). Bijgevolg kan deze naam niet gebruikt worden. WARÉN (geciteerd door FRETTER & GRAHAM 1978) schijnt *T. shepeianus* J. ADAMS, 1798 als bruikbare naam naar voor te schuiven. In afwachting van een definitieve oplossing voor dit probleem, houden wij ons aan de goed ingeburgerde naam *T. semicostatus*.

42. *Tornus* TURTON & KINGSTON, 1830 heeft prioriteit over *Adeorbis* W. WOOD, 1842 (zie IREDALE 1914).

43. Het lijkt ons niet uitgesloten dat ook nog andere *Caecum*-soorten aan onze kust kunnen verzameld worden. Zo werd b.v. *C. clarkii* CARPENTER, 1858 onlangs nog aangetroffen in schelpengruis verzameld te Cadzand (Nederland), terwijl die soort ook bekend is uit het Kanaal (DE BRUYNE 1984; HOEKSEMA & HOENSELAAR 1984). Verder kunnen *C. imperforatum* (KANMACHER, 1798) en de fossiele *C. mammillatum* S.V. WOOD, 1848 desgevallend aan ons strand gevonden worden. Voor een revisie en determinatiesleutel van de Europese Caecidae verwijzen we naar VAN AARTSEN (1977a).

44. Sommige auteurs aanzien de recente vorm als een ondersoort van de fossiele *T. tricarinata* (BROCCHI, 1814), die o.a. voorkomt in het Scaldisien van Antwerpen (GLIBERT 1958; VAN REGTEREN ALTENA et al. 1965; JANSSEN 1975). Voorlopig volgen wij de meerderheid van recente auteurs, die de beide vormen als verschillende soorten behandelen. Het juiste auteurschap van de naam *Turritella communis* vereist geen haakjes (zie RISSO 1826: p. 106). Buiten deze soort, spoelen er langs onze kust, en dan vooral ter hoogte van Het Zoute, regelmatig twee fossiele vormen uit het Eoceen aan, nl. *T. solanderi* MAYER, 1877 en *T. imbricataria* LAMARCK, 1804. Deze soorten zijn evenwel eenvoudig van *T. communis* te onderscheiden (zie GLIBERT 1933; VAN REGTEREN ALTENA et al. 1965; GEYS & MARQUET 1983).

45. VERSTRAELEN (1966), evenals enige oudere auteurs zoals PELSENEER (1881b) en VONCK (1933), vermelden van deze familie ook *Cerithium vulgatum* (BRUGUIÈRE, 1792). Wellicht hebben deze auteurs deze soort verward met *Cerithiopsis tubercularis* (MONTAGU, 1803), welke wel aan onze kust kan gevonden worden. *Cerithium vulgatum* daarentegen, is een Mediterrane soort die voor zover we weten niet voorkomt aan de Noordfranse en Britse kusten. Ze ontbreekt ten andere ook in de KBIN-verzameling.
De taxonomie en fylogenie van het genus *Bittium* wordt behandeld door GRÜNDEL (1976).

46. Deze familie wordt soms als onderfamilie van de Cerithiidae beschouwd. Recente onderzoekingen tonen echter aan dat het geschikter is om de Cerithiidae en de Cerithiopsidae als zelfstandige families te aanzien (GRÜNDEL 1980).

47. We gebruiken hier voorlopig nog deze naam, hoewel recent is gebleken dat wellicht een andere naam geschikter zou zijn. Inderdaad, volgens VAN AARTSEN

et al. (1984) heeft de naam *Cerithiopsis tubercularis* (MONTAGU, 1803: p. 270) in feite betrekking op *C. barleei* JEFFREYS, 1867 (zie ook WAREN 1980: pl. 4 fig. 13). Een en ander moet evenwel nog uitgewerkt worden.

48. GRÜNDEL (1975) heeft aangetoond dat de juiste familienaam Triforidae JOUSSEAUME, 1884 is en niet Triphoridae. Dit geldt echter alleen wanneer de genera *Triforis* en *Triphora* in dezelfde familie worden geplaatst (KOSUGE 1967). MARSHALL (1980) stelde echter dat beide genera in feite tot twee verschillende families moeten toegewezen worden: de Triforidae (rechtsgewonden, taenioglosse radula) en de Triphoridae (linksgewonden, rhinioglosse radula). Alleen vertegenwoordigers van deze laatste groep worden nog wel eens aan onze kust verzameld.

49. BOUCHET & GUILLEMOT (1978) hebben aangetoond dat de Atlantische vormen van "*Triphora perversa* (LINNAEUS, 1758)" kunnen opgesplitst worden in vier zelfstandige soorten. Deze worden hier gegroepeerd in het *T. adversa*-complex. Op basis van de schelp alleen zijn die vier vormen bijzonder moeilijk van elkaar te onderscheiden, maar de radula en de kleur van de levende dieren leveren duidelijke kenmerken. De "echte" *T. perversa* is een Mediterrane soort die aanmerkelijk groter wordt en relatief slanker is dan de vormen van het *T. adversa*-complex.
In het licht van meer recent onderzoek, verfijnde BOUCHET (1984) de taxonomie van dit soortcomplex: daar waar hij oorspronkelijk de vier soorten bij elkaar plaatste in het genus *Triphora*, wijst hij ze nu toe aan vier verschillende genera (BOUCHET 1984). Terwille van de overzichtelijkheid hebben we echter geen rekening gehouden met deze genera bij het opstellen van de computercode; daardoor worden de vier soorten dan ook onder de genuscode "TRIP" behandeld.
In de KBIN-verzameling bevinden zich talrijke exemplaren van *T. adversa* s.l., maar in het licht van het voorgaande, moet hun juiste identiteit nog vastgesteld worden

50. *Epitonium* RÖDING, 1798 heeft ondubbelzinnig voorrang op *Clathrus* OKEN, 1815, maar *Scala* BRUGUIÈRE, 1792 is op zijn beurt ouder dan *Epitonium*. Volgens McKAY & SMITH (1979) zou dit probleem moeten geregeld worden door de ICZN. Wij volgen de meerderheid van recente auteurs in het gebruik van *Epitonium*, wat McKAY & SMITH (1979) trouwens zelf ook doen.
I.v.m. de uitgangen van de soortnamen, bestaan er blijkbaar nogal wat verschillende interpretaties. Voorlopig volgen wij FRETTER & GRAHAM (1982), hoewel we toch het volgende moeten opmerken: *Epitonium* (-ii) is een uit het

Grieks afgeleid onzijdig substantief; *clathrus* echter, hebben we niet in het woordenboek kunnen terugvinden, wel *clatratus*, -a, -um (= versierd met ribben), waarvan *clathratulus* wellicht als verkleinwoord op te vatten is. In combinatie met *Epitonium* krijgt dit laatste dan ook terecht de uitgang -um i.p.v. -us. De vraag dringt zich nu op of *clathrus* in combinatie met *Epitonium*, ook niet de uitgang -um zou moeten krijgen (zoals in b.v. HUBENDICK & WARÉN 1969-76). De uitgang -us kan natuurlijk wel behouden blijven zo *clathrus* een substantief zou blijken te zijn. De meeste recente auteurs gebruiken alleszins de uitgang -us, dit wellicht in navolging van RÖDING (1798: p. 91 no. 1180).

51. In 1971 werden twee levende exemplaren van deze soort opgevist nabij "De Hinders" (VANWALLEGHEM in litt.).

52. Van deze familie werd één soort met zekerheid langs onze kust aangetoond, zij het dan wel op basis van lege huisjes. Dit belet niet dat andere soorten zouden kunnen verwacht worden. Zo werd in Nederland op het strand van Goeree gruis verzameld waarin o.m. *Graphis albida* (KANMACHER, 1798) werd aangetroffen (DE BRUYNE et al. 1985).
De familie wordt uitvoerig behandeld door FRETTER & GRAHAM (1982).

53. De taxonomie en nomenclatuur van deze familie werden recent bewerkt door WAREN (1983b, 1984).

54. Deze soort werd oorspronkelijk beschreven onder de naam *ungaricus* (LINNAEUS 1758: p. 782). Latere auteurs hebben dit, ten onrechte, gewijzigd in *hungaricus* (b.v. JEFFREYS 1865; THORSON 1941; ZIEGELMEIER 1966; LINDNER 1977). De juiste publikatiedatum van de naam is wel degelijk 1758 en niet 1767 zoals ABBOTT (174) en LINDNER (1977) opgeven.
De systematische plaats van de Capulidae wordt besproken door GRAHAM (1954).

55. Wegens de prioriteitsregels verkiezen wij hier het oudere Crepidulidae FLEMING, 1822 boven het jongere synoniem Calyptraeidae BLAINVILLE, 1824 (ABBOTT 1974).

56. In oudere faunalijsten zoals die van DE MALZINE (1867), COLBEAU (1868), PELSENEER (1881b), MAITLAND (1897) en VONCK (1933), ontbreekt deze nu algemene soort. Dit komt doordat de diertjes pas in de jaren '30 bij ons werden ingevoerd (zie ook POLK 1962a, b; STRESEMANN 1970; FRETTER & GRAHAM 1981).

57. Het is niet uitgesloten dat ook *Lamellaria latens* (MÜLLER, 1776), een soort die soms wordt aanzien als een vorm van *L. perspicua*, aan onze kust kan gevonden worden (zie ook ODHNER 1913; FRETTER & GRAHAM 1981).

58. Triviidae TROSCHEL, 1863 heeft voorrang op Eratoidae GILL, 1871. Overigens zijn er auteurs die de beide als verschillende families beschouwen (CATE 1979). In dat geval zijn de beide namen uiteraard geldig.
Een bespreking van de Europese soorten vindt men in LUCAS (1973).

59. Deze en de volgende soort werden door oudere auteurs samengenomen onder de naam *T. europaea* (MONTAGU, 1808: p. 88). Later werd echter duidelijk aangetoond dat het om twee verschillende soorten gaat. Het onderscheid tussen beide wordt uitvoerig behandeld door ANKEL (1936) en FRETTER & GRAHAM (1981).

60. Omtrent het juiste auteurschap van deze naam schijnt er nogal wat verwarring te bestaan. WINCKWORTH (1932), ANKEL (1936) en GRAHAM (1971) geven "MONTAGU, 1803" op. MONTAGU (1803: p. 200) schreef echter zelf i.v.m. deze soort: "it was separated by Doctor Solander, who gave it the name we have prefixed to it, in Museum Portlandicum". Over de rol van SOLANDER en het nomenclatorisch belang van LIGHTFOOT's "Portland Museum"-catalogus in de malacologie, is er al heel wat te doen geweest (IREDALE 1916; KAY 1965; BEBBINGTON 1974). Belangrijk hierbij is dat er van SOLANDER enkel een aantal onafgewerkte manuscripten bestaan en die kunnen dan ook niet beschouwd worden als geldige publikaties i.v.m. het invoeren van nieuwe namen. LIGHTFOOT's (1786) catalogus van het Portland Museum is dat echter wel. De daarin met een "S" gemerkte namen, d.w.z. de namen die door SOLANDER werden ingevoerd, worden gerefereerd naar "SOLANDER in LIGHTFOOT, 1786". De naam *Cypraea arctica* komt voor zover we konden nagaan, echter niet voor in LIGHTFOOT's catalogus. Dit betekent dat hoewel het vrij zeker is dat SOLANDER verantwoordelijk is voor de naam *C. arctica*, hij toch niet in aanmerking komt voor het auteurschap ervan. Aldus kunnen we ODHNER (1913) niet bijtreden wanneer die "SOLANDER in HUMPHREY, 1797" als auteurschap opgeeft, want HUMPHREY (1797: p. V en VIII) stelde zelf heel duidelijk dat hij de namen van SOLANDER had overgenomen uit een niet gepubliceerd manuscript. Alhoewel nu HUMPHREY (1797) de naam *C. arctica* in zijn catalogus heeft vermeld, kan ook hem het auteurschap ervan niet toegewezen worden (zoals b.v. SNELI 1979 wel doet), vermits hij geen referenties naar beschrijvingen en/of figuren opgaf. Hij vermeldde enkel (p. 7): " 100. *Cypraea arctica* - La Septentrionale - Northern Europe - *Cypraea arctica* Soland. " en dit is geen geldige basis

voor een nieuwe naam. De eerste ondubbelzinnige vermelding en differentiatie van *C. arctica* werd uiteindelijk door PULTENEY gegeven in zijn "Dorsetshire Catalogue" (1799: p. 42). Het correcte auteurschap komt derhalve hem toe, op voorwaarde natuurlijk dat de "Dorsetshire Catalogue" een door de ICZN aanvaarde publikatie is (CATE 1979).

61. In overeenstemming met NORDSIECK (1968), ABBOTT (1974) en McKAY & SMITH (1979), beschouwen wij *Lunatia* GRAT, 1847 als een zelfstandig genus.

62. De juiste nomenclatuur van deze soort is nog steeds een probleem. Wij volgen voorlopig FRETTER & GRAHAM (1981) in het gebruik van de naam *L. alderi* (FORBES, 1838), ook al is het niet uitgesloten dat verder onderzoek zou kunnen uitwijzen dat misschien een synoniem toch voorrang zou moeten krijgen (zie ook VANWALLEGHEM 1984c).
L. alderi kan gemakkelijk verward worden met de fossiele *L. hemiclausa* (SOWERBY, 1824), die ook aan onze kusten kan verzameld worden.

63. Vondsten van deze en de twee volgende soorten zijn ons enkel bekend uit de oudere literatuur (DE MALZINE 1867; COLBEAU 1868; PELSENEER 1881b; MAITLAND 1897; VONCK 1933). Mogelijk gaat het geheel of gedeeltelijk om verkeerde identificaties van bepaalde fossiele vormen die eveneens aan onze kust kunnen gevonden worden. De KBIN-verzameling omvat alleszins geen exemplaren die tot één van de drie soorten kunnen toegewezen worden.

64. Sommige auteurs beschouwen *Amauropsis* MÖRCH, 1857 als een subgenus van *Bulbus* BROWN, 1839 (= *Acrybia* H. & A. ADAMS, 1853).
Vondsten van deze soort aan onze kust hebben meer dan waarschijnlijk betrekking op fossiel materiaal.

65. De Trophoninae verzameld aan de Belgische kust zijn wellicht van fossiele of subfossiele oorsprong. Ook aanvoer van elders is zeer goed mogelijk. Dit belet echter niet dat van *B. truncatus* dode, maar "vers" lijkende, exemplaren werden opgevist nabij "De Hinders" (VANWALLEGHEM in litt.). Het materiaal in de KBIN-verzameling moet alleszins grondig nagekeken worden.
HOUART (1981) geeft een grondig overzicht van de Europese Trophoninae.

66. Voor de nomenclatuur van de genusnaam verwijzen we naar CROTHERS (1972). Sommige auteurs plaatsen *Nucella*, samen met enkele andere genera, in een zelfstandige familie, de zgn. Thaididae (b.v. LINDNER 1977). Wij volgen de

meer klassieke zienswijze waarbij het genus tot de Muricidae wordt gerekend.

67. Zowel de genus- als de soortnaam, werden officieel erkend door de ICZN (Op. 886). *Ocenebra* is vrouwelijk en daarom wordt de soortnaam *erinacea* i.p.v. *erinaceum* of *erinaceus*. Deze laatste spellingswijze is echter wel correct in combinatie met *Murex*.
De synonieme genusnaam *Tritonalia* FLEMING, 1828 werd in ICZN Op. 886 verworpen (zie ook HOUART 1980).

68. Buiten de drie vermelde soorten, kunnen uitzonderlijk ook nog andere Buccinidae aan onze kust verzameld worden. Het gaat dan echter wel om fossiel, subfossiel of allochtoon materiaal.

69. De meeste recente auteurs gebruiken de genusnaam *Colus* RÖDING, 1798 i.p.v. *Sipho* BRUGUIÈRE, 1792. IREDALE (1915b) stelde i.v.m. deze naam dat "This name cannot be defended by anyone"; de naam werd later dan ook verworpen door de ICZN (Op. 21). *Tritonofusus* BECK, 1874 kan evenmin gebruikt worden wegens de gewone prioriteitsregels.
Naast *C. gracilis*, wordt soms ook *C. islandicus* (GMELIN, 1791) door vissers aangevoerd uit noordelijke gebieden.
C. curtus (JEFFREYS, 1867) en *C. cordatus* (BELL, 1871) zijn Plio- Pleistocene soorten die met *C. gracilis* kunnen verward worden (DUMOULIN 1982).
De recente Westeuropese *Colus*-soorten worden behandeld door PAIN (1978).

70. SNELI (1979) plaatst haakjes rond het auteurschap. Daar de soort echter als een *Buccinum* werd beschreven (LINNAEUS 1758: p. 740), zijn haakjes hier uiteraard overbodig.

71. Zie CERNOHORSKY (1972, 1977) i.v.m. deze familienaam.

72. In overeenkomst met VAN REGTEREN ALTENA et al. (1965) en VAN AARTSEN et al. (1984), beschouwen wij *Hinia* GRAY, 1847 als een subgenus van *Nassarius* DUMÉRIL, 1806.

73. De taxonomie van deze familie stelt nog zeer veel problemen. Wij volgen NORDSIECK (1968, 1977) en VAN AARTSEN et al. (1984). Deze laatsten geven enkele interessante beschouwingen.
Het grootste gedeelte van het Belgische materiaal is van fossiele oorsprong.

74. Volgens NORDSIECK (1968, 1977) en VAN AARTSEN et al. (1984) is *Haedropleura* BUCQUOY, DAUTZENBERG & DOLLFUS, 1883 een jonger synoniem van *Bellaspira* CONRAD, 1868. Deze laatste naam heeft dus voorrang.

75. Deze soort werd levend aangetroffen in de Britse mariene fauna zone "Theems" (SEAWARD 1982).

76. Wellicht gaat het hier om een soortcomplex waartoe o.a. ook *B. laevigata* zou behoren (ANKEL 1936; VAN AARTSEN et al. 1984).

77. Omtrent de naam *B. laevigata* (PHILIPPI, 1836) bestaan er nogal wat onzekerheden. Zo schijnt hij reeds eerder gebruikt te zijn in *Pleurotoma laevigata* SOWERBY, 1823 (VAN AARTSEN et al. 1984). Verder onderzoek is hier dus wel gewenst.

78. In tegenstelling tot wat NORDSIECK (1977) en VAN AARTSEN et al. (1984) opgeven, is de publikatiedatum niet 1808, maar wel 1803. In dat jaar beschreef MONTAGU (1803: p. 260, pl. 9 fig. 3) de soort als *Murex purpureus*.

79. De hogere indeling van de Opisthobranchia is nog zeer controversieel. Dit blijkt duidelijk wanneer men de classificaties van verschillende auteurs naast elkaar legt (b.v. THOMPSON 1976; SCHMEKEL & PORTMANN 1982; CATTANEO & BARLETTA 1984). Wij hebben een min of meer arbitraire keuze gemaakt en volgen GÖTTING (1974).
Een goede inleiding en determinatiesleutel tot de zeenaaktslakken van de Belgische en Nederlandse kusten is die van SWENNEN (1957). Deze tabel omvat echter wel meer soorten dan ons bekend zijn van de Belgische kust. Het moet dan ook benadrukt worden dat de onderhavige lijst m.b.t. de zeenaaktslakken een zeer voorlopig karakter heeft.

80. De originele spelling van de genusnaam is wel degelijk *Acteon* (MONTFORT 1810: p. 314) en dus niet *Actaeon*, zoals vermeld door b.v. ODHNER (1907), JAECKEL (1952), GLIBERT (1960), JANSSEN (1975), SEAWARD (1982) e.a.

81. Het oudere synoniem *Bulla alba* KANMACHER, 1798, werd in ICZN Op. 568 gesupprimeerd ten voordele van *Bulla obtusa* MONTAGU, 1803. De publikatiedatum 1807, zoals opgegeven door ABBOTT (1974), is dus niet correct.
De nomenclatuur van de genusnaam wordt behandeld door IREDALE (1915a).
De soort werd levend aangetroffen in de Britse mariene fauna zone "Theems" (SEAWARD 1982).

82. De naam *Bulla truncatula* BRUGUIÈRE, 1792 werd door de ICZN erkend in Op. 549. In hetzelfde besluit werden tevens de namen *bulla truncata* (J. ADAMS, 1800) en *Bulla retusa* (MATON & RACKETT, 1807) gesupprimeerd. Of *Bulla mammillata* PHILIPPI, 1836 een synoniem is van *Bulla truncatula*, blijft voorlopig een punt van discussie (THOMPSON 1976; VAN AARTSEN et al. 1984).

83. De naam *Bulla umbilicata* MONTAGU, 1803 werd door de ICZN vastgelegd in Op. 549.
De KBIN-verzameling omvat enkele exemplaren onder de naam *Retusa strigella* (LOVÉN, 1846). Deze exemplaren vertonen een duidelijke spiraalsculptuur. Volgens ODHNER (1907) gaat het hier om een aparte soort, maar recentere auteurs zoals PRUVOT-FOL (1954) en VAN AARTSEN et al. (1984) delen die mening niet en plaatsen *R. strigella* in synonymie met *R. umbilicata*. Wij volgen dit laatste standpunt.

84. *Haminea* GRAY, 1847 (zie b.v. THIELE 1931; THOMPSON 1976; SEAWARD 1982) is een oorspronkelijke drukfout voor *Haminaea* GRAY, 1847. VAN AARTSEN et al. (1984) maakten deze opmerking reeds eerder, maar stelden dan dat de genusnaam in feite *Haminaea* TURTON & KINGSTON, 1830 moet zijn. Dit is echter ook niet geheel juist, want de oorspronkelijk spelling van de naam blijkt *Haminoea* te zijn (IREDALE 1914; WINCKWORTH 1932; RUDMAN 1971).

85. Voor de naamgeving zie LEMCHE (1971).

86. De naam *Bulla lignaria* LINNAEUS, 1758 werd door de ICZN vastgelegd in Op. 287.
Of deze soort tot onze fauna behoort blijft vooralsnog een open vraag. ODHNER (1907) vermeldde de soort wel voor onze kust, zij het op autoriteit van FRIELE & GRIEG (1901). Deze laatsten hadden het nochtans over fossiele vondsten, o.a. uit het Scaldisien van Antwerpen. JAECKEL (1952) signaleerde de soort eveneens langs de Belgische en Nederlandse kusten, maar gaf geen verder commentaar.

87. De naam *Akera bullata* MÜLLER, 1776 werd door de ICZN vastgelegd in Op. 539. In hetzelfde besluit werd ook de familienaam Akeridae geconserveerd. *Acera* is een foute spellingswijze.

88. JANSSEN (1975) beschouwt *Bullaea quadripartita* als een ondersoort van *Philine aperta*. Wij zien daar echter geen reden toe.

89. Oudere auteurs schrijven de oorspronkelijke diagnose van deze soort toe aan "CLARK, 1828" (b.v. ODHNER 1907; LEMCHE 1928; PRUVOT-FOL 1954 e.a.). Dit is wellicht het gevolg van een verwarring met *Philine pruinosa*, een soort die inderdaad door CLARK in 1828 werd beschreven (WARÉN 1983). Volgens THOMPSON & BROWN (1976) en McKAY & SMITH (1979) is het correcte auteurschap van *P. punctata* "J. ADAMS, 1800".
ANNYS (1982) rapporteerde één exemplaar in gruis verzameld te Heist. Gezien de gedeeltelijk fossiele oorsprong van dit materiaal en gezien het feit dat de kleine Philinidae toch wel zeer moeilijk te determineren zijn op basis van de schelpkenmerken alleen, maken we toch enig voorbehoud bij deze vondst. JAECKEL (1952) meldde de soort echter ook al voor onze kust.

90. Van deze familie worden in de Belgische literatuur steeds weer dezelfde twee soorten vermeld: *Odostomia acuta* en *Turbonilla innovata* (COLBEAU 1868; PELSENEER 1881b; MAITLAND 1897; VONCK 1933). Is het een toeval dat juist die twee soorten in de KBIN-verzameling ontbreken, terwijl de overige in deze lijst opgenomen soorten (en die niet in de literatuur vermelde worden) wel in de collectie aanwezig zijn ? Het ziet er alleszins naar uit dat heel wat literatuurgegevens berusten op verkeerde identificaties.
ENTROP (1972) meldt in Nederland aanzienlijk wat meer soorten. Een onderzoek van de Belgische microgastropoden zal wellicht ook nieuw materiaal opleveren.
Vroeger werden de Pyramidellidae bij de Prosobranchia ingedeeld (zie b.v. ZIEGELMEIER 1966); nu heeft men die zienswijze verlaten en plaatst men ze bij de Opisthobranchia.

91. In overeenkomst met VAN AARTSEN (1977b) is het ons niet duidelijk waarom WINCKWORTH (1932), ANKEL (1936) en McKAY & SMITH (1979) de naam *Chrysallida obtusa* (BROWN, 1827) prefereren boven het oudere *Turbo interstinctus* MONTAGU, 1803 (p. 324).

92. Hoewel ons van deze soort geen meldingen van de Belgische kust bekend zijn, nemen we ze uitzonderlijk toch op in deze lijst, omdat ze vrijwel zeker ook bij ons moet kunnen gevonden worden in mosselbanken op havenhoofden, golfbrekers en paalwerken. In Nederland werd *Brachystomia scalaris* al op verschillende plaatsen levend verzameld, o.a. te Vlissingen en Westkapelle (MULDER 1952, 1965).
Volgens HEPPELL (in McKAY & SMITH 1979) is het aanbevolen om de naam *Odostomia rissoides* HANLEY, 1844 te gebruiken i.p.v. *O. scalaris* MACGILLIVRAY, 1843. Totdat echter een en ander geregeld is door de ICZN, houden wij ons

aan het welbekende *scalaris*.

93. Het is ons niet duidelijk waarom Britse auteurs (b.v. WINCKWORTH 1932; GRAHAM 1971; McKAY & SMITH 1979) de voorkeur geven aan het jongere synoniem *Turbonilla elegantissima* (MONTAGU, 1803). Wij volgen ANKEL (1936), JANSSEN (1975) en VAN AARTSEN (1981) in het gebruik van het oudere *T. lactea*. LINNAEUS publiceerde deze naam in 1758 (p. 765 No 551) en dus niet in 1766 of 1767 zoals respectievelijk VAN AARTSEN (1981) en JANSSEN (1975) opgeven.

94. In tegenstelling tot wat McKAY & SMITH (1979) vermelden, vereist het auteurschap hier geen haakjes.

95. Vondsten van Gymnosomata aan onze kust zijn ons niet bekend. Wel stelde JAECKEL (1952) dat *Clione limacina* af en toe langs de Belgische en Nederlandse kusten zou gevonden worden.
De beide soorten die we in de lijst hebben opgenomen, worden alleszins door VAN DER SPOEL (1976: p. 427 kaart 189 en p. 459 kaart 221) in ons faunagebied gesignaleerd.

96. De spelling "Saccoglossa" in GÖTTING (1974) en SCHMEKEL & PORTMANN (1982) is fout (ABBOTT 1974).
GASCOIGNE (1978) geeft een aantal redenen om "Ascoglossa" te verkiezen boven "Sacoglossa", maar vermits de ICZN geen vaste regels voorschrijft m.b.t. taxa boven het familieniveau, prefereren we toch "Sacoglossa" omdat deze naam toch meer bekendheid heeft.
Voor wat de indeling in families betreft, volgen we THOMPSON & BROWN (1976) en VAN GOETHEM (1984), hoewel ook op dit vlak GASCOIGNE (1978) een aantal nieuwe voorstellen heeft gedaan. Deze werden o.m. toegepast in de faunalijst van McKAY & SMITH (1979).

97. Vermits het hier een brakwaterbewoner betreft, werd de soort ook opgenomen door VAN GOETHEM (1984). De diertjes werden recent o.a. aangetroffen in de Westerschelde nabij de kerncentrale te Doel en in de schorren bij Fort Liefkenshoek; verder leeft *A. modesta* ook in het reservaat van de IJzermonding en in het Zwin (DUMOULIN in litt.).
Zie verder ook RAEYMAEKERS (1895), ENGEL et al. (1940), DEN HARTOG (1958, 1959) en VADER (1981). Deze laatste auteur plaatst de soort in een zelfstandige familie, de Alderiidae, welke zich van de Stiligeridae zou onderscheiden in de bouw van de genitalia (GASCOIGNE 1976).

98. In tegenstelling tot PRUVOT-FOL (1954), maar in overeenkomst met THOMPSON (1976), GASCOIGNE (1978a, b), McKAY & SMITH (1979) en CATTANEO & BARLETTA (1984), beschouwen wij *Limapontia capitata* en *L. depressa* als twee verschillende soorten.
Omtrent de nomenclatuur en publikatiedatum van deze soort bestaat er blijkbaar veel verwarring. Volgens PRUVOT-FOL (1954) en ABBOTT (1974) moet de soort in feite *L. nigra* (MÜLLER, 1773) heten. Andere auteurs verkiezen echter de naam *L. capitata* (MÜLLER, 1774), waarvan dan *L. nigra* JOHNSTON, 1836 een synoniem zou zijn (THOMPSON 1976; GASCOIGNE 1978a).
Voor de publikatiedatum van MÜLLER's *L. capitata* bestaan er drie "versies": 1773 (b.v. WINCKWORTH 1932; SCHMEKEL & PORTMANN 1982; CATTANEO & BARLETTA 1984), 1774 (b.v. PRUVOT-FOL 1954; THOMPSON 1976) en 1776 (b.v. ODHNER 1907; LEMCHE 1928; McKAY & SMITH 1979).
Bij nazicht van de oorspronkelijke werken van MÜLLER (1773, 1774a, b, 1776) bleek dat de correcte naam en publikatiedatum van deze soort *Fasciola capitata* MÜLLER, 1774 moet zijn. Inderdaad, in 1773 publiceerde MÜLLER slechts het eerste deel van zijn "Vermium terrestrium et fluviatilium". Daarin behandelde hij echter geen Mollusca. In 1774 volgden dan deel II en III (resp. Helminthica en Testacea). In deel II werden zowel *Fasciola nigra* (p. 54 No 179) als *Fasciola capitata* (p. 70 geen No) opgenomen. Maar MÜLLER's *F. nigra* is in feite een platworm (Turbellaria, Tricladida: *Polycelis nigra* EHRENBERG; zie DEN HARTOG 1962). Dit blijkt duidelijk uit de beschrijving en afbeelding die MÜLLER van zijn *F. nigra* geeft in "Zoologica Danica Vol. III" (1789: p. 48, pl. 109 figs 3-4 onder de naam *Planaria nigra*). In MÜLLER's "Zoologiae Danicae Prodromus" (1776) staan *F. nigra* en *F. capitata* ook vermeld onder de naam *Planaria* (resp. pp. 221 en 223). In beide gevallen wordt er echter verwezen naar de publikatie uit 1774. Hieruit volgt dan ook ondubbelzinnig dat de publikatiedata 1773 en 1776 voor *F. capitata* niet juist zijn, terwijl de naam *F. nigra* MÜLLER, 1774 niet op deze soort kan toegepast worden.
Volgens GASCOIGNE (1976) hoort het genus *Limapontia* thuis in de Stiligeridae en kan aan de "Limapontiidae" geen zelfstandige familiestatus toegekend worden. Wij houden ons echter voorlopig aan de klassieke zienswijze van THOMPSON & BROWN (1976).

99. Deze soort wordt ook vermeld door VAN GOETHEM (1984). Zie verder ook ENGEL et al. (1940) en DEN HARTOG (1958, 1959).

100. Zie ook BAILY (1975) en CATTANEO & BARLETTA (1984).

101. De naam *Aplysia punctata* CUVIER, 1803 werd door de ICZN vastgelegd in Op. 200. In hetzelfde besluit werd ook de genusnaam bestendigd. De soort werd door MAITLAND (1897) en JAECKEL (1952) voor onze kust gesignaleerd, maar in overeenkomst met ENGEL (1936) betwijfelen wij de betrouwbaarheid van de eerste auteur. In de KBIN-verzameling is er alleszins geen Belgisch materiaal voorhanden.

102. Door heel wat auteurs (o.a. WINCKWORTH 1932; STRESEMANN 1970; THOMPSON & BROWN 1976; McKAY & SMITH 1979; SEAWARD 1982) wordt het jongere synoniem *Polycera cristata* ALDER, 1841 gebruikt. Nochtans wees PRUVOT-FOL (1954) erop dat in feite het oudere *Tritonia gibbosa* RISSO, 1818 de correcte naam is (zie ook ABBOTT 1974; BOUCHET & TARDY 1976; CATTANEO & BARLETTA 1984). Of nu deze namen inderdaad als synoniemen mogen worden beschouwd is voor discussie vatbaar. In afwachting van verder onderzoek echter, volgen wij PRUVOT-FOL (1954).

103. Op grond van de prioriteitsregels heeft Onchidorididae GRAY, 1854 ondubbelzinnig voorrang op Lamellidorididae VAN REGTEREN ALTENA, 1937 (ABBOTT 1974).

104. Het auteurschap van deze naam wordt soms aangegeven als "(MÜLLER, 1776)" (o.a. ODHNER 1907; PRUVOT-FOL 1954; ABBOTT 1974; BOUCHET & TARDY 1976). Andere auteurs vermelden evenwel "(ABILDGAARD, 1789)" (o.a. WINCKWORTH 1932; RUSSELL 1971; THOMPSON & BROWN 1976; McKAY & SMITH 1979). *Acanthodoris pilosa* werd inderdaad door ABILDGAARD beschreven, zij het dan wel in MÜLLER's "Zoologica Danica Vol. III" (1789: p. 7, pl. 85 figs 5-8).

105. Deze algemene soort stelt nog wel wat nomenclatorische problemen. *Limax bilamellatus* werd door LINNAEUS beschreven in 1761 (p. 508 No 2094). Later hernam LINNAEUS de soort als *Doris bilamellata* in de 12de editie van "Systema naturae" (1767: p. 1083), waarbij hij expliciet verwees naar de soort die hij beschreef onder No 2094 in "Fauna Svecica". Bijgevolg is de juiste publikatiedatum voor de soortnaam 1761 en niet 1767 zoals de meeste auteurs vermelden. Dit doet natuurlijk geen afbreuk aan het feit dat sommige auteurs menen dat onder de naam *Doris bilamellata* wellicht meer dan een soort moet worden begrepen (McKAY & SMITH 1979). Zij stellen dat daarom de naam *Doris fusca* MÜLLER, 1776 (p. 229 No 2768) geschikter is. Volgens BOUCHET & TARDY werd deze naam gepubliceerd in 1768, maar in dat jaar publiceerde MÜLLER enkel een figuur zonder verdere uitleg (PRUVOT-FOL 1954). Het tenslotte ook nog interessant op te merken dat MÜLLER zelf, zijn *Doris fusca* in synonymie plaatste met LINNAEUS' *Doris bilamellata*.

M.b.t. de genusnaam is er blijkbaar ook nog geen overeenstemming bereikt. Heel wat auteurs prefereren *Onchidorus* BLAINVILLE, 1816, wat dikwijls dan nog geëmendeerd wordt tot *Onchidoris* (WINCKWORTH 1932; BOUCHET & TARDY 1976; THOMPSON & BROWN 1976; CATTANEO & BARLETTA 1984). PRUVOT-FOL (1954) stelde echter dat dit een nomen nudum zou zijn, terwijl het oudere synoniem *Villiersia* ORBIGNY, 1837 een nomen oblitum is (zie ook ABBOTT 1974). Daarom volgen wij ODHNER (1907), PRUVOT-FOL (1954), SWENNEN (1961) en ABBOTT (1974) in het gebruik van *Lamellidoris* ALDER & HANCOCK, 1855.

106. Vermits deze soort werd beschreven onder de naam *Doris*, moeten er haakjes worden geplaatst rond het auteurschap van MÜLLER (1776: p. 229 No 2771). Er zijn ons van deze dieren geen vondsten van de Belgische kust bekend, maar de soort werd wel gesignaleerd door MAITLAND (1897) en VONCK (1933). Voor zover we konden nagaan werden de diertjes ook nog niet in Nederland gevonden (ENGEL 1936; SWENNEN 1957, 1961); ze leven wel langs de Noordfranse kust (BOUCHET & TARDY 1976).

107. Volgens RUSSELL (1971) is de juiste publikatiedatum 1815 en niet 1807 zoals PRUVOT-FOL (1954) en BOUCHET & TARDY (1976) opgeven.

108. De naam *Doris clavigera* MÜLLER, 1776 werd door de ICZN vastgelegd in Op. 833. Hetzelfde geldt voor de genusnaam *Limacia* MÜLLER, 1781. BOUCHET & TARDY (1976) hebben blijkbaar de publikatiedatum van deze laatste verswisseld met die van de soortnaam.
ENGEL (1936) geeft een grondige argumentatie om de meldingen van MAITLAND (1897) i.v.m. deze soort in twijfel te trekken. De KBIN-verzameling omvat echter wel materiaal van onze kust. Het dient zeker gereviseerd te worden.

109. De genusnaam *Cadlina* BERGH, 1878 en de soortnaam *Doris laevis* LINNAEUS, 1767 werden door de ICZN vastgelegd in Op. 812.
De soort ontbreekt in de KBIN-verzameling, maar werd wel gesignaleerd door COLBEAU (1868), MAITLAND (1897) en JAECKEL (1952).

110. De familienaam Tritoniidae werd door de ICZN vastgelegd in Op. 668.

111. De naam *Tritonia hombergii* CUVIER, 1803 werd door de ICZN vastgelegd in Op. 668. Veel recente auteurs laten de laatste -i in de soortnaam vallen. Dit is voor zover we weten niet gewettigd.
De correcte publikatiedatum is wel degelijk 1803 i.p.v. 1802 zoals sommige auteurs opgeven (RUSSELL 1971)

112. Volgens RUSSELL (1971) werd *Tritonia plebeia* beschreven door JOHNSTON in 1828 en niet in 1838 zoals ODHNER (1907), PRUVOT-FOL (1954) en BOUCHET & TARDY (1976) opgeven.

113. Wij verkiezen de naam *Lomanotus marmoratus* (ALDER & HANCOCK, 1845), hoewel de soort in 1844 door VÉRANY werd beschreven als "Lomanoto di gêné". Die naam werd echter pas in 1846 gelatiniseerd tot *L. genei*, zodat de naam van ALDER & HANCOCK uiteindelijk toch voorrang heeft (zie ook PRUVOT-FOL 1954; SCHMEKEL & PORTMANN 1982). Overigens beschouwen sommige auteurs *L. genei* en *L. marmoratus* als twee verschillende soorten (SEAWARD 1982).

114. De overgrote meerderheid van recente auteurs gebruikt de naam Dotoidae. Op. 697 van de ICZN stipuleert nochtans zeer duidelijk dat dit een verkeerde spellingswijze is voor Dotidae GRAY, 1853. De naam Dotoidae werd dan ook verworpen. ABBOTT (1974) had dit wellicht ook opgemerkt, maar waarschijnlijk als gevolg van een drukfout, vermeldde hij Dotodae, wat eveneens verkeerd is. Oudere auteurs gebruiken wel eens de naam Dotonidae, maar die werd verworpen door de ICZN in Op. 697.

115. Dit complex omvat volgens PRUVOT-FOL (1954) alle *Doto*-soorten met zwarte tot karmijnrode punten op de cerata. Aan onze kust komen minstens twee soorten (?) voor.

116. De naam *Doto coronata* (GMELIN, 1791) werd door de ICZN vastgelegd in Op. 697. Volgens McKAY & SMITH (1979) kunnen er binnen deze soort nog twee vormen onderscheiden worden. Een diepgaander onderzoek is dan ook wenselijk.

117. De naam *Doto fragilis* (FORBES, 1838) werd door de ICZN vastgelegd in Op. 697.

118. De familiegroepnamen Flabelli<u>ninae</u> en Coryphelli<u>dae</u> werden door de ICZN vastgelegd in Op. 781. Volgens recente auteurs bestaan er geen duidelijke gronden om twee families te onderscheiden (SCHMEKEL & PORTMANN 1982). In dat geval heeft de naam Flabelli<u>nidae</u> voorrang op Coryphelli<u>dae</u> (wegens de prioriteitsregel). Wij volgen dit standpunt. Sommige auteurs echter, beschouwen de beide families wel als zelfstandige entiteiten en in dat geval zijn uiteraard de beide namen evenwaardig.

119. De naam *Eolidia verrucosa* M. SARS, 1829 werd door de ICZN vastgelegd in Op. 781.

M.b.t. de taxonomie van deze soort zijn de meningen nog verdeeld; daarom geven we geen synoniemen op. THOMPSON & BROWN (1976) onderscheiden in Groot-Brittannië drie variëteiten (benoemd als ondersoorten): *C. v. verrucosa* (M. SARS, 1829) (= *Eolis pellucida* ALDER & HANCOCK, 1843, = *Eolis gracilis* ALDER & HANCOCK, 1844), *C. v. rufibranchialis* (JOHNSTON, 1832) en *C. v. smaragdina* (ALDER & HANCOCK, 1851). ABBOTT (1974) deelt blijkbaar die mening, maar stelt dat de "subsp." *verrucosa* enkel voorkomt in Noorwegen, wat uiteraard in tegenspraak is met wat THOMPSON & BROWN (1976) opgeven. PRUVOT-FOL (1954) en McKAY & SMITH (1979) plaatsen *rufibranchialis* zonder meer in synonymie met *verucosa*, terwijl ze *smaragdina*, *E. pellucida* en *E. gracilis* tot zelfstandige soorten "promoveren". SWENNEN (1961) daarentegen, beschouwt *rufibranchialis* en *gracilis* als synoniemen van *verrucosa*. In afwachting van verder onderzoek volgen wij dit laatste standpunt.

120. Volgens RUSSELL (1971) is de juiste publikatiedatum van deze naam 1846 i.p.v. 1844.
In de KBIN-verzameling bevinden zich enkele exemplaren van de Belgische kust; hun determinatie zou echter gecontroleerd moeten worden.

121. De genusnaam *Facelina* ALDER & HANCOCK, 1855 en de soortnaam *Doris auriculata* MÜLLER, 1776 werden door de ICZN vastgelegd in Op. 775.
Omtrent de taxonomie en nomenclatuur van deze soort bestaat er overigens nog heel wat discussie. Daarom hebben we geen synoniemen in de lijst opgenomen. Een kort overzicht kan dienen als illustratie van de bestaande verwarring. ODHNER (1907) beschouwde drie soorten: *F. drummondi* (THOMPSON, 1844), *F. coronata* (FORBES & GOODSIR, 1839) en *F. auriculata* (MÜLLER, 1806) (deze laatste publikatiedatum is uiteraard fout !). ENGEL (1936) vermeldde de twee laatste soorten voor de Nederlandse kust en plaatste *F. drummondi* in synonymie met *F. coronata*. PRUVOT-FOL (1954) daarentegen, aanzag deze beide als verschillende soorten, maar met *F. auriculata* als mogelijk gemeenschappelijk ouder synoniem. SWENNEN (1961) onderzocht deze hypothese verder en besloot enerzijds om *F. drummondi* in synonymie te plaatsen met *F. coronata* en anderzijds om de oudere naam *F. auriculata* niet te gebruiken, omdat het volgens hem niet duidelijk is wat MÜLLER precies onder die naam begreep. Deze stelling wordt blijkbaar door veel recente auteurs niet onderschreven. Zij beschouwen *F. coronata* en *F. drummondi* als jongere synoniemen van *F. auriculata*. THOMPSON & BROWN (1976) vermelden nog dat *F. auriculata* voorkomt in twee variëteiten: *F. a. coronata* en *F. a. curta* (ALDER & HANCOCK, 1843). Wij menen echter dat het niet geschikt is om deze vormen te benoemen als ondersoorten. McKAY & SMITH (1979) gaan evenwel nog verder: zij aanzien

deze variëteiten als zelfstandige soorten ! BOUCHET & TARDY (1976) beschouwen *F. drummondi* als een van *F. auriculata* verschillende soort en WILSON & PICTON tenslotte, stellen dat *F. drummondi* een jonger synoniem zou zijn van *F. bostoniensis* (COUTHOUY, 1838), terwijl *F. coronata* een zelfstandige soort zou zijn (van *F. auriculata* spreken ze niet).
In afwachting van verder onderzoek, volgen wij SWENNEN (1961) voor wat de argumentatie betreft om *F. drummondi* en *F. coronata* als synoniemen te beschouwen en SCHMEKEL & PORTMANN (1982) om die beide namen in synonymie te plaatsen met het oudere *F. auriculata*.

122. De naam Aeolidiidae ORBIGNY, 1834 werd door de ICZN vastgelegd in Op. 779.

123. De namen *Aeolidia* CUVIER, 1797 en *Limax papillosus* LINNAEUS, 1761 werden door de ICZN vastgelegd in Op. 779. De juiste publikatiedatum is wel degelijk 1761 en niet 1767 zoals vermeld door BOUCHET & TARDY (1976) (zie LINNAEUS 1761: p. 508 No. 2093).
Deze soort werd levend gevonden in de Britse mariene fauna zone "Theems" (SEAWARD 1982).

124. De naam Eubranchidae ODHNER, 1934 werd door de ICZN vastgelegd in Op. 774.

125. De namen *Eubranchus* FORBES, 1838 en *E. tricolor* FORBES, 1838 werden door de ICZN vastgelegd in Op. 774. Er moeten dus geen haakjes worden geplaatst rond het auteurschap van FORBES, dit in tegenstelling tot wat b.v. ABBOTT (1974), BOUCHET & TARDY (1976) en McKAY & SMITH (1979) wel doen.
PRUVOT-FOL (1954) plaatst *Amphorina alberti* QUATREFAGES, 1844 in synonymie met *E. tricolor*. Recente onderzoekingen hebben echter aangetoond dat het hier om twee verschillende soorten gaat (BOUCHET & TARDY 1976; THOMPSON & BROWN 1976; SCHMEKEL & PORTMANN 1982).
Een uitgebreide discussie m.b.t. de genusnamen *Amphorina*, *Cratena*, *Eubranchus* en *Galvina* vindt men in O'DONOGHUE (1926).

126. De naam *Eolis exigua* ALDER & HANCOCK, 1848 werd door de ICZN vastgelegd in Op. 773.
PRUVOT-FOL (1954) en ABBOTT (1974) plaatsen deze soort in het genus *Capellinia* TRINCHESE, 1874. De verschillen tussen *Eubranchus* en *Capellinia* zijn echter zo klein, dat we dit laatste hoogstens als een subgenus van het eerste kunnen beschouwen.

127. Hoewel WILLIAMS & GOSLINER (1979) op basis van Op. 773 van de ICZN meenden dat de naam Cuthonidae ODHNER, 1934 prioriteit moest krijgen, verloren ze blijkbaar uit het oog dat in datzelfde besluit ook de naam Tergipedinae BERGH, 1889 werd vastgelegd. Deze naam werd door THIELE (1931) gebruikt op familieniveau en verdient aldus ondubbelzinnig voorrang op Cuthonidae, tenminste indien de beide namen als synoniemen worden beschouwd (BROWN 1980). M.b.t. de systematiek van deze familie lopen de meningen nog sterk uiteen. PRUVOT-FOL (1954) en ABBOTT (1974) plaatsen *Tergipes* in de Tergipedidae en *Catriona* in de Cuthonidae. *Tenellia* en *Embletonia* behoren dan volgens hen tot de Dotidae. BROWN (1980) daarentegen, meent dat *Tergipes* en *Tenellia* samenhoren in de Tergipedidae, terwijl *Catriona* en *Embletonia* elders moeten gesitueerd worden. SCHMEKEL & PORTMANN (1982) zonderen *Embletonia* af in een zelfstandige familie (Embletoniidae), terwijl ze de overige genera in de Tergipedidae groeperen. ROGINSKAYA (1970) tenslotte, plaatst *Tenellia*, *Cuthona* en *Catriona* in de Cuthonidae, terwijl *Embletonia* dan tot de Tergipedidae zou behoren. Verwarring alom dus. Totdat meer klaarheid in deze problematiek is gebracht, volgen wij GOTTING (1974), THOMPSON & BROWN (1976) en WILLIAMS & GOSLINER (1979) die al de genoemde genera in een enkele familie plaatsen.

128. De naam *Eolis aurantia* ALDER & HANCOCK, 1842 werd door de ICZN vastgelegd in Op. 777. In hetzelfde besluit werd tevens de naam *E. aurantiaca* ALDER & HANCOCK, 1851 verworpen. Recent werd er echter gesuggereerd dat er voor *E. aurantia* nog een ouder synoniem bestaat, nl. *E. gymnota* COUTHOUY, 1838 (WILLIAMS & GOSLINER 1979; SCHMEKEL & PORTMANN 1982). Deze naam verdient dan ook voorrang (CATTANEO & BARLETTA 1984).

129. De naam *Eolis pallida* ALDER & HANCOCK, 1842 werd door de ICZN vastgelegd in Op. 773. Wij zien geen reden om het jongere *E. ventilabrum* DALYELL, 1853 te verkiezen (cf. BOUCHET & TARDY 1976). Het is ons evenmin duidelijk waarom BROWN (1980) het eveneens jongere *Tergipes adspersa* NORDMANN, 1845 prefereert, te meer daar diezelfde auteur eerder de naam *Tenellia pallida* wel gebruikte (THOMPSON & BROWN 1976). Mogelijk aanziet BROWN (1980) de beide vormen als verschillende soorten, hoewel ROGINSKAYA (1970) het tegendeel aantoonde. LEMCHE (1973) stelde aan de ICZN voor om de naam *Tergipes adspersus* NORDMANN, 1845 definitief te verwerpen, maar in tegenstelling tot dit voorstel, werd de naam vastgelegd in Op. 1084.
COOMANS & DE CONINCK (1962) meldden de soort voor het eerst aan onze kust.

130. De naam *Limax tergipes* FORSKÄL, 1775 werd door de ICZN vastgelegd in Op. 773.

131. De namen *Embletonia* ALDER & HANCOCK, 1851 en *Pterochilus pulcher* ALDER & HANCOCK, 1844 werden door de ICZN vastgelegd in Op. 782. De juiste publikatiedatum van de soortnaam is 1844 en niet 1851 zoals BOUCHET & TARDY (1976) en CATTANEO & BARLETTA (1984) opgeven.
De soort ontbreekt in de KBIN-verzameling, maar wordt wel gesignaleerd door MAITLAND (1897) en VONCK (1933). Haar voorkomen aan de Belgische kust dient bevestigd te worden.

132. Deze familie wordt ook behandeld door VAN GOETHEM (1984).

133. SYKES (1904) en IREDALE (1915b) bespreken de nomenclatuur van deze soort. TURTON (1819) zelf verwierp de door MONTAGU vooropgestelde, maar niet gepubliceerde, naam *Helix auricula* om aldus verwarring met MULLER's *Helix auricularia* te vermijden. Daarom beschreef TURTON (1819: p. 70) de soort als *Helix otis*, maar die naam is volgens IREDALE (1916) niet beschikbaar wegens homonymie met een naam gepubliceerd door LIGHTFOOT in 1786. Aldus blijft enkel *Otina ovata* (BROWN, 1827) als goede naam over (zie ook WINCKWORTH 1932).
Hoewel de soort door DE MALZINE (1867), PELSENEER (1881b), MAITLAND (1897) en VONCK (1933) van onze kust wordt gemeld, lijkt het ons hoogst onwaarschijnlijk dat de diertjes inheems zouden zijn. In de KBIN-verzameling ontbreken ze alleszins. Lege schelpjes kunnen misschien wel eens heel uitzonderlijk aanspoelen.

134. In tegenstelling tot wat b.v. McKAY & SMITH (1979) opgeven, vereist het auteurschap hier geen haakjes vermits LINNAEUS (1758: p. 785 No. 688) de soort beschreef onder de naam *Dentalium*.

135. DA COSTA (1778: p. 24, pl. 2 fig. 10) beschreef deze soort als *Dentale vulgare*. In tegenstelling tot wat b.v. VAN AARTSEN et al. (1984) vermelden, moeten hier volgens ons dus wel haakjes rond het auteurschap worden geplaatst, althans wanneer de genusnaam *Dentalium* wordt gebruikt.

136. Voor de hogere indeling van de Bivalvia verwijzen we naar NEWELL (1965), VOKES (1867) en SCARLATO (1981). Wij volgen hier het systeem van NEWELL (1965). Hoewel "Bivalvia" de oudste geldige naam is voor deze klasse, gaan er recent toch stemmen op om het jongere "Pelecypoda" te verkiezen, omdat er enerzijds nog andere diergroepen bestaan met een tweekleppige "schelp" (b.v. Brachiopoda, Ostracoda en bepaalde Gastropoda) en er anderzijds ook niet-tweekleppige "Bivalvia" bestaan (b.v. *Rostroconchia*) (BOSS 1978).

RINGELÉ (1976) vermeldt 12 soorten die we niet in deze lijst hebben opgenomen omdat ze niet tot onze recente fauna kunnen gerekend worden en omdat ze bovendien slechts gekend zijn van enkele losse kleppen van twijfelachtige origine. De betrokken soorten zijn: *Nucula coboldiae* (SOWERBY, 1817) (een uitgestorven Pleistocene soort), *Portlandia lucida* (LOVÉN, 1846), *Portlandia philippiana* (NYST, 1844) (= *Yoldia tomlini* WINCKWORTH, 1932; zie ook McKAY & SMITH 1979), *Crenella decussata* (MONTAGU, 1808), *Chlamys distorta* (DA COSTA, 1778), *Lima loscombii* SOWERBY, 1823, *Lucinella divaricata* (LINNAEUS, 1758), *Neolepton sulcatulum* (JEFFREYS, 1859), *Epilepton clarkiae* (CLARK, 1852), *Astarte montagui* (DILLWYN, 1817), *Digitaria digitaria* (LINNAEUS, 1758) en *Parvicardium ovale* (SOWERBY, 1840).

137. De Westeuropese Nuculidae vormen een moeilijke groep, waarvan de systematiek o.a. gebaseerd is op de vorm van de faeces (WINCKWORTH 1931; ARAKAWA 1970). Een conchyliologische vergelijking van de Britse soorten wordt gegeven door ALLEN (1954).
In de KBIN-verzameling bevinden zich exemplaren van de drie in de lijst genoemde soorten, maar gezien de grote identificatieproblemen die de Nuculidae stellen, lijkt het ons wenselijk dat dit materiaal herzien zou worden.
Voor fossiele vormen zie VAN REGTEREN ALTENA et al. (1962).

138. LINNAEUS' originele diagnose van deze soort stamt uit 1758 (p. 695 No. 153: *Arca nucleus*) en dus niet uit 1767 zoals JANSSEN (1975) opgeeft.

139. Oudere auteurs gebruiken hier nog wel eens de genusnaam *Leda* SCHUMACHER, 1817 (b.v. MADSEN 1949; OCKELMANN 1958). VOKES (1967) stelt echter dat dit een jonger synoniem is van *Nucula* LAMARCK, 1799, een genus uit een andere familie. De correcte genusnaam voor de hier bedoelde soort is dan ook ondubbelzinnig *Nuculana* LINK, 1807.
De auteur van de soortnaam is MÜLLER (1776: p. 247 No. 2985: *Arca minuta*) en dus niet FABRICIUS, 1776 zoals ABBOTT (1974) en BERNARD (1979b) opgeven.

140. Deze soort werd door LINNAEUS beschreven in 1758 (p. 694 No. 143) en dus niet in 1767 zoals PEUCHOT & TASSIN (1980) vermelden.
VAN REGTEREN ALTENA (1962), VAN REGTEREN ALTENA et al. (1962), JANSSEN (1975) en JANSSEN et al. (1984) maken onderscheid tussen de recente vorm (*S. l. lactea*) en de Pliocene vorm (*S. l. scaldensis* VAN REGTEREN ALTENA, 1962).

141. We betwijfelen of deze soort daadwerkelijk voor onze kust leeft. De recente vorm wordt tot de subsp. *G. g. glycymeris* gerekend. Uit het Plioceen van Antwerpen (Scaldisien), kent men echter nog twee andere vormen: *G. g. pilosatumida* (BUCQUOY, DAUTZENBERG & DOLLFUS, 1891) en *G. g. variabilis* (SOWERBY, 1824). Uit het Mioceen kent men *G. lunulata baldii* GLIBERT & VAN DE POEL, 1965 (zie ook GLIBERT 1957; VAN REGTEREN ALTENA et al. 1962; GEYS & MARQUET 1979).

142. Deze soort wordt soms aanzien als een vormvariëteit of subsp. van *Mytilus edulis*. AHMAD & BEARDMORE (1976) hebben echter met behulp van electroforetisch onderzoek van enzymen, vooropgesteld dat *M. edulis* en *M. galloprovincialis* twee soorten zouden zijn. Volgens VERDUIN (1979) zijn er ook puur conchyliologische argumenten die de soortstatus van de beide vormen ondersteunen. Wij volgen dit standpunt, hoewel GOSLING (1984) in een recente revisie opnieuw suggereert dat *M. galloprovincialis* hooguit een variëteit kan zijn van *M. edulis*.
M. galloprovincialis werd met zekerheid gesignaleerd aan de Britse kusten (AHMAD & BEARDMORE 1976). Recent werd de soort ook in Zuid-Afrika ingevoerd (GRANT & CHERRY 1985). VERSTRAELEN (1966) meldde de soort ook aan onze kust en de heer VANWALLEGHEM (in litt.) bevestigde dat levende exemplaren na storm aan onze stranden aanspoelen.

143. Omtrent de systematiek en nomenclatuur van *Musculus discors* bestaat er nog heel wat discussie; dit dan vooral i.v.m. de status van *Mytilus discors* LINNAEUS, 1767 s.s., *Modiola laevigata* GRAY, 1824, *Modiola substriata* GRAY, 1824 en *Modiolaria corrugata* STIMPSON, 1851. Soms worden al deze vormen als zelfstandige soorten beschouwd. Dikwijls echter, aanziet men een of meer van deze vormen als variëteiten of subsp. van een andere, i.c. vooral dan van *Musculus discors*. Een bevredigende oplossing voor dit probleem ligt niet direct binnen handbereik. Voor meer informatie verwijzen we naar G.O. SARS (1878), JENSEN (1912), MADSEN (1949), OCKELMANN (1958), ABBOTT (1974), BERNARD (1979b), LUBINSKY (1980), SCARLATO (1981) en BACKELJAU et al. (1986). De soort werd o.a. levend aangetroffen on de Britse mariene fauna zone "Theems" (SEAWARD 1982). Ook in Nederland werd ze reeds gevonden (EISMA 1966).

144. De genusnaam *Volsella* SCOPOLI, 1777 werd door de ICZN verworpen in Op. 325. Het voorkomen van de paardemossel in de Belgische kustwateren wordt door KERCKHOF (1980) sterk betwijfeld; nochtans wordt de soort gevist door middenslagtrawlers rond "De Hinders" (VANWALLEGHEM in litt.). Ook voor de Nederlandse kust werd de soort levend gevist (EISMA 1966).

145. In de KBIN-verzameling bevinden zich talrijke levend geviste exemplaren van onze kust. KERCKHOF (1980) meldde ook een levend aangespoeld individu te Oostende.

146. De systematische indeling van deze familie is nog hoogst controversieel. Wij volgen hier, arbitrair, ABBOTT (1974), McKAY & SMITH (1979) en JANSSEN et al. (1984).

147. *Pecten maximus* kan van de nauw verwante *P. jacobaeus* (LINNAEUS, 1758) onderscheiden worden door de afgeronde vorm van de ribben. Bij *P. jacobaeus* zijn de ribben duidelijk kanteelvormig.
Levende exemplaren van *P. maximus* worden regelmatig aangevoerd door kustvissers; hun exacte herkomst is evenwel niet duidelijk (VANWALLEGHEM in litt.). De soort komt alleszins wel voor in de Britse mariene fauna zones "Theems" en "Kanaal Oost" (SEAWARD 1982).

148. *Chlamys* is vrouwelijk en dus wordt de soortnaam *varia* i.p.v. *varius*.

149. De schelp die VERSTRAELEN (1966: fig. 62) onder deze naam afbeeldt, behoort wellicht niet tot deze soort; het is naar alle waarschijnlijkheid eerder een *Chlamys varia*.

150. LINNAEUS (1758: p. 701 No. 185) beschreef deze soort onder de genusnaam *Anomia*. In tegenstelling tot wat McKAY & SMITH (1979) opgeven, vereist de auteursnaam hier dus geen haakjes.
De verschillen tussen *A. ephippium* en de twee volgende soorten, worden grondig besproken door JENSEN (1912), WINCKWORTH (1932) en TEBBLE (1966).
Het genus *Anomia* wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van drie spierindrukken in de linker (= bovenste) klep, terwijl *Pododesmus* slechts twee spierindrukken vertoont (ABBOTT 1974). Het is dan ook inconsequent van ABBOTT (1974) om *Heteranomia* als een subgenus van *Anomia* te beschouwen, vermits de type-soort van *Heteranomia*, nl. *Anomia squamula*, slechts twee spierindrukken heeft in de linker klep. *Heteranomia* hoort volgens ons dan ook bij *Pododesmus*. Een ander subgenus van *Pododesmus* is *Monia*. Het wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van plooitjes op de spierindrukken; dgl. plooitjes ontbreken bij *Heteranomia*. Wij zien geen overtuigende argumenten om deze beide subgenera de rang van zelfstandige genera toe te kennen, zoals b.v. NORDSIECK (1969) doet.
De soort werd o.a. levend aangetroffen in de Spuikom te Oostende (LELOUP 1970).

151. Het auteurschap van deze naam wordt nogal eens fout geciteerd. LINNAEUS (1761: p. 521 No. 2152) beschreef de soort als *Anomia patelliformis*. In combinatie met *Pododesmus* of *Monia* moeten er dus haakjes worden geplaatst rond de auteur (cf. NORDSIECK 1969; ENTROP 1972). De publikatiedatum is 1761 en niet 1767 zoals GEYS & MARQUET (1979), JANSSEN et al. (1984) en VAN AARTSEN et al. (1984) opgeven.
Of *P. squama* (GMELIN, 1791) een van *P. patelliformis* verschillende soort is, moet nader onderzocht worden. In de literatuur bestaan hierover uiteenlopende meningen.

152. Volgens de heer VANWALLEGHEM (in litt.) wordt deze soort regelmatig gevist voor onze kust; na storm spoelen levende exemplaren ook regelmatig aan. Ook in Nederland werd *Pododesmus squamula* levend gevist (EISMA 1966).

153. De genusnaam *Ostrea* LINNAEUS, 1758 werd door de ICZN vastgelegd in Op. 94 en Op. 356.
Ostrea edulis werd in deze combinatie beschreven door LINNAEUS (1758: p. 699 No. 180). In tegenstelling tot wat McKAY & SMITH (1979) opgeven, hoeven er dus geen haakjes rond het auteurschap geplaatst te worden.

154. De genusnaam *Crassostrea* SACCO, 1897 werd door de ICZN vastgelegd in Op. 338. Russische auteurs hebben voor dit genus een zelfstandige familie in het leven geroepen: de Crassostreidae SCARLATO & STAROBOGATOV, 1979 (zie SCARLATO 1981). VOKES (1967), CHIPLONKAR & BADVE (1979) en HARRY (1985) daarentegen, menen dat *Crassostrea* en *Ostrea* in één en dezelfde familie moeten gegroepeerd worden, zij het dan wel in twee verschillende tribi. Voorlopig volgen wij deze laatste stelling.
Tot voor kort werden *C. gigas* en *C. angulata* als twee verschillende soorten beschouwd. MENZEL (1974), MATHERS et al. (1974), BUROKER et al. (1979) en THIRIOT-QUIEVREUX (1984) hebben echter aangetoond dat die stelling niet langer houdbaar is. In navolging van BUROKER et al. (1979) menen we dat zelfs de term "subspecies" voor *C. angulata* niet geschikt is.
ENEMAN & KERCKHOF (1983) signaleerden levende exemplaren van deze soort op de havendam te Zeebrugge.
Meer gegevens over de Europese *Crassostrea*-soorten vindt men in LUCAS (1982a, b, c).

155. Voorlopig gebruiken we hier LINNAEUS' naam. Heel wat auteurs menen echter dat *Tellina lactea* LINNAEUS, 1758 (p. 676 No. 50) misschien geen betrekking heeft op de in onze lijst bedoelde soort. Daarom prefereren zij de naam

Loripes lucinalis (LAMARCK, 1818). Dit is o.a. het geval voor WINCKWORTH (1932), TEBBLE (1966) en McKAY & SMITH (1979).

156. Deze soort komt o.a. voor in de Britse mariene fauna zone "Theems" (SEAWARD 1982).

157. De systematiek van deze familie is zeer complex en tal van problemen moeten nog uitgewerkt worden. Het is hier echter niet de plaats daar verder op in te gaan (zie OCKELMANN 1958; BERNARD 1979b).
EISMA (1966) meldde een levend exemplaar ten noorden van Terschelling in Nederland.

158. Hoewel PELSENEER (1881b) deze soort in zijn lijst opnam, betwijfelen wij haar voorkomen aan de Belgische kust. De KBIN-verzameling omvat alleen dood en wellicht subfossiel materiaal. In Nederland werd deze soort wel levend aangetroffen bij Texel (EISMA 1966). De dieren leven ook in de Britse mariene fauna zone "Kanaal Oost" (SEAWARD 1982).

159. De Galeommatacea (= Leptonacea = Erycinacea) en Cyamiacea, waartoe o.a. de Lasaeidae, Leptonidae, Kelliidae, Montacutidae, Galeommatidae en volgens sommige auteurs ook de Turtoniidae, behoren, vormen een vanuit systematisch oogpunt bijzonder moeilijke groep. Wat de familie-indeling betreft, volgen wij voorlopig McKAY & SMITH (1979).

160. Zoals de meeste Europese auteurs gebruiken wij voor deze soort de welbekende naam *Lasaea rubra* (MONTAGU, 1803). Nochtans stellen ABBOTT (1974) en VAN AARTSEN et al. (1984) dat die naam een jonger synoniem zou kunnen zijn van *L. adansoni* (GMELIN, 1791). Indien dit juist zou blijken te zijn, dan verkrijgt uiteraard deze laatste naam voorrang.

161. Voor een bespreking van deze soort verwijzen we naar TEBBLE (1966) en VAN AARTSEN et al. (1984). Op nomenclatorisch vlak volgen wij voorlopig de klassieke zienswijze van WINCKWORTH (1932).
In de KBIN-verzameling bevinden zich enkele levend geviste exemplaren die als *Lepton nitidum* werden gedetermineerd.

162. *Kellya* en *Kellea* zijn foutieve spellingen van *Kellia* (ABBOTT 1974).

163. In tegenstelling tot wat WINCKWORTH (1932), HØPNER-PETERSEN (1968) en McKAY & SMITH (1979) vermelden, werd deze soort niet in 1803, maar wel in 1808 beschreven (MONTAGU 1808: p. 25 onder de naam *Ligula substriata*).

164. We geven voorlopig de voorkeur aan het welbekende *Montacuta* TURTON, 1822. JANSSEN (1975), McKAY & SMITH (1979) en VAN AARTSEN et al. (1984) prefereren echter *Tellimya* BROWN, 1827, hoewel dit volgens ABBOTT (1974) een jonger synoniem zou zijn van *Kellia* TURTON, 1822.

165. WARÉN (1983a) toonde aan dat het auteurschap wel degelijk aan TURTON toekomt en niet aan SOWERBY.
Hoewel PELSENEER (1881b) de soort voor onze kust signaleerde, geloven wij niet dat ze tot onze fauna behoort.

166. G.O. SARS (1878) wees op de sterke gelijkenis tussen deze soort en *Mysella maltzani* VERKRÜZEN, 1876). Dit bracht MADSEN (1949) en BERNARD (1979b) er zelfs toe om te veronderstellen dat deze naam een jonger synoniem zou zijn van *Montacuta dawsoni* JEFFREYS, 1864. BACKELJAU et al. (1984a) toonden echter aan dat het hier wel degelijk om twee verschillende soorten gaat. Zie verder ook SPAINK (1972) en WARÉN (1980) voor wat betreft de identiteit van *Altenaeum nortoni* SPAINK, 1972.
Van het Belgisch kustgebied werd tot nog toe slechts één fossiel klepje gemeld (SPAINK & SLIGGERS 1983). In Nederland echter werd de soort al meermaals verzameld aan het strand (SPAINK in litt.)

167. De vondst van ANNYS (1982) is wellicht van fossiele oorsprong. Nochtans zou de soort wel voor onze kust kunnen leven. In Nederland werden de diertjes alleszins al wel levend verzameld (EISMA 1966).

168. Voor de generische indeling van deze familie volgen wij KEEN (1980). Zie echter ook KAFANOV (1978).

169. De literatuur m.b.t. deze en de volgende soort is zeer uitgebreid. We verwijzen naar enkele referenties die van systematisch-taxonomisch belang zijn: HØPNER-PETERSEN (1958), JELNES et al. (1971), P.J.C. RUSSELL (1971), HØPNER-PETERSEN & RUSSELL (1971, 1973), RUSSELL & HØPNER-PETERSEN (1973), BOYDEN (1973), VAN URK (1973) en BROCK (1978, 1979, 1980).

170. Het auteurschap van *Cardium glaucum* is problematisch, omdat POIRET en BRUGUIÈRE de soort gelijktijdig onder dezelfde naam hebben beschreven (BOYDEN & HEPPELL 1968). Wij volgen de meerderheid van recente auteurs en refereren daarom naar BRUGUIÈRE.
DUMOULIN (1983) bespreekt de verspreiding van *C. glaucum* langs onze kust.

171. Voor de nomenclatuur en systematiek van *Parvicardium exiguum* verwijzen we naar HØPNER-PETERSEN & RUSSELL (1971, 1972) en FISCHER-PIETTE (1977).
De soort komt o.a. voor in de Britse mariene fauna zone "Theems" (SEAWARD 1982).

172. Het juiste auteurschap van *Parvicardium minimum* is niet PHILIPPI, 1791, zoals McKAY & SMITH (1979) opgeven (verwarring met GMELIN, 1791 ??), maar wel PHILIPPI, 1836 (zie JENSEN 1912; FISCHER-PIETTE 1977).

173. PHILIPPI beschreef *Cardium scabrum* in 1844 (p. 38, pl. XIV fig. 16) en niet in 1836 zoals vermeld door VAN AARTSEN et al. (1984). Overigens bestaat er nog wel twijfel m.b.t. de nomenclatuur van deze soort. FISCHER-PIETTE (1977) stelt nl. dat MONTAGU's (1803) *Cardium nodosum* de juiste naam is; *C. nodosum* TURTON, 1822 en *C. scabrum* PHILIPPI, 1844 zouden dan jongere synoniemen zijn. Volgens VAN AARTSEN et al. (1984) echter, zijn *C. nodosum* MONTAGU en *C. nodosum* TURTON twee verschillende soorten en enkel de laatste zou betrekking hebben op *C. scabrum* PHILIPPI. TURTON's naam kan echter niet gebruikt worden wegens de homonymie met MONTAGU's *C. nodosum*. Deze controverse verdient verder onderzoek. Wij volgen voorlopig VAN AARTSEN et al. (1984).
De verschillen tussen *Parvicardium scabrum* en *Papillicardium papillosum* (POLI, 1795) worden goed aangegeven door TEBBLE (1966) en VAN AARTSEN et al. (1984). Deze laatste soort bereikt volgens FISCHER-PIETTE (1977) haar noordgrens in Frankrijk nabij Brest.

174. Hoewel *Mactra corallina* een van de meest algemene tweekleppigen is aan onze kust, toch stelt de soort nog nomenclatorische problemen. LINNAEUS (1758) beschreef nl. enerzijds *Cardium corallinum* (p. 680 No. 75) uit de Middellandse Zee en anderzijds *Cardium stultorum* (p. 681 No. 80) uit West Europa. In overeenkomst met LUCAS (1974a), POUTIERS (1978), McKAY & SMITH (1979) en VAN AARTSEN et al. (1984) beschouwen wij deze namen als synoniemen. Wij volgen LUCAS (1974a)n, McKAY & SMITH (1979) en VAN AARTSEN et al. (1984) echter niet, wanneer die auteurs de naam *C. stultorum* voorrang geven op *C. corallinum*. Inderdaad, indien twee synoniemen simultaan gepubliceerd worden, dan stipuleert de ICZN-code dat "the relative priority is determined by the action

of the first reviser". Nu is het niet eenvoudig om te bepalen wie in dit geval als "first reviser" moet beschouwd worden. Tal van klassieke auteurs gebruiken nl. de naam *C. stultorum*, zonder dat er evenwel sprake is van een kritische vergelijking met *C. corallinum* (zie b.v. PENNANT 1777: p. 92; DA COSTA 1778: p. 196; PULTENEY 1799: p. 33; MONTAGU 1803: p. 94; MATON & RACKETT 1807: p. 69; e.a.). Geen van deze auteurs kan dus ingeroepen worden als "first reviser". OLIVI (1792) daarentegen, vergeleek de beide vormen wel met elkaar en stelde m.b.t. *Mactra stultorum* dat "Questa spezie non diversa dalla M. corallina se non per le fasce, e pel colore, potrebbe sembrare una semplice varieta,...". Klaarblijkelijk hield OLIVI (1792) er rekening mee dat *M. stultorum* een variëteit kon zijn van *M. corallina*. Op grond hiervan, en in het licht van de uitgebreide discussie die DODGE (1952) aan dit probleem wijdt, menen wij dat het beter is de naam *M. corallina* te gebruiken voor de hier bedoelde soort. Deze naam heeft trouwens ook nog "pagina-voorrang". Het probleem wordt echter nog complexer doordat MONTAGU, die in 1803 (p. 94) enkel *M. stultorum* behandelde, in 1808 (p. 35) een sterk gelijkende vorm beschreef als *M. cinerea*. Deze vorm wordt nu door JANSSEN et al. (1984) beschouwd als een ondersoort van *M. corallina*, welke zich dan zou onderscheiden van de Pleistocene *M. c. plistoneerlandica* VAN REGTEREN ALTENA, 1937. Wij zijn er niet van overtuigd dat het geschikt is om hier van ondersoorten te spreken. Hoedanook, de publikatiedatum van *M. cinerea* is 1808 en niet 1803 zoals JANSSEN et al. (1984) vermelden.

175. VAN URK (1959) geeft een grondige bespreking van de *Spisula*-soorten van de Nederlandse kust.

176. Voor het onderscheid tussen deze en de twee volgende soorten verwijzen we naar HOLME (1959), LUCAS (1974b), VAN URK (1980) en JANSSEN et al. (1984). *Lutraria angustior* werd reeds meermaals levend gevist voor onze kust (ENEMAN & KERCKHOF 1983; ENEMAN 1985). Zeldzaam spoelen er ook wel eens doubletten aan (VANWALLEGHEM in litt.).

177. Deze soort werd o.a. levend gevist voor de Nederlandse kust (EISMA 1966).

178. IREDALE (1915b) verklaart waarom er geen reden is om de naam *Lutraria magna* (DA COSTA, 1778) te vervangen door het jongere *L. oblonga* (GMELIN, 1791).

179. Het voorkomen van deze soort aan onze kust lijkt twijfelachtig, ook al wordt ze wel gesignaleerd door PELSENEER (1881b) en LUCAS (1975).

180. De systematiek van deze en de volgende familie is nogal controversieel. Sommige auteurs verzamelen alle mesvormige soorten in de Solenidae LAMARCK, 1809 (b.v. WINCKWORTH 1932; NORDSIECK 1969). Daarin moeten dan twee onderfamilies onderscheiden worden: de Cultellinae DAVIES, 1955 (met o.a. *Ensis* SCHUMACHER, 1817, *Phaxas* LEACH, 1852 en *Pharus* GRAY, 1840) en de Soleninae LAMARCK, 1809 (met o.a. *Solen* LINNAEUS, 1758). Later werden de beide onderfamilies omgevormd tot zelfstandige families (b.v. McKAY & SMITH 1979; JANSSEN et al. 1984). Er bestaat echter nog discussie omtrent welke genera tot welke familie moeten behoren. VOKES (1967) b.v. plaatst *Ensis* *Solen* *Phaxas* in de Solenidae, terwijl *Cultellus* SCHUMACHER, 1817 dan tot de Cultellïdae zou behoren. Wij nemen hier geen standpunt in en volgen arbitrair JANSSEN et al. (1984).

181. Het juiste auteurschap van de naam *Solen marginatus* levert problemen. VAN URK (1964a, b) en NORDSIECK (1969) geven "PENNANT, 1777" op, maar bij nazicht blijkt dat PENNANT in zijn "British Zoology" (1777) nergens *Solen marginatus* vermeldt; hij spreekt wel van *S. vagina* (PENNANT 1777: p. 83). Andere auteurs verwijzen voor de naam *S. marginatus* naar PULTENEY (1799) (b.v. JANSSEN et al. 1984). Maar voor zover we konden nagaan sprak PULTENEY (1799: p. 28) enkel over een "Marginated Solen" toen hij de beschrijving gaf van *S. vagina*. Het is pas bij MONTAGU (1803: p. 48) dat we de naam *S. marginatus* (in de Latijnse vorm) voor het eerst hebben aangetroffen en aldus komt naar onze mening hem het auteurschap toe. Dit is blijkbaar ook de mening geweest van WINCKWORTH (1932) en TEBBLE (1966).

182. Dit soortcomplex werd uitvoerig doorgelicht door VAN URK (1964a, b). Toch lijkt een en ander nog niet overtuigend en verder onderzoek is dan ook gewenst

183. Sommige auteurs onderscheiden twee ondersoorten: *E. m. minor* en *E. m. subarcuatus* VAN URK, 1964 (zie VAN URK 1964a, b; JANSSEN 1975). De beide vormen komen echter sympatrisch voor en dit kan een aanwijzing vormen om eerder te denken in de richting van het ecotype concept, zoals JANSON & WARD (1985) dat doen i.v.m. de status van *Littorina tenebrosa*.

184. Het *Ensis ensis*-complex wordt grondig besproken door VAN URK (1964a, b). De verregaande opsplitsing die VAN URK (1964a, b) in dit complex heeft doorgevoerd lijkt ons echter niet helemaal overtuigend, daar de gebruikte kenmerken erg variabel blijken te zijn en bovendien nogal wat overlapping schijnen te vertonen.

De Amerikaanse zwaardschede, *Ensis directus* (CONRAD, 1843), blijkt zich sinds enige jaren ook in Europa in te burgeren (VAN COSEL et al. 1982). Onlangs werd de soort ook in Nederland gemeld (DE BOER & DE BRUYNE 1983; ESSINK 1984, 1985; ESSINK et al. 1985). Het is mogelijk dat de dieren zich verder zuidwaarts zullen uitbreiden, waardoor ze misschien ook aan onze kust kunnen verwacht worden. Tot nu toe echter, zijn ons geen Belgische vondsten bekend.

185. Deze soort komt o.a. voor in de Britse mariene fauna zones "Theems" en "Kanaal Oost" (SEAWARD 1982).

186. In overeenkomst met VOKES (1967), NORDSIECK (1969) en McKAY & SMITH (1979) beschouwen wij *Phaxas* LEACH, 1852 als een zelfstandig en van *Cultellus* SCHUMACHER, 1817 verschillend genus.
Verse doubletten van deze soort spoelen af en toe aan op onze kust en een enkele keer wordt wel eens een levend dier gevonden (VANWALLEGHEM in litt.).

187. De opsplitsing in genera van de Tellinidae, blijft een punt van discussie. Wij volgen hier ABBOTT (1974). NORDSIECK (1969) echter, beschouwt de verschillende subgenera van *Tellina*, als volwaardige genera.

188. Deze soort wordt soms opgesplitst in twee ondersoorten: de Mediterrane *Tellina incarnata incarnata* en de Atlantische *T. i. squalida* PULTENEY, 1799. *T. incarnata* werd voor onze kust gemeld door VONCK (1933). We betwijfelen echter de juistheid van die vondst.

189. *Tellina fabula* werd beschreven door GRONOVIUS in 1781 (zie o.a. FORBES & HANLEY 1853; LOCARD 1886; OCKELMANN 1958; NORDSIECK 1969), maar Op. 261 van de ICZN stelt dat "Zoophylacium Gronovianum" (gepubliceerd in 1781) een nomenclatorisch ongeldige publikatie is. Daardoor komt het auteurschap toe aan "GMELIN, 1791".

190. Zowel *Tellina pygmaeus* als *T. donacina* werden levend verzameld in Nederland (EISMA 1966).

191. De juiste publikatiedatum is wel degelijk 1777.
Vondsten van *Tellina crassa* aan onze kust zijn wellicht van fossiele of subfossiele oorsprong. Levend materiaal is ons alleszins niet bekend.

192. Zoals DUMOULIN (1984) reeds opmerkte, zijn de meldingen van PELSENEER (1881b) en VONCK (1933) wellicht verkeerd.
Fossiele exemplaren van de verwante *Donax variegatus* (GMELIN, 1791) kunnen aan onze kust wel aanspoelen. Ze kunnen evenwel eenvoudig herkend worden aan de niet gecreneleerde binnenrand (recente exemplaren van deze soort vertonen een uiterst fijne crenelering, die door slijtage echter verdwijnt bij fossiele schelpen).

193. Psammobiidae FLEMING, 1828 heeft naar we menen ondubbelzinnig voorrang op Garidae STOLICZKA, 1871, Sanguinolariidae GRANT & GALE, 1931 en Asaphidae WINCKWORTH, 1932 (zie VOKES 1967; ABBOTT 1974).

194. *Gari* SCHUMACHER, 1817 heeft prioriteit over *Psammobia* LAMARCK, 1818.
In de omgeving van de Waddeneilanden schijnen levende dieren niet zeldzaam te zijn (EISMA 1966). Levend materiaal van onze kust hebben we echter nog niet gezien.

195. Soms worden de Semelidae STOLICZKA, 1870 en de Scrobiculariidae H. & A. ADAMS, 1856 samengevoegd tot een familie. Volgens de prioriteitsregels moet die dan Scrobiculariidae heten. Verkiest men echter de beide families als aparte entiteiten te behouden, dan zijn uiteraard de beide namen geldig. In het laatste geval schijnt er dan wel discussie te bestaan m.b.t. de plaatsing van het genus *Abra* LAMARCK, 1818. JANSSEN et al. (1984) delen het genus in bij de Semelidae; wij volgen echter VOKES (1967), NORDSIECK (1969), ABBOTT (1974) en McKAY & SMITH (1979) die *Abra* samen met *Scrobicularia* SCHUMACHER, 1816 in de Scrobiculariidae plaatsen.

196. *Abra tenuis* en *A. nitida* werden levend gevist voor de Nederlandse kust (EISMA 1966). De beide soorten zijn ook bekend uit de Britse mariene fauna zones "Theems" en "Kanaal Oost" (SEAWARD 1982).

197. In tegenstelling tot wat WINCKWORTH (1932), ENTROP (1972), JANSSEN (1975), McKAY & SMITH (1979) en JANSSEN et al. (1984) opgeven, is de publikatiedatum van deze soort niet 1803, maar wel 1808 (MONTAGU 1808: p. 23 onder de naam *Ligula prismatica*).

198. De familienaam Cyprinidae ORBIGNY, 1844 is ongeldig (ABBOTT 1974.

199. De soort werd door LINNAEUS beschreven in 1767 (p. 1131 No. 124) als *Venus islandica*.

200. In mei 1985 verzamelden Mw VANWALLEGHEM en de heer KERCKHOF elk een jong, dood doublet van deze soort. Dode doubletten werden ook gevist aan de Westkust. De heer VANWALLEGHEM (in litt.) meent dat de soort wel degelijk aan onze kust leeft. Uit Nederland zijn heel wat levende vondsten bekend. (EISMA 1966).

201. *Dosinia lupinus* werd meermaals levend verzameld aan de Nederlandse kust (EISMA 1966).

202. Deze en de volgende drie soorten worden uitvoerig behandeld door TEBBLE (1966). HOLME (1961) geeft een goede determinatiesleutel.

203. Deze soort komt o.a. levend voor in de Britse mariene fauna zone "Theems" (SEAWARD 1982).

204. HOLME (1961) behandelt uitvoerig de variatie in schelpvorm van deze soort.

205. BOWDEN & HEPPELL (1968) hebben aangetoond dat de welbekende naam *Venerupis pullastra* (MONTAGU, 1803) moet vervangen worden door het oudere *V. senegalensis* (GMELIN, 1791). Volgens FISCHER-PIETTE & METIVIER (1971) zou de soort echter *V. corrugata* (GMELIN, 1791) moeten heten. Op grond van het "first reviser" principe volgen wij hier BOWDEN & HEPPELL (1968).

206. LINNAEUS (1758: p. 685 No. 96) beschreef *Venus gallina* als een soort uit de Middellandse Zee. Dit heeft er wellicht toe geleid dat heel wat auteurs menen dat LINNAEUS' vorm in feite betrekking heeft op een andere soort dan *Pectunculus striatulus* DA COSTA, 1778, die een meer noordelijke vorm zou zijn. Later nochtans, stelde LINNAEUS dat zijn *V. gallina* o.a. ook leeft in "Oceano Norvegico" (LINNAEUS 1761: p. 519 No. 2143; 1767: p. 1130 No. 119). In navolging van DODGE (1952) menen wij dan ook dat er omtrent de naam *V. gallina* geen twijfel moet bestaan i.v.m. zijn toepasbaarheid op de hier bedoelde soort. Eventueel kunnen binnen *Chamelea gallina* wel twee ondersoorten onderscheiden worden: de Mediterrane *C. g. gallina* en de Atlantische *C. g. striatula* (DA COSTA, 1778).

207. ABBOTT (1974) beschouwt *Timoclea* BROWN, 1827 als een subgenus van *Chione* MEGERLE VON MÜHLFELD, 1811. Wij volgen de meerderheid van Europese auteurs die deze beide als verschillende genera aanzien.

208. OCKELMANN (1964) heeft gesuggereerd dat *Turtonia minuta* d.m.v. neotenie uit de Veneridae zou zijn afgesplitst.

209. In Nederland werd deze soort levend verzameld ten westen van Texel (EISMA 1966) en in Groot-Brittannië leeft ze o.a. in de mariene fauna zone "Theems" (SEAWARD 1982).

210. Wij beschouwen *Petricolaria* STOLICZKA, 1870 als een subgenus van *Petricola* LAMARCK, 1801 (cf. ABBOTT 1974).
Omstreeks 1890 werd de soort met Amerikaanse oesters ingevoerd in het Zuidoosten van Groot-Brittannië (STRESEMANN 1970). Vandaaruit hebben de dieren zich geleidelijk over heel West-Europa uitgebreid: in 1905 werden ze voor het eerst aangetroffen in Nederland (KAAS & TEN BROECK 1942) en in 1906 bereikten ze reeds de Duitse en Deense Noordzeekusten (STRESEMANN 1970).

211. De genusnaam *Mya* LINNAEUS, 1758 werd door de ICZN vastgelegd in Op. 94. NORDSIECK (1969) aanziet *Arenomya* WINCKWORTH, 1930 als een zelfstandig genus. Wij volgen echter de visie van MACNEIL (1965), STRAUCH (1972) en BERNARD (1979a), waarbij *Arenomya* een subgenus is van *Mya*. Deze drie auteurs geven een diepgaande analyse van het genus *Mya* over de hele wereld. Bijkomende informatie over de Europese vormen vindt men in JENSEN (1900), SCHLESCH (1931), LAURSEN (1966), LUBINSKY (1980) en BACKELJAU (1982).

212. In tegenstelling tot wat WARÉN (1983a) vermeldt, is de juiste spelling van de genusnaam niet *Sphaenia* maar wel *Sphenia* (TURTON 1822: p. 36).

213. *Aloidis* MEGERLE VON MÜHLFELD, 1811 is een jonger synoniem van *Corbula* BRUGUIÈRE, 1797 (VOKES 1967). Deze laatste naam heeft dus voorrang. ABBOTT (1974) geeft *Varicorbula* GRANT & GALE, 1931 de rang van zelfstandig genus (type-soort: *Tellina gibba* OLIVI, 1792). Wij volgen de Europese auteurs die *Varicorbula* als een subgenus van *Corbula* beschouwen (b.v. JANSSEN et al. 1984).
McKAY & SMITH (1979) plaatsen de soort (per vergissing ?) in de Myidae. Wij houden ons evenwel aan de gebruikelijke classificatie, waarbij er voor *Corbula gibba* een zelfstandige familie bestaat (Corbulidae LAMARCK, 1818). Voor de fossiele *Corbula*-soorten die nog wel eens aan onze Oostkust kunnen aanspoelen, verwijzen we naar JANSSEN et al. (1984).
In Nederland werd de soort al levend aangetroffen (EISMA 1966) en in Groot Brittannië leeft ze o.a. in de mariene fauna zones "Theems" en "Kanaal Oost"

(SEAWARD 1982).

214. Deze soort werd voor het eerst aan onze kust gesignaleerd door PELSENEER (1881a).

215. Dit soortcomplex omvat *Hiatella arctica* (LINNAEUS, 1767), *H. rugosa* (LINNAEUS, 1767) en *H. pholadis* (LINNAEUS, 1761). Tot op de dag van vandaag, zijn de meningen verdeeld over deze vormen; het is hier echter niet de plaats om dieper op deze problematiek in te gaan. Daarvoor verwijzen we naar de literatuur: LAMY (1923), HUNTER (1949), MADSEN (1949), DODGE (1952), OCKELMANN (1958), TEBBLE (1966), YONGE (1971), ABBOTT (1974), LUBINSKY (1980) en SCARLATO (1981). Wegens de bestaande verwarring hebben we geen synoniemen in de lijst opgenomen.
Zoals HUNTER (1949) wel duidelijk aantoonde, heeft *Hiatella* DAUDIN in BOSC, 1801 prioriteit over *Saxicava* FLEURIAU DE BELLEVUE, 1802.
Aan onze kust werden tot nu toe twee van de drie vormen gemeld: *H. arctica* (relatief klein, rechthoekig en met twee duidelijk "getande" kielen die lopen van de top naar de achterrand) en *H. rugosa* (relatief groter, eerder ovaal en geen "getande" kielen tussen de top en de achterrand).

216. Deze vorm werd voor het eerst aan de Belgische kust verzameld door PELSENEER (1881a). Recente vondsten van levende dieren werden gesignaleerd door ENEMAN & KERCKHOF (1983).

217. De ruwe rotsboorder is plaatselijk algemeen in Zeeland (Nederland). VERSTRAELEN (1966) meldt de soort ook voor onze kust. In de KBIN-verzameling bevinden zich enkele exemplaren die levend werden opgevist langs de Belgische kust.

218. De welbekende naam *Mytilus plicatus* MONTAGU, 1808 (p. 70) kan niet gebruikt worden wegens homonymie met *Mytilus plicatus* GMELIN, 1791.

219. Deze soort komt o.a. voor in de Britse mariene fauna zones "Theems" en "Kanaal Oost" (SEAWARD 1982).

220. Deze dieren werden reeds gesignaleerd in Nederland (ENTROP 1972); levende vondsten zijn ook bekend uit de Britse mariene fauna zone "Theems" (SEAWARD 1982).

221. Levende exemplaren van deze soort werden recent nog gerapporteerd door KERCKHOF (1981); ze leefden ingeboord in een balkje dat was aangespoeld op het strand van Wenduine.

222. Een grondige bespreking van de Thraciidae van N.W. Europa vindt men in SOOT-RYEN (1941) en TEBBLE (1966).
Thracia papyracea werd in Nederland levend verzameld bij Texel en Terschelling (EISMA 1966).

223. De inktvissen van N.W. Europa worden uitvoerig behandeld door JAECKEL (1958) en MUUS (1963). De soorten van de Belgische kust worden in meer detail besproken door ADAM (1933, 1934) en LACOURT & HUWAE (1981). VOSS (1977) geeft een goed overzicht van de huidige stand van zaken in het systematisch onderzoek van deze klasse.
Voor de hogere indeling van de groep volgen we FIORONI (1981).

224. *Sepia orbignyana* is een zuidelijke soort die wellicht niet tot onze fauna behoort (DUCHAMPS 1972). In de KBIN-verzameling is er geen Belgisch materiaal aanwezig. Recent echter, werden er wel rugschilden van deze dieren aangetroffen in de vloedlijn te De Panne (ENEMAN & KERCKHOF 1983). Bovendien signaleerde MUUS (1963a) de soort zowel in de zuidelijke Noordzee als in het Kanaal.

225. In tegenstelling tot wat DUCHAMPS (1972) en ENTROP (1972) vermelden, vereist het auteurschap hier geen haakjes. JAECKEL (1958) geeft foutief 1838 als publikatiedatum op.

226. Volgens DUCHAMPS (1972) werd *Sepietta oweniana* o.a. levend gevist in de Scheldemonding. Er is echter geen Belgisch materiaal in de KBIN-verzameling. MUUS (1963a) signaleerde de soort zowel in de zuidelijke Noordzee als in het Kanaal.

227. Totdat we de oorspronkelijk diagnose van deze soort hebben kunnen natrekken, houden we de publikatiedatum op 1798 i.p.v. 1799 zoals LOCARD (1886) en ABBOTT (1974) vermelden.

228. Heel wat auteurs citeren deze soort als *Loligo forbesi* (b.v. LOCARD 1886; NIELSEN 1931; JAECKEL 1958; MUUS 1963b). Anderen spellen de naam als *L. forbesii* (b.v. WINCKWORTH 1932; McKAY & SMITH 1979; HEPPELL & SMITH 1983). Volgens VOLSØE et al. (1962) is deze laatste de juiste schrijfwijze.

229. Zie ook LAMEERE (1893).

230. MUUS (1963c) geeft hiervoor als auteurschap "LESUEUR, 1821". Wij volgen evenwel de grote meerderheid van auteurs die "BALL, 1841" vermelden (b.v. WINCKWORTH 1932; MUUS 1959; CLARKE 1966; HEPPELL & SMITH 1983). Het natrekken van de originele diagnose zal dit probleem uit de weg ruimen.

231. Soms wordt deze naam foutief als *cirrosa* gespeld. LAMARCK beschreef de soort echter wel degelijk als *cirrhosus* (zie o.a. ook GRAY 1849). Het is in dit verband wel interessant op te merken dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen enerzijds het Latijnse "cirrus" (= haarlok, krul, franje) en het Griekse "kirros" (= geelbruin). Wanneer dit laatste wordt omgezet in het Romeins alfabet, dan krijgt men "cirrhus", want een Griekse "rr" wordt per definitie gevolgd door een "h" wanneer omgezet naar ons alfabet (GERHARDT 1985).
Voor de eerste melding van *Eledone cirrhosa* aan de Belgische kust zie ADAM (1934).

232. Deze Mediterrane soort werd door MAITLAND (1897) voor onze kust gerapporteerd. Wij betwijfelen echter de betrouwbaarheid van die melding. Overigens wordt *Eledone aldrovandi* soms als synoniem beschouwd van *E. cirrhosa* (zie JAECKEL 1958).
Het auteurschap van *E. aldrovandi* is "RAFINESQUE, 1814" en niet "MONTFORT, 1802". Deze laatste auteur noemde de soort wel "Poulpe d'Aldrovande" (zie GRAY 1849), maar die naam werd pas in 1814 door RAFINESQUE gelatiniseerd.

233. WINCKWORTH (1932), JAECKEL (1958) en ABBOTT (1974) schrijven deze soort toe aan "LAMARCK, 1798". Anderen echter, vermelden "CUVIER, 1797" (McKAY & SMITH 1979; HEPPELL & SMITH 1983). Tot we de oorspronkelijke diagnose hebben kunnen nakijken, volgen wij hier de eerste stelling.
Verspreidingsgegevens m.b.t. deze soort in het Kanaal worden verstrekt door REES & LUMBY (1954).

DANKWOORD

Bijzondere dank gaat naar Dr. J. VAN GOETHEM, hoofd van het departement Invertebrata van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, voor zijn engagement in dit werk en voor het kritisch nalezen van de tekst. Het was trouwens op initiatief van Dr. J. VAN GOETHEM dat deze studie werd aangevat.

Lic. A. MUYLAERT (afd. R.I., K.B.I.N.) wil ik hier ook speciaal vermelden voor de hulp en het doorspelen van haar nota's en gegevens m.b.t. de tweekleppigen.

Prof. Dr. W.N. VERHEYEN en Prof. Dr. J. HULSELMANS (Laboratorium voor Algemene Dierkunde, Rijksuniversitair Centrum Antwerpen) stelden de nodige faciliteiten ter beschikking om dit studiedocument verder af te werken op hun dienst.

Veel dank gaat ook naar mr. R. VANWALLEGHEM (Oostende) voor het ter beschikking stellen van een aantal niet gepubliceerde gegevens en voor het nalezen van van de tekst.

Lic. L. DE BRUYN (Labo Alg. Dierk., R.U.C.A.) hielp in niet geringe mate bij het samenstellen van het register.

Tenslotte wil ik hier ook nog mevr. M. BENIEST, mevr. C. CLAES, lic. J. DE WILDE, mr. A. LIEVROUW, lic. R. SABLON, lic. W. SLEURS, mevr. D. VAN EESSEL en mr. H. VAN PAESCHEN danken voor de vele discussies, praktische hulp en, bovenal, de prettige sfeer gedurende mijn stage op de afdeling R.I.

LITERATUURLIJST

ABBOTT, R.T., 1974. - *American seashells* (2nd edition). - New York: Van Nostrand Reinhold Company, 1-663.

ADAM, W., 1933. - Notes sur les céphalopodes. III. Les céphalopodes du sud de la mer du Nord. - *Bull. Mus. r. Hist. nat. Belg.*, IX (46): 1-45.

ADAM, W., 1934. - Notes sur les céphalopodes. V. *Ozaena cirrhosa* (LAMARCK, 1798) sur la côte belge. - *Bull. Mus. r. Hist. nat. Belg.*, X (43): 1-3.

ADAM, W., 1960. - Faune de Belgique. Mollusques. I. Mollusques terrestres et dulcicoles. - *Patr. Inst. r. Sci. nat. Belg., Bruxelles*, 1-402.

ADAMS, A., 1863. - On the genera and species of Lacunidae found in Japan. - *Ann. Mag. Nat. Hist.*, 11: 350-351.

AHMAD, M. & BEARDMORE, J.A., 1976. - Genetic evidence that the "Padstow Mussel" is *Mytilus galloprovincialis*. - *Mar. Biol.*, 35: 139-147.

ALLEN, J.A., 1954. - A comparative study of the British species of *Nucula* and *Nuculana*. - *J. Mar. biol. Ass. U.K.*, 33: 457-472.

ANKEL, W.E., 1936. - Prosobranchia. - *Tierwelt N.- u. Ostsee*, 29 ($9b_1$): 1-240.

ANNYS, A., 1982. - Onderzoek van gruis verzameld te Heist op 21.02.82. - *De Strandvlo*, 2: 111-114.

ARAKAWA, Y.K., 1970. - Scatological studies of the Bivalvia (Mollusca). - *Adv. mar. Biol.*, 8: 307-436.

BACKELJAU, T., 1982. - Het genus *Mya* in Europa. - *Gloria Maris*, 21: 201-222.

BACKELJAU, T., DE MEYER, M., JANSSENS, L. & PROESMANS, R., 1984a. - The systematics and distribution of *Altenaeum dawsoni* (JEFFREYS, 1864) with special reference to some new records from northern Norway (Mollusca, Bivalvia: Condylocardiidae ?). - *Sarsia*, 69: 205-209.

BACKELJAU, T., DE MEYER, M., JANSSENS, L. & PROESMANS, R., 1984b. - Prosobranch and shelled opisthobranch molluscs from Store Ekkerøya, Varangerfjorden (northern Norway). - *Fauna norv., Ser. A*, 5: 1-5.

BACKELJAU, T., DE MEYER, M., JANSSENS, L., LIESSE, H. & PROESMANS, R., 1986. - The bivalve molluscs of Varangerfjorden (northern Norway). - *fauna norv, Ser. A*, 7: in druk.

BANK, R.A. & BUTOT, L.J.M., 1984. - Some more data on *Hydrobia ventrosa* (MONTAGU, 1803) and *"Hydrobia" stagnorum* (GMELIN, 1791), with remarks on the genus *Semisalsa* RADOMAN, 1974. - *Malak. Abh.*, 10: 5-15.

BANK, R.A., BUTOT, L.J.M. & GITTENBERGER, E., 1979. - On the identity of *Helix stagnorum* GMELIN, 1791, and *Turbo ventrosus* MONTAGU, 1803 (Prosobranchia, Hydrobiidae). - *Basteria*, 43: 51-60.

BAILY, J.L., 1975. - Tethyidae and Aplysiidae (Gastropoda): request for these names to be placed on the official list of family group names Z.N.(S). 1780. - *Bull. Zool. Nomencl.*, 32: 144-145.

BEBBINGTON, A., 1974. - Aplysiid species from East Africa with notes on the Indian Ocean Aplysiomorpha (Gastropoda: Opisthobranchia). - *Zool. J. Linn. Soc.*, 54: 63-99.

BERNARD, F.R., 1979a. - Identification of the living *Mya* (Bivalvia: Myoida). - *Venus*, 38: 185-204.

BERNARD, F.R., 1979b. - Bivalve mollusks of the western Beaufort Sea. - *Contrib. Sci. Nat. Hist. Mus. Los Angeles County*, 313: 1-80.

BOETERS, H.D., 1984. - Potamopyrginae, a new subfamily of the Hydrobiidae (Prosobranchia: Rissoacea). - *Basteria*, 48: 13-15.

BORN, I., 1778. - *Index Rerum Naturalium Musei Caesarei Vindobonensis. Pars 1ma. Testacea.* - Vindobonae, 1-458.

BORN, I., 1780. - *Testacea Musei Caesarei Vindobonensis.* - Vindobonae, 1-442.

BOSS, K.J., 1978. - Taxonomic concepts and superfluity in bivalve nomenclature. - *Phil. Trans. R. Soc. London*, B 284: 417-424.

BOUCHET, P., 1984. - Les Triphoridae de Méditerranee et du proche Atlantique (Mollusca, Gastropoda). - *Atti Simp. "Sistematica dei Prosobranchi del Mediterraneo", Bologna, 24-26 Sett. 1982. Lavori S.I.M.*, 21: 5-58.

BOUCHET, P. & TARDY, J., 1976. - Faunistique et biogeographie des Nudibranches des côtes Françaises de l'Atlantique et de la Manche. - *Annls. Inst. Oc. (N.S.)*, 52: 201-213.

BOUCHET, P. & GUILLEMOT, H., 1978. - The *Triphora perversa* - complex in western Europe. - *J. Moll. Stud.*, 44: 344-356.

BOUCHET, P., DANRIGAL, F. & HUYGHENS, C., 1978. - *Coquillages des côtes atlantiques et de la Manche.*- Papeete - Tahiti, Ed. du Pacifique, 1-144.

BOWDEN, J. & HEPPELL, D., 1968. - Revised list of British Mollusca. 2. Unionacea - Cardiacea. - *J. Conch.*, 26: 237-272.

BOYDEN, C.R., 1973. - Observations on the shell morphology of two species of cockle *Cerastoderma edule* and *C. glaucum*. - *Zool. J. Linn. Soc.*, 52: 269-292.

BROCCHI, G., 1814. - *Conchiologia fossile subapennina con osservazioni geologiche sugli Apennini e sul suolo adiacente. II.* - Milano, 1-712.

BROCK, V., 1978. - Morphological and biochemical criteria for the separation of *Cardium glaucum* (BRUG.) from *Cardium edule* (L.). - *Ophelia*, 17: 207-214.

BROCK, V., 1979. - Habitat selection of two congeneric bivalves, *Cardium edule* and *C. glaucum* in sympatric and allopatric populations. - *Mar. Biol.*, 54: 149-156.

BROCK, V., 1980. - The geographical distribution of *Cerastoderma (Cardium) edule* (L.) and *C. lamarcki* (REEVE) in the Baltic and adjacent seas related to salinity and salinity fluctuations. - *Ophelia*, 19: 207-214.

BUCQUOY, E., DAUTZENBERG, P. & DOLLFUS, G., 1882-86. - *Mollusques marins du Roussillon. 1. Gastropodes.* - Paris, 1-570.

BUROKER, N.E., HERSHBERGER, W.K. & CHEW, K.K., 1979. - Population genetics of the family Ostreidae. I. Intraspecific studies of *Crassostrea gigas* and *Saccostrea commercialis*. - *Mar. Biol.*, 54: 157-169.

CATE, C.N., 1979. - A review of the Triviidae (Mollusca: Gastropoda). - *Mem. San Diego Soc. Nat. Hist.*, 10: 1-126.

CATTANEO, R. & BARLETTA, G., 1984. - Elenco preliminare dei molluschi opistobranchi viventi nel Mediterraneo (Sacoglossa, Pleurobranchomorpha, Acochlidiacea, Aplysiomorpha, Nudibranchia). - *Boll. Malac.*, 20: 195-218.

CERNOHORSKY, W.O., 1972. - Nassariidae IREDALE, 1916 (Gastropoda): proposed conservation under the plenary powers Z.N.(S). 1987. - *Bull. Zool. Nomencl.*, 29: 62-63.

CERNOHORSKY, W.O., 1977. - Correction of nomenclature for European and East Atlantic Nassariidae. - *La Conchiglia*, 9 (99, 100): 3-4.

CHIPLONKAR, G.W. & BADVE, R.M., 1979. - Taxonomic comments on subfamily Ostreinae RAFINESQUE. - *Proc. Indian Acad. Sci.*, 88B: 441-447.

CHRISTIAENS, J., 1973. - Révision du genre *Patella* (Mollusca, Gastropoda). - *Bull. Mus. Natn. Hist. Nat. 3e serie (Zool.)*, 121: 1305-1392.

CHRISTIAENS, J., 1983. - The genus *Patella* along the coast of Malaga (Spain). - *La Conchiglia* 15 (166, 167): 15-17.

CLARKE, A.H., 1962. - Annotated list and bibliography of the abyssal marine molluscs of the world. - *Natl. Mus. Can. Bull.*, 181: 1-114.

CLARKE, M.R., 1966. - A review of the systematics and ecology of oceanic squids. - *Adv. mar. Biol.*, 4: 91-300.

COLBEAU, J.A.J., 1868. - Liste générale des mollusques vivants de la Belgique dressée d'après les documents publiés par les auteurs. - *Mém. Soc. Malac. Belgique*, 3: 84-111.

COOMANS, A. & DE CONINK, L., 1962. - *Embletonia pallida*, nudibranche nouveau pour la faune belge. - *Bull. Inst. r. Sci. nat. Belg.*, 38: 1-4.

CROTHERS, J.H., 1972. - On the nomenclature of the common dog-whelk. - *J. Conch.*, 27: 373-375.

DA COSTA, E.M., 1778. - *Historia Naturalis Testaceorum Britanniae or the British Conchology*. - London, 1-254.

DAUTZENBERG, P & FISCHER, H., 1914. - Etude sur le *Littorina obtusata* et ses variations. - *J. Conchyl.*, 62: 87-128.

DE BOER, T.W. & DE BRUYNE, H., 1983. - De Amerikaanse zwaardschede *Ensis directus* (CONRAD, 1843) in Nederland. - *Basteria*, 47: 154.

DE BRUYNE, R.H., 1984. - *Caecum clarkii* CARPENTER, 1858 in Zeeuwsch Vlaanderen. - *Basteria*, 48: 12.

DE BRUYNE, R.H., DE GRAAF, A. & HOEKSEMA, D.F., 1985. - Over de mariene mollusken in het schelpengruis van het strand bij Ouddorp (Goeree-Overflakkee, Zuid Holland), met onder meer een beschrijving van de methoden en vondsten van de heer W.F.A. GUILONARD. I. - *Corr. Bl. Ned. Malac. Veren.*, 226: 74-80.

DE MALZINE, F., 1867. - *Essai sur la faune malacologique de Belgique ou catalogue des Mollusques qui se trouvent dans ce pays*. - Bruxelles: G.-A. Van Trigt, 1-99.

DEN HARTOG, C., 1958. - Differences between the egg masses of *Alderia modesta* and *Limapontia depressa*. - *Beaufortia*, 6: 221-223.

DEN HARTOG, C., 1959. - Distribution and ecology of the slugs *Alderia modesta* and *Limapontia depressa* in the Netherlands. - *Beaufortia*, 7: 15-36.

DEN HARTOG, C., 1962. - De Nederlandse platwormen - Tricladida. - *Wet. Meded. K.N.N.V.*, 42: 1-40.

DODGE, H., 1952. - A historical review of the mollusks of LINNAEUS. Part 1. The classes Loricata and Pelecypoda. - *Bull. Am. Mus. Nat. Hist.*, 100: 1-263.

DUCHAMPS, R., 1972. - Cephalopodes de la Mer du Nord. II. Détermination des espèces. - *Inf. Soc. belge Malac.*, 1: 167-186.

DUMOULIN, E., 1982. - Nogmaals twee noordhorens: *Sipho curtus* (JEFFREYS, 1867) en *Sipho cordatus* (BELL, 1871). - *De Strandvlo*, 2: 76-79.

DUMOULIN, E., 1983. - De verspreiding van *Cerastoderma glaucum* (POIRET, 1789) langs de Vlaamse en Zeeuwsvlaamse kust. - *De Strandvlo*, 3: 3-9.

DUMOULIN, E., 1984. - De zaagjes (Donacidae) van de Belgische Westkust. - *De Strandvlo*, 4: 65-71.

DUPUIS, M.P., 1927. - Faune malacologique de la Belgique. Notes concernant la découverte par le Dr. Giltay de deux espèces de mollusques nouveaux pour la faune belge. - *Annls. Soc. r. Zool. Belgique*, 58: 31-38.

EISMA, D., 1966. - The distribution of benthic marine molluscs of the main Dutch coast. - *Neth. J. Sea Res.*, 3: 107-163.

ENEMAN, E., 1985. - Uit het natuurhistorisch archief. - *De Strandvlo*, 5: 3-7.

ENEMAN, E. & KERCKHOF, F., 1983. - Uit het natuurhistorisch archief (vervolg). - *De Strandvlo*, 3: 66-80.

ENGEL, H., 1936. - The Netherlands nudibranchiate Mollusca. - *Zool. Meded. Leiden*, 19: 103-116.

ENGEL, H., GEERTS, S.J. & VAN REGTEREN ALTENA, C.O., 1940. - *Alderia modesta* (LOVEN) and *Limapontia depressa* ALDER & HANCOCK in the brackish waters of the Dutch coast. - *Basteria*, 5: 6-34.

ENTROP, B., 1972. - *Schelpen vinden en herkennen* (3de druk). - Zutphen: Thieme & Cie., 1-320.

ESSINK, K., 1984. - De Amerikaanse zwaardschede *Ensis directus* (CONRAD, 1843): een nieuwe soort voor de Waddenzee. - *Het Zeepaard*, 44: 68-71.

ESSINK, K., 1985. - On the occurence of the American Jack-knife clam *Ensis directus* (CONRAD, 1843) (Bivalvia, Cultellidae) in the Dutch Wadden Sea. - *Basteria*, 49: 73-80.

ESSINK, K., KLEEF, H.L. & TIJDEMAN, P., 1985. - Nieuwe vondsten van de Amerikaanse zwaardschede *Ensis directus* (CONRAD, 1843) in de Westelijke Waddenzee. - *Het Zeepaard*, 45: 106-108.

FABRICIUS, O., 1780. - *Fauna Groenlandica*. - Hafniae et Lipsiae, 1-452.

FIORONI, P., 1981. - Die Sonderstellung der Sepioliden, ein Vergleich der Ordnungen der rezenten Cephalopoden. - *Zool. Jb. Syst.*, 108: 178-228.

FISCHER-PIETTE, E., 1977. - Révision des Cardiidae (Mollusques, Lamellibranches). - *Mém. Mus. Natn. Hist. Nat. Paris, N.S. (A, Zool.)*, 101: 1-212.

FISCHER-PIETTE, E. & METIVIER, B., 1971. - Révision des Tapetinae (Mollusques, Bivalves). - *Mém. Mus. Natn. Hist. Nat. Paris, N.S. (A, Zool.)*, 71: 1-106.

FORBES, E. & HANLEY, S., 1853. - *A history of British Mollusca and their shells*. - London: Van Voorst, 1-301.

FRETTER, V. & GRAHAM, A., 1962. - *British Prosobranch Molluscs. Their functional anatomy and ecology*. - London: Ray Society, 1-755.

FRETTER, V. & GRAHAM, A., 1976-82. - The prosobranch molluscs of Britain and Denmark. - *J. Moll. Stud. Suppl.*, 1 (1976): 1-37; 3 (1977): 38-100; 6 (1978): 153-241; 7 (1980): 242-284; 9 (1981): 285-362; 11 (1982): 363-434.

FRIELE, H & GRIEG, J., 1901. - Mollusca III. - *Norwegian North Atlantic Expedition 1876-78*, Vol. 18. - Kristiania, 1-129.

GASCOIGNE, T., 1976. - The reproductive system and classification of the Stiligeridae (Opisthobranchia: Sacoglossa). - *J. Malac. Soc. Aust.*, 3: 157-172.

GASCOIGNE, T., 1978a. - British forms of *Limapontia depressa* ALDER & HANCOCK, 1862 (Opisthobranchia: Ascoglossa). - *J. Conch.*, 29: 253-259.

GASCOIGNE, T., 1978b. - A proposed new list of British Ascoglossa (Opisthobranchia). - *J. Conch.*, 29: 333-336.

GERHARDT, M.I., 1985. - *Eledone cirrhosa*. Naschrift van de redactie. - *Corr. Bl. Ned. Malac. Veren.*, 227: 116.

GEYS, J.F. & MARQUET, R., 1979. - *Veldatlas voor de Cenozoïsche fossielen van België. Deel 1. Neogeen*. - Rotterdam: W. Backhuys, 1-125.

GEYS, J.F. & MARQUET, R., 1983. - *Veldatlas voor de Cenozoïsche fossielen van België. Deel 2. Paleogeen*. - Leiden: W. Backhuys/E.J. Brill, 1-103.

GIUSTI, F. & PEZZOLI, E., 1984. - Notulae Malacologicae XXIX. Gli Hydrobiidae salmastri delle acque costiere italiane: Primi cenni sulla sistematica del gruppo e sui caratteri distintivi delle signole morfospecie. - *Atti Simp. "Sistematica dei Prosobranchi del Mediterraneo", Bologna, 24-26 Sett. 1982. Lavori S.I.M.*, 21: 117-148.

GLIBERT, M., 1933. - Monographie de la faune malacologique du Bruxellien des environs de Bruxelles. - *Verh. Kon. Natuurhist. Mus. België*, 53: 1-217.

GLIBERT, M., 1957-60. - Gastropodes du Diestien, du Scaldisien et du Merxemien de la Belgique. 1-4. - *Meded. Kon. Belg. Inst. Nat. Wet.*, 33/36 (1957): 1-17; 34/15 (1958): 1-36; 35/10 (1959): 1-27; 36/33 (1960): 1-44.

GOFAS, S., 1982. - The genus *Tricolia* in the eastern Atlantic and the Mediterranean. - *J. Moll. Stud.*, 48: 182-213.

GOSLING, E.M., 1984. - The systematic status of *Mytilus galloprovincialis* in western Europe: A review. - *Malacologia*, 25: 551-568.

GÖTTING, K.J., 1974. - *Malakozoologie. Grundriss der Weichtierkunde.* - Stuttgart: Gustav Fischer Verlag, 1-320.

GRAHAM, A., 1954. - The anatomy of the prosobranch *Trichotropis borealis* BRODERIP & SOWERBY, and the systematic position of the Capulidae. - *J. Mar. biol. Ass. U.K.*, 33: 129-144.

GRAHAM, A., 1971. - British prosobranch and other operculate gastropod molluscs. - *Synopses of the British fauna* No. 2. New York/ San Francisco: Academic Press, 1-112.

GRANT, W.S. & CHERRY, M.I., 1985. - *Mytilus galloprovincialis* LMK. in southern Africa. - *J. Exp. Mar. Biol. Ecol.*, 90: 179-191.

GRAY, J.E., 1849. - *Catalogue of the Mollusca in the collection of the British Museum. Part I. Cephalopoda Antepedia.* - London, 1-164).

GRÜNDEL, J., 1975. - Bemerkungen zur Familie Triforidae JOUSSEAUME, 1884, mit Beschreibungen einiger Arten dieser Familie (Gastropoda). - *Malak. Abh.*, 4: 145-158.

GRÜNDEL, J., 1976. - Zur Taxonomie und Phylogenie der *Bittium*-Gruppe (Gastropoda, Cerithiacea). - *Malak. Abh.*, 5: 33-59.

GRÜNDEL, J., 1980. - Bemerkungen zur Überfamilie Cerithiopsacea H. & A. ADAMS, 1854 (Gastropoda) sowie zur Fassung einiger ihrer Gattungen. - *Zool. Anz.*, 204: 209-264.

HANNAFORD-ELLIS, C.J., 1978. - *Littorina arcana* sp. nov.: A new species of winkle (Gastropoda: Prosobranchia: Littorinidae). - *J. Conch.*, 29: 304.

HANNAFORD-ELLIS, C.J., 1979. - Morphology of the oviparous rough winkle *Littorina arcana* HANNAFORD-ELLIS, 1978, with notes on the taxonomy of the *L. saxatilis* species complex (Prosobranchia, Littorinidae). - *J. Conch.*, 30: 43-56.

HARRY, H.W., 1985. - Synopsis of the supraspecific classification of living oysters (Bivalvia: Gryphaeidae and Ostreidae). - *The Veliger*, 28: 121-158.

HELLER, J., 1975. - The taxonomy of some British *Littorina* species, with notes on their reproduction (Mollusca: Prosobranchia). - *Zool. J. Linn. Soc.*, 56: 131-151.

HEPPELL, D. & SMITH, S.M., 1983. - Recent Cephalopoda in the collections of the Royal Scottish Museum, Edinburgh. - *Royal Scottish Museum Information Series (Natural History).* ISSN 0307-5036, 1-81.

HOEKSEMA, D.F., 1978. - Note on banded colour varieties of the European marine gastropod *Rissoa interrupta* (ADAMS, 1798). - *Basteria*, 42: 7-9.

HOEKSEMA, D.F. & HOENSELAAR, H.J., 1984. - On the distribution of *Caecum clarkii* CARPENTER, 1858 (Prosobranchia, Caecidae) in the Channel. - *Basteria*, 48: 23-30.

HÖISAETER, T., 1968. - Taxonomic notes on the North European species of *"Cyclostrema"* sensu JEFFREYS, 1883 (Prosobranchia, Diotocardia). - *Sarsia*, 33: 43-58.

HOLME, N.A., 1959. - The British species of *Lutraria* (Lamellibranchia) with a description of *L. angustior* PHILIPPI. - *J. mar. biol. Ass. U.K.*, 38: 557-568.

HOLME, N.A., 1961. -Shell form in *Venerupis rhomboides*. - *J. mar. biol. Ass. U.K.*, 41: 705-722.

HØPNER-PETERSEN, G., 1958. - Distinction between *Cardium edule* L. and *Cardium lamarcki* REEVE. - *Nature*, 4605: 357.

HØPNER-PETERSEN, G., 1968. - Marine Lamellibranchiata. - *The Zoology of the Faroes*, 55: 1-80.

HØPNER-PETERSEN, G. & RUSSELL, P.J.C., 1971. - *Cardium hauniense* compared with *C. exiguum* and *C. glaucum*. - *Proc. malac. Soc. London*, 39: 409-420.

HØPNER-PETERSEN, G. & RUSSELL, P.J.C., 1972. - A proposed termination of the widely accepted junior synonymy of *Cardium parvum* to *C. exiguum*. - *J. Conch.*, 27: 397-400.

HØPNER-PETERSEN, G. & RUSSELL, P.J.C., 1973. - The nomenclature and classification of some European shallow water *Cardium* species. - *Proc. Fourth Europ. Malac. Congr., Malacologia*, 14: 233-234.

HOUART, R., 1980. - Préparation de la réunion du 28 juin 1980. Le genre *Ocenebra* GRAY, 1847 (Gastéropodes: Muricidae). - *Arion*, 5/6: 3-9.

HOUART, R., 1981. - Révision des Trophoninae d'Europe (Gastropoda: Muricidae). - *Inf. Soc. belge Malac.*, 9: 1-70.

HUBENDICK, B. & WAREN, A., 1969-76. - *Framgälade Snäckor från Svenska Västkusten*. - Göteborg: Naturhistoriska Museet, 1-43.

HUMPHREY, G., 1797. - *Museum Calonianum*. - London, 1-84.

HUNTER, W.R., 1949. - The structure and behaviour of *Hiatella gallicana* (LAMARCK) and *H. arctica* (L.) with special reference to the boring habit. - *Proc. R. Soc. Edinb.*, B 72: 271-289.

IREDALE, T., 1914. - On some invalid molluscan generic names. - *Proc. malac. Soc. London*, 11: 170-178.

IREDALE, T., 1915a. - Some more misused molluscan generic names. - *Proc. malac. Soc. London*, 11: 291-306.

IREDALE, T., 1915b. - Notes on the names of some British marine Mollusca. - *Proc. malac. Soc. London*, 11: 329-342.

IREDALE, T., 1916. - SOLANDER as a conchologist. - *Proc. malac. Soc. London*, 12: 85-93.

JAECKEL, S., 1952. - Zur Verbreitung und Lebensweise der Opisthobranchien in der Nordsee. - *Kieler Meeresforschungen*, 8: 249-259.

JAECKEL, S., 1958. - Cephalopoden. - *Tierwelt N.- u. Ostsee*, 37 ($9b_3$): 1-246.

JAMES, B.L., 1968. - The characters and distribution of the subspecies and varieties of *Littorina saxatilis* (OLIVI, 1792) in Britain. - *Cah. Biol. Mar.*, 9: 143-165.

JANSON, K. & WARD, R.D., 1985. - The taxonomic status of *Littorina tenebrosa* MONTAGU as assessed by morphological and genetic analyses. - *J. Conch.*, 32: 9-16.

JANSSEN, A.W., 1975. - Systematische lijst van Nederlandse recente en fossiele mollusken. - *Meded. Werkgr. Tert. Kwart. Geol.*, 12: 115-170.

JANSSEN, A.W. & DE VOGEL, E.F., 1965. - *Zoetwatermollusken van Nederland*. - Amsterdam: Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie, 1-160.

JANSSEN, A.W., PEETERS, G.A. & VAN DER SLIK, L., 1984. - De fossiele schelpen van de Nederlandse stranden en zeegaten, tweede serie, 8 (slot). - *Basteria*, 89-220.

JEFFREYS, J.G., 1865. - *British Conchology III*. - London: Van Voorst, 1-394.

JELNES, J.E., HØPNER-PETERSEN, G. & RUSSELL, P.J.C., 1971. - Isoenzyme taxonomy applied on four species of *Cardium* from Danish and British waters, with a short description of the distribution of the species. - *Ophelia*, 9: 15-19.

JENSEN, A.S., 1900. - Studier over nordiske mollusker. I. *Mya*. - *Vidensk. Medd. naturh. Foren. Kjøbenhavn*, 52: 133-158.

JENSEN, A.S., 1912. - Lamellibranchiata I. - *The Danish Ingolf Expedition*, 2 (5): 1-119.

KAAS, P. & TEN BROEK, A.N.C., 1942. - *Nederlandse zeemollusken*. - Amsterdam: Wereldbibliotheek, 1-232.

KAAS, P. & VAN BELLE, R.A., 1985. - *Monograph of the living chitons (Mollusca: Polyplacophora). Vol. I. Order Neoloricata: Lepidopleurina*. - Leiden: W. Backhuys/E.J. Brill, 1-240.

KAFANOV, A.I., 1978. - Systematics of the subfamily Laevicardiinae KEEN, 1936 (Bivalvia: Cardiidae. - *Malac. Rev.*, 11: 122-123.

KAY, A., 1965. - The Reverend JOHN LIGHTFOOT, DANIEL SOLANDER and the Portland catalogue. - *The Nautilus*, 79: 10-19.

KEEN, A.M., 1980. - The pelecypod family Cardiidae: A taxonomic summary. - *Tulane Stud. Geol. Paleont.*, 16: 1-40.

KERCKHOF, F., 1980. - *Studie van het macrobenthos ter hoogte van de Belgische kust*. - Licentiaatsverhandeling, Rijksuniversiteit Gent, 1-76.

KERCKHOF, F., 1981. - Uit het natuurhistorisch archief, aflevering 1. - *De Strandvlo*, 1: 100-109.

KOSUGE, S., 1967. - The family Triphoridae and its systematic position. - *Malacologia*, 4: 297-324.

LACOURT, A.W. & HUWAE, P.H.M., 1981. - De inktvissen (Cephalopoda) van de Nederlandse kust. - *Wet. Meded. K.N.N.V.*, 145: 1-32.

LAMEERE, A., 1893. - Présence de l'*Ommastrephes todarus* DELLE CHIAJE, sur la côte belge. - *Annls. Soc. r. Malac. Belgique*, 28: XXXVI-XXXVII.

LAMY, E., 1923. - Révision des Saxicavidae vivants du Muséum national d'Histoire naturelle de Paris. - *J. Conchyl.*, 68: 218-248.

LAURSEN, D., 1966. - The genus *Mya* in the Arctic region. - *Malacologia*, 3: 399-418.

LELOUP, E., 1934. - Contributions à l'étude de la faune belge. IV. Les Polyplacophores de la côte belge. - *Bull. Mus. r. Hist. nat. Belg.*, X (17): 1-23.

LELOUP, E., 1952. - Faune de Belgique. Coelentérés. - *Patr. Inst. r. Sci. nat. Belg., Bruxelles*, 1-283.

LELOUP, E., 1970. - Recherches sur l'ostreiculture dans le bassin de chasse d'Ostende en 1968. - *Bull. Inst. r. Sci. nat. Belg.*, 46 (6): 1-24.

LEMCHE, H., 1928. - Gastropoda Opisthobranchiata. - *The Zoology of the Faroes*, 53: 1-35.

LEMCHE, H., 1971. - *Cylindrella* SWAINSON, 1840 (Mollusca, Gastropoda): a request for suppression; *Cylichna* LOVEN, 1846, proposed for the official list Z.N. (S). 1960. - *Bull. Zool. Nomencl.*, 28: 124-125.

LEMCHE, H., 1973. - *Embletonia pallida* ALDER & HANCOCK, 1854, the specific name to be protected against the nomen oblitum *Tergipes adspersus* NORDMANN, 1845 (Mollusca, Opisthobranchia) Z.N. (S). 2010. - *Bull. Zool. Nomencl.*, 30: 90.

LINDNER, G., 1977. - *Elseviers gids van de zeeschelpen*. - Amsterdam/Brussel: Elsevier, 1-256.

LINNAEUS, C., 1758. - *Systema naturae. Tom. I. Ed. decima reformata*. Holmiae, 1-824.

LINNAEUS, C., 1761. - *Fauna Svecica*. - Stockholmiae, 1-578.

LINNAEUS, C., 1767. - *Systema naturae. Tom. I. Pars II. Ed. duodecima reformata*. - Holmiae, 1069-1327.

LINNAEUS, C., 1771. - *Mantissa plantarum*. - Holmiae, 1-588.

LOCARD, A., 1886. - *Prodrome de malacologie française. Catalogue général des mollusques vivants de France. Mollusques marins*. - Lyon/Paris, 1-778.

LONGIN, J.H., 1983. - *Determinatiebundel voor slakken en mossels*. Uitgave Jeugd & Wetenschap, 1-89.

LUBINSKY, I., 1980. - Marine bivalve molluscs of the Canadian central and eastern Arctic: faunal composition and zoogeography. - *Can. Bull. Fish. Aquat. Sci.*, 207: 1-111.

LUCAS, M., 1973. - The Trivias of European coasts. - *La Conchiglia*, 5 (52): 3-11.

LUCAS, M., 1974a. - The Mactridae of European coasts. - *La Conchiglia*, 6: 3-18.

LUCAS, M., 1974b. - Mactridae of European coasts. Part II. - *La Conchiglia*, 6 (69, 70): 16-20.

LUCAS, M., 1975. - Superfamilia Mactroidea in European seas. - *La Conchiglia*, 7 (71, 72): 10-12.

LUCAS, M., 1982a. - The genus *Crassostrea* in Europe. Part I. - *La Conchiglia*, 14 (154, 155): 14.

LUCAS, M., 1982b. - The genus *Crassostrea* in Europe. Part II. - *La Conchiglia*, 14 (156, 157): 18-19.

LUCAS, M., 1982c. - The genus *Crassostrea* in Europe. Part III. - *La Conchiglia*, 14 (160, 161): 6-10.

MACNEIL, F.S., 1965. - Evolution and distribution of the genus *Mya* and Tertiary migrations of Mollusca. - *U.S. Geol. Surv. Prof. Paper*, 483-G: 1-51.

MADSEN, F.J., 1949. - Marine Bivalvia. - *The Zoology of Iceland*, IV, 63: 1-116.

MAITLAND, R.T., 1897. - *Prodrome de la faune des Pays-Bas et de la Belgique Flamande ou énumeration systématique de tous les animaux y observés depuis 1679-1897 excepté les araignées et les insectes*. - Leiden: E.J. Brill, 1-62.

MANSEL-PLEYDELL, J.C., 1898. - *The Mollusca of Dorsetshire*. - Dorchester, 1-110.

MARSHALL, B.A., 1980. - The systematic position of *Triforis* DESHAYES. - *New Zealand J. Zool.*, 7: 85-88.

MATHERS, N.F., WILKINS, N.P. & WALNE, P.R., 1974. - Phosphoglucose mutase and esterase phenotypes in *Crassostrea angulata* and *C. gigas*. - *Biochem. Syst. Ecol.*, 2: 93-96.

MATON, W.G. & RACKETT, T., 1807. - *A descriptive catalogue of the British testacea*. - London: Richard Taylor & Co., 1-250.

MAYR, E., 1969. - *Principles of systematic zoology*. - New York: McGraw-Hill, 1-420.

McKAY, D.W. & SMITH, S.M., 1979. - *Marine Mollusca of East Scotland*. - Edinburgh: Royal Scottish Museum, 1-185.

McMILLAN, N.F., 1939. - *Littorina saxatilis nigrolineata* GRAY. - *J. Conch.*, 21: 173-174.

McMILLAN, N.F., 1944. - Notes on *Littorina saxatilis* (OLIVI). - *J. Conch.*, 22: 100-103.

MENZEL, R.W., 1974. - Portuguese and Japanese oysters are the same species. - *J. Fish. Res. Board Can.*, 31: 453-456.

MONTAGU, G., 1803. - *Testacea Britannica*. - London, 1-606.

MONTAGU, G., 1808. - *Supplement to Testacea Britannica*. - London, 1-183.

MONTFORT, D., 1810. - *Conchyliologie systématique et classification méthodique des coquilles. II*. - Paris, 1-676.

MULDER, A.F., 1952. - *Odostomia scalaris* MACGILLIVRAY autochtoon verzameld in de haven van Vlissingen. - *Basteria*, 16: 57-58.

MULDER, A.F., 1965. - Nieuwe waarnemingen omtrent het levend voorkomen van *Brachystomia scalaris* (MACGILLIVRAY, 1843) in de Nederlandse kustwateren. - *Basteria*, 29: 44-47.

MÜLLER, O.F., 1773. - *Vermium terrestrium et fluviatilium, seu animalium Infusorium, Helminthicorum et Testaceorum, non marinorum, succincta Historia. Vol. I, Pars I.* Havniae et Lipsiae, 1-135.

MÜLLER, O.F., 1774a. - *Vermium terrestrium et fluviatilium, seu animalium etc. Vol. I, Pars II.* - Havniae et Lipsiae, 1-80.

MÜLLER, O.F., 1774b. - *Vermium terrestrium et fluviatilium, seu animalium etc. Vol. II.* - Havniae et Lipsiae, 1-224.

MÜLLER, O.F., 1776. - *Zoologiae Danicae Prodromus, seu animalium Daniae et Norvegiae indigenarum. Characteres, Nomina et Synonyma imprimis popularium.* - Havniae, 1-282.

MÜLLER, O.F., 1789. - *Zoologia Danica seu animalium Daniae et Norvegiae rariorum ac minus notorum descriptiones et historia. Vol. 3.* - Havniae, 1-71.

MUUS, B.J., 1959. - *Danmarks fauna. 65. Skallus, Søtaender, Blaeksputter.* - København: Gads Forlag, 1-239.

MUUS, B.J., 1963a. - Cephalopoda: Sub-order: Sepioidea: Families: Spirulidae, Sepiidae & Sepiolidae. - *Fich. Ident. Zoopl.*, Sheet No. 94: 1-4.

MUUS, B.J., 1963b. - Cephalopoda: Sub-order: Teuthoidea: Family: Loliginidae. - *Fich. Ident. Zoopl.*, Sheet No. 95: 1-3.

MUUS, B.J., 1963c. - Cephalopoda: Sub-order: Teuthoidea: Families: Ommastrephidae, Chiroteuthidae & Cranchiidae. - *Fich. Ident. Zoopl.*, Sheet No. 96: 1-6.

NEWELL, N.D., 1965. - Classification of the Bivalvia. - *Am. Mus. Nov.*, 2206: 1-25.

NIELSEN, E., 1930. - Cephalopoda. - *The Zoology of the Faroes*, 56: 1-9.

NORDSIECK, F., 1968. - *Die europaïschen Meeres-Gehauseschnecken (Prosobranchia).* - Stuttgart: Gustav Fischer Verlag, 1-273.

NORDSIECK, F., 1969. - *Die europaïschen Meeresmuscheln (Bivalvia).* Stuttgart: Gustav Fischer Verlag, 1-256.

NORDSIECK, F., 1973a. - The genus *Jujubinus* MONTEROSATO, 1884 in Europe. - *La Conchiglia*, 5 (50): 6-12.

NORDSIECK, F., 1973b. - Genus *Tricolia* in European seas. - *La Conchiglia*, 5 (55, 56): 3-10.

NORDSIECK, F., 1977. - *The Turridae of the European seas.* - Roma: Ed. La Piramide, 1-131.

OCKELMANN, K.W., 1958. - The zoology of East Greenland. Marine Lamellibranchiata. - *Meddr. Grønl.*, 122: 1-256.

OCKELMANN, K.W., 1964. - *Turtonia minuta* (FABRICIUS), a neotenous veneracean bivalve. - *Ophelia*, 1: 121-146.

ODHNER, N.H., 1907. - Northern and Arctic invertebrates in the collection of the Swedish State Museum. III. Opisthobranchia and Pteropoda. - *Kungl. Sv. Vet.-Akad. Handl.*, 41 (4): 1-114.

ODHNER, N.H., 1912. - Northern and Arctic invertebrates in the collection of the Swedish State Museum. V. Prosobranchia 1. Diotocardia. - *Kungl. Sv. Vet.-Akad. Handl.*, 48 (1): 1-93.

ODHNER, N.H., 1913. - Northern and Arctic invertebrates in the collection of the Swedish State Museum. VI. Prosobranchia 2. Semiproboscidifera. - *Kungl. Sv. Vet.-Akad. Handl.*, 50 (5): 1-89.

O'DONOGHUE, C.H., 1926. - On the status of the nudibranch genera *Amphorina*, *Cratena*, *Eubranchus* and *Galvina*. - *Proc. malac. Soc. London*, 17: 127-131.

OLIVI, G., 1792. - *Zoologia Adriatica*. - Bassano, 1-334.

PAIN, T., 1978. - The genus *Colus* RÖDING, 1798 in western Europe (Prosobranchia, Buccinoidea). - *La Conchiglia*, 10 (114, 115): 3-7.

PELSENEER, P., 1881a. - Etudes sur la faune littorale de la Belgique. Mollusques et autres animaux inférieurs recueillis sur la côte belge en 1881. - *Annls Soc. r. Malac. Belgique*, 16: CLII-CLVI.

PELSENEER, P., 1881b. - Tableau dichotomique des mollusques marins de la Belgique. *Annls. Soc. r. Malac. Belgique*, 16: 27-61.

PENNANT, T., 1777. - *British zoology of Crustacea, Mollusca Testacea*. - London, 1-154.

PEUCHOT, R. & TASSIN, A., 1980. - Liste provisoire des mollusques marins de la province celtique et leurs synonymes. I. Pelecypodes. - *Inf. Soc. belge Malac.*, 8: 35-53.

PHILIPPI, R.A., 1844. - *Enumeratio Molluscorum Siciliae. Vol. II*. - Halis Saxonum, 1-303.

PIANI, P., 1984. - Revisione del genere *Emarginula* LAMARCK, 1801 in Mediterraneo. - *Atti Simp. "Sistematica dei Prosobranchi del Mediterraneo", Bologna, 24-26 Sett. 1982. Lavori S.I.M.*, 21: 193-238.

POLK, P., 1962a. - Bijdrage tot de kennis der mariene fauna van de Belgische kust. III. Waarnemingen aangaande het voorkomen, de voortplanting, de settling en de groei van *Crepidula fornicata* (L.). - *Annls. Soc. r. zool. Belgique*, 92: 47-80.

POLK, P., 1962b. - Bijdrage tot de kennis der mariene fauna van de Belgische kust. IV. De bestrijding van de oesterplaag *Crepidula fornicata* (L.) in de Spuikom te Oostende. - *Biol. Jaarboek, Dodonea*, 30: 37-46.

PONDER, W., 1984a. - A review of the genera of the Rissoidae (Mollusca: Mesogastropoda: Rissoacea). - *Rec. Aust. Mus. Suppl.*, 4: 1-221.

PONDER, W., 1984b. - A review of the genera of the Iravadiidae (Mollusca: Gastropoda: Rissoacea) with an assessement of the relationships of the family. - *Malacologia*, 25: 21-71.

POUTIERS, J.M., 1978. - *Introduction à l'étude faunistique des bivalves du littoral français: les espèces marines du golfe d'Aigues Mortes.* - Contribution No. 15 du centre d'études et de recherches de paleontologie biostratigraphique (CERPAB), 1-563.

PRUD'HOMME VAN REINE, W.J., 1968 - *Wat vind ik aan het strand ?* - Zutphen: Thieme & Cie., 1-142.

PRUVOT-FOL, A., 1954. - *Faune de France 58. Mollusques opisthobranches.* - Paris: Lechevallier, 1-460.

PULTENEY, R., 1799. - *Catalogues of the Birds, shells and some of the more rare plants of Dorsetshire, from the new and enlarged edition of Mr. Hutchin's history of that county.* - London, 1-110.

RAEYMAEKERS, D., 1895. - Etudes sur la faune malacologique du Bas-Escaut. Disparition de *Alderia scaldiana* NYST. - *Annls. Soc. r. Malac. Belgique,* 30: 120-125.

REES, W.J. & LUMBY, J.R., 1954. - The abundance of *Octopus* in the English Channel. - *J. mar. biol. Ass. U.K.,* 33: 515-536.

RINGELÉ, W., 1976. - Verspreiding van mollusken schelpen in de zuidelijke Noordzee. pp. 51-87 in: NIHOUL, C.J. & GULLENTOPS, F. - *Projekt Zee. Eindverslag. Boekdeel 4.: Sedimentologie.* - Brussel: ministerie van wetenschapsbeleid, 1-258.

RISSO, A., 1826. - *Histoire naturelle des principales productions de l'Europe méridionales et particulièrement de celles des environs de Nice et des Alpes maritimes. IV.* - Paris, 1-439.

RÖDING, P.F., 1798. - *Museum Boltenianum. Pars secunda.* - Hamburgi, 1-199.

ROGINSKAYA, I.S., 1970. - *Tenellia adspersa*, a nudibranch new to the Azov Sea, with notes on its taxonomy and ecology. - *Malac. Rev.,* 3: 167-174.

RUDMAN, W.B., 1971. - On the opisthobranch genus *Haminoea* TURTON & KINGSTON. - *Pacific sci.,* 25: 545-559.

RUSSELL, H.D., 1971. - *Index Nudibranchia. A catalog of the literature 1554 - 1965.* - Delaware Museum of Natural History, 1-141.

RUSSELL, P.J.C., 1971. - A reappraisal of the geographical distributions of the cockles *Cardium edule* L. and *C. glaucum* BRUGUIERE. - *J. Conch.,* 27: 225-234.

RUSSELL, P.J.C. & HØPNER-PETERSEN, G., 1973. - The use of ecological data in the elucidation of some shallow water European *Cardium* species. - *Proc. Fourth Europ. Malac. Congr, Malacologia,* 14: 223-232.

SACCHI, C.F., 1975. - *Littorina nigrolineata* (GRAY) (Gastropoda, Prosobranchia). - *Cah. Biol. Mar.,* 16: 111-120.

SACCHI, C.F. & RASTELLI, M., 1966. - *Littorina mariae*, nov. sp.: les differences morphologiques et écologiques entre "nains" et "normaux" chez l'espèce "*L. obtusata* (L.)" (Gastr. Prosobr.) et leur signification adaptative et evolutive. - *Atti Soc. Ital. Sci. Nat.,* 105: 351-369.

SARS, G.O., 1878. - *Bidrag til Kundskaben om Norges Arktiske Fauna. I. Mollusca Regionis arcticae norvegiae.* - Christiania, 1-466.

SCARLATO, O.A., 1981. - *Fauna of the USSR 126: Bivalve molluscs of the temperate regions of the western part of the Pacific Ocean.* - Zoological Institute of the Academy of Sciences of the USSR, 1-479 (In Russisch).

SCHLESCH, H., 1931. - Kleine Mitteilungen VII. - *Arch. Moll.*, 63: 133-155.

SCHMEKEL, L. & PORTMANN, A., 1982. - *Opisthobranchia des Mittelmeeres. Nudibranchia und Saccoglossa.* - Berlin: Springer Verlag, 1-410.

SEAWARD, D.R., 1982. - *Sea area atlas of the marine molluscs of Britain and Ireland.* - Nature Conservancy Council and Conchological Society of Great Britain & Ireland, 1-53.

SESHAPPA, G., 1948. - Nomenclature of the British Littorinidae. - *Nature*, 162: 702-703.

SLAVOSHEVSKAYA, L.V., 1978. - Peculiarities of the genital system of the Rissoacea and their importance for taxonomy in this superfamily. - *Malac. Rev.*, 11: 112-114.

SMITH, J.E., 1981. - The natural history and taxonomy of shell variation in the periwinkles *Littorina saxatilis* and *Littorina rudis*. - *J. mar. biol. Ass. U.K.*, 61: 215-241.

SMITH, S., 1970. - *Rissoa violacea* DESMAREST, *Rissoa lilacina* RECLUZ, *Rissoa rufilabrum* ALDER and *Rissoa porifera* LOVEN and their distribution in British and Irish waters. - *J. Conch.*, 27: 235-248.

SNELI, J.A., 1970. - Arcchaeogastropoda from Hardangerfjorden, western Norway. - *Sarsia*, 42: 63-72.

SNELI, J.A., 1974. - A collection of marine Mollusca from Möre and Romsdal, Northwestern Norway. - *K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Miscnea*, 20: 6-17.

SNELI, J.A., 1979. - Prosobranchia from Sognefjorden, western Norway. - *Sarsia*, 64: 259-267.

SNELI, J.A. & VAN MARION, P., 1979. - Nye strandsnegler i norsk fauna. - *Fauna, Oslo*, 32: 4-8.

SOOT-RYEN, T., 1941. - Northern Pelecypods in the collection of Tromsø Museum. I. Order Anomalodesmacea. Families: Pholadomyidae, Thraciidae and Periplomatidae. - *Tromsø Mus. Aarsheft*, 61: 1-41.

SPAINK, G., 1972. - *Altenaeum nortoni* nov. gen., nov. spec. (Lamellibranchia: Condylocardiidae) from the Pleistocene of the southern North Sea basin. - *Basteria*, 36: 143-147.

SPAINK, G. & SLIGGERS, B.C., 1983. - Litho- and biostratigraphical study of quarternary deep marine deposits of the western Belgian coastal plain. Mollusc investigations. - *Bull. Soc. belge Geol.*, 92: 140-142.

SPÄRCK, R. & THORSON, G., 1931. - Marine Gastropoda Prosobranchiata. - *The Zoology of the Faroes*, 52: 1-56.

STOCK, J.H., 1975. - *Littorina neritoides petraea* (MONTAGU, 1803) in Nederland en aan de Franse Kanaalkust. - *Basteria*, 39: 63-68.

STRACK, H.L., 1982. - Revisie van de Nederlandse recente Polyplacophora. - *Basteria*, 46: 69-76.

STRAUCH, F., 1972. - Phylogenese, Adaptation und Migration einiger nordischer mariner Molluskengenera (*Neptunea*, *Panomya*, *Cyrtodaria* und *Mya*). - *Abh. Senckenberg. naturforsch. Ges.*, 531: 1-211.

STRESEMANN, E., 1970. - *Exkursionsfauna. Wirbellose I.* - Berlin: Volk und Wissen Volkseigener Verlag, 1-494.

SWENNEN, C., 1957. - Zeenaaktslakken. - *S.W.G. tabellenserie*, 15: 1-15.

SWENNEN, C., 1961. - Data on the distribution, reproduction and ecology of the nudibranchiate molluscs occuring in the Netherlands. - *Neth. J. Sea Res.*, 1: 191-240.

SYKES, E.R., 1904. - On the Mollusca procured during the "Porcupine" expeditions, 1869-1870. Supplemental notes, part I. - *Proc. malac. Soc. London*, 6: 23-40.

TEBBLE, N., 1966. - *British bivalve seashells.* - London: Trustees of the British Museum (Natural History), 1-212.

THIELE, J., 1931. - *Handbuch der systematischen Weichtierkunde. II.* - Jena: Gustav Fischer Verlag, 377-778.

THIRIOT-QUIEVREUX, C., 1984. - Analyse comparée des caryotypes d'Ostreidae (Bivalvia). - *Cah. Biol. Mar.*, 25: 407-418.

THOMPSON, T.E., 1976. - *Biology of opisthobranch molluscs. I.* - London: Ray Society, 1-207.

THOMPSON, T.E. & BROWN, G.H., 1976. - British opisthobranch molluscs. - *Synopses of the British fauna* No. 8. New York/San Francisco: Academic Press, 1-203

THORSON, G., 1941. - Marine Gastropoda Prosobranchiata. - *The Zoology of Iceland*, IV, 60: 1-150.

THORSON, G., 1944. - The zoology of East Greenland. Marine Gastropoda Prosobranchiata. - *Meddr. Grønl.*, 121: 1-181.

THORSON, G., 1946. - Reproduction and larval development of Danish marine bottom invertebrates. - *Meddr. Komm. Danm. Fisk.- og Havunders, Ser. Plankton*, 4: 1-523.

TOMLIN, J.R., 1923. - On South African marine Mollusca with descriptions of several new species. - *J. Conch.*, 17: 40-52.

TURTON, W., 1819. - *A conchological dictionary of the British Islands.* - London, 1-272.

TURTON, W., 1822. - *Conchylia Insularum Britannicarum . The shells of the British Islands.* - Exeter, 1-279.

TURTON, W.H., 1932. - *The marine shells of Port Alfred, South Africa.* - London: Oxford University Press, 1-331.

VADER, W., 1976. - Waar komen onze kleine alikruiken (*Littorina neritoides*) vandaan ? - *Basteria*, 40: 17-20.

VADER, W., 1981. - *Alderia modesta* (Gastropoda, Sacoglossa) in northern Norway. - *Fauna norv., Ser. A,* 2: 41-46.

VAN AARTSEN, J.J., 1977a. - Revision of the East Atlantic and Mediterranean Caecidae. - *Basteria,* 41: 7-19.

VAN AARTSEN, J.J., 1977b. - European Pyramidellidae. I. *Chrysallida.* - *Conchiglie,* 13: 49-64.

VAN AARTSEN, J.J., MENKHORST, H.P.M.G. & GITTENBERGER, E., 1984. - The marine Mollusca of the Bay of Algeciras, Spain, with general notes on *Mitrella,* Marginellidae and Turridae. - *Basteria,* 48, Suppl. 2: 1-135.

VAN BELLE, R., 1982. - *De Europese Polyplacophora.* - Antwerpen: uitgage van de B.V.C., 1-251 (verscheen onder de vorm van 41 afleveringen in *Gloria Maris,* in de periode maart 1978 - november 1982).

VAN BELLE, R., 1983. - The systematic classification of the chitons (Mollusca, Polyplacophora). - *Inf. Soc. belge Malac.,* 11: 1-178.

VAN DER SPOEL, S., 1976. - *Pseudothecosomata, Gymnosomata and Heteropoda (Gastropoda).* - Utrecht: Bohn, Scheltema & Holkema, 1-484.

VAN GOETHEM, J., 1984. - Lijst van de recente niet-mariene mollusken van België. - *Studiedocumenten van het K.B.I.N.,* 16: 1-35.

VANHERCKE, L., 1980. - *Schelpentabel* (2de druk). - Brussel: uitgave van de Belgische Natuur- en Vogelreservaten, 1-28.

VAN REGTEREN ALTENA, C.O., 1962. - Notes on some Nuculacea and Arcacea from the Neogene and Lower Pleistocene of the Netherlands. - *Basteria,* 26: 1-4.

VAN REGTEREN ALTENA, C.O., BLOKLANDER, A. & POUDEROYEN, L.P., 1962. - De fossiele schelpen van de Nederlandse stranden en zeegaten, tweede serie, 1. - *Basteria,* 26: 5-16.

VAN REGTEREN ALTENA, C.O., BLOKLANDER, A. & POUDEROYEN, L.P., 1965. - *De fossiele schelpen van de Nederlandse stranden en zeegaten, eerste serie* (2de druk). - Uitgave van de N.M.V., 1-55.

VAN REGTEREN ALTENA, C.O., BLOKLANDER, A., POUDEROYEN, L.P. & VAN DER SLIK, L., 1966-69. - De fossiele schelpen van de Nederlandse stranden en zeegaten, tweede serie, 2, 3. - *Basteria,* 30 (1966): 54-59; 33 (1969): 11-29.

VAN URK, R.M., 1959. - De *Spisula*'s van het Nederlandse strand. - *Basteria,* 23: 1-29.

VAN URK, R.M., 1964a. - The genus *Ensis* in Europe. - *Basteria,* 28: 13-44.

VAN URK, R.M., 1964b. - De Nederlandse *Ensis*-soorten. - *Basteria,* 28: 60-66.

VAN URK, R.M., 1973. - Systematical notes on *Cardium edule* L. and *Cardium glaucum* BRUG. in the Netherlands. I. - *Basteria,* 37: 95-112.

VAN URK, R.M., 1980. - Fossil and recent *Lutraria* (Mollusca, Bivalvia) in Europe, with descriptions of four new species. - *Meded. Werkgr. Kwart. Tert. Geol.,* 17: 235-266.

VANWALLEGHEM, R., 1984a. - Mollusken in de bijvangsten van Oostendse vissers. II. De visserij op het Kanaal en de Ierse Zee. - *De Strandvlo*, 4: 20-23.

VANWALLEGHEM, R., 1984b. - Mollusken in de bijvangsten van Oostendse vissers. III. De visserij op IJsland. - *De Strandvlo*, 4: 47-49.

VANWALLEGHEM, R., 1984c. - Wat is de juiste naam voor onze "glanzende tepelhoren" of voer voor puzzelaars. - *De Strandvlo*, 4: 93-97.

VERDUIN, A., 1976. - On the systematics of recent *Rissoa* of the subgenus *Turboella* GRAY, 1847 from the Mediterranean and European Atlantic coasts. - *Basteria*, 40: 21-73.

VERDUIN, A., 1979. - Conchological evidence for the separate specific identity of *Mytilus edulis* L. and *M. galloprovincialis* LAM. - *Basteria*, 43: 61-80.

VERDUIN, A., 1984. - On the taxonomy of some recent European marine species of the genus *Cingula*. - *Basteria*, 48: 37-87.

VERDUIN, A., 1985. - On the taxonomy and variability of recent European and North African species of the subgenenera *Apicularia* and *Goniostoma* of the genus *Rissoa* (GASTROPODA, Prosobranchia). - *Basteria*, 49: 105-132.

VERSTRAELEN, R., 1966. - *Schelpen aan de Belgische kust*. - Gent: uitgave Hamster, 1-48.

VOKES, H.E., 1967. - Genera of the Bivalvia: a systematic and biogeographic catalogue. - *Bull. Amer. Paleontol.*, 51: 111-394.

VOLSØE, A., KNUDSEN, J. & REES, W., 1962. - *The cephalopod papers of JAPETUS STEENSTRUP*. - Copenhagen: Danish Science Press, 1-330.

VONCK, E., 1933 - *Les mollusques de Belgique*. - Bruxelles: Les Naturalistes Belges, 1-134.

VON COSEL, R., DOERJES, J. & MUEHLENHARDT-SIEGEL, Y., 1982. - Die amerikanischen Schwertmuschel *Ensis directus* (CONRAD) in der Deutschen Bucht. 1. Zoogeographie und Taxonomie im Vergleich mit den einheimischen Schwertmuschel Arten. - *Senckenberg. marit.*, 14: 147-173.

VOSS, G.L., 1977. - Present status and new trends in cephalopod systematics. - *Symp. zool. Soc. London*, 38: 49-60.

WARD, R.D. & WARWICK, T., 1980. - Genetic differentiation in the molluscan species *Littorina rudis* and *L. arcana* (Prosobranchia, Littorinidae). - *Biol. J. Linn. Soc.*, 14: 417-428.

WARÉN, A., 1973. - Revision of the Rissoidae from the Norwegian North Atlantic expedition 1876-78. - *Sarsia*, 53: 1-13.

WARÉN, A., 1974. - Revision of the Arctic-Atlantic Rissoidae (Gastropoda, Prosobranchia). - *Zool. Scr.*, 3: 121-135.

WARÉN, A., 1980. - Marine Mollusca described by JOHN GWYN JEFFREYS, with the location of the type-material. - *Conch. Soc. Great Britain & Ireland, Spec. Publ.*, 1: 1-60.

WARÉN, A., 1983a. - Marine Mollusca described by W. TURTON and W.CLARK. - *J. Conch.*, 31: 161-171.

WARÉN, A., 1983b. - An anatomical description of *Eulima bilineata* ALDER, with remarks on and a revision of *Pyramidelloides* NEVILL (Mollusca, Prosobranchia, Eulimidae). - *Zool. Scr.*, 12: 273-294.

WARÉN, A., 1984., - A generic revision of the family Eulimidae (Gastropoda, Prosobranchia). - *J. Moll. Stud., Suppl.*, 13: 1-96.

WENZ, W., 1938. - *Handbuch der Paläozoologie. Bd. 6: Gastropoda Teil I. Algemeiner Teil und Prosobranchia.* - Berlin, 1-948.

WIGHAM, G.D., 1975. - Environmental influences upon the expression of shell form in *Rissoa parva* (DA COSTA) (Gastropoda: Prosobranchia). - *J. mar. Biol. Ass. U.K.*, 55: 425-438.

WILLIAMS, G.C. & GOSLINER, T.M., 1979. - Two new species of nudibranchiate molluscs from the west coast of North America, with a revision of the family Cuthonidae. - *Zool. J. Linn. Soc.*, 67: 204-223.

WILSON, K. & PICTON, B.E., 1983. - A list of the Opisthobranchia: Mollusca of Lough Hyne Nature Reserve, Co Cork, with notes on distribution and nomenclature. - *Ir. Nat. J.*, 21: 69-72.

WINCKWORTH, R., 1922. - Note on the British species of *Anomia*. - *Proc. malac. Soc. London*, 15: 32-34.

WINCKWORTH, R., 1931. - On *Nucula nitida*. - *Proc. malac. Soc. London*, 19: 280-281.

WINCKWORTH, R., 1932. - The British marine Mollusca. - *J. Conch.*, 19: 211-252.

YONGE, C.M., 1971. - On the functional morphology and adaptive radiation in the bivalve superfamily Saxicavacea (*Hiatella* (= *Saxicava*), *Saxicavella*, *Panomya*, *Panope*, *Cyrtodaria*). - *Malacologia*, 11: 1-44.

ZIEGELMEIER, E., 1966. - Die Schnecken (Gastropoda, Prosobranchia) der deutschen Meeresgebiete und brackigen Küstengewässer. - *Helgoländer wissenschaftliche Meeresuntersuchungen*, 13: 1-61.

ADDENDUM

Sinds het ter perse gaan van deze naamlijst, kregen we nog enkele interessante publikaties m.b.t. onze mariene malacofauna onder ogen. We vermelden ze hier onder het nummer van de opmerking waarop ze betrekking hebben.

5. KAAS (1985) heeft de nomenclatuur van de Europese *Acanthochitona* soorten vastgelegd. Daardoor moet voortaan *A. communis* (RISSO, 1826) *A. fascicularis* (LINNAEUS, 1767) heten. Zie verder VAN BELLE (1986).

KAAS, P., 1985. - The genus *Acanthochitona* GRAY, 1821 (Mollusca, Polyplacophora) in the north-eastern Atlantic Ocean and in the Mediterranean, with designation of neotypes of *A. fascicularis* (L., 1767) and of *A. crinita* (PENNANT, 1777). - *Bull. Mus. Natn. Hist. Nat., Paris,* 4(7), A(3): 579-609.

VAN BELLE, R.A., 1986. - De Europese Polyplacophora (aanvullingen II). - *Gloria Maris,* 25: 128-131.

29. De referentie van RAFFAELLI (1982) luidt:

RAFFAELLI, D.G., 1982. - Recent ecological research on some European species of *Littorina*. - *J. Moll. Stud.,* 48: 342-354.

De referentie van het eindwerk van de heer WARMOES is:

WARMOES, T., 1986. - Een inleidende systematische en taxonomische studie van het genus *Littorina*. - Antwerpen: licentiaatsverhandeling Universitaire Instelling Antwerpen, 1-128.

107. DEKKER (1986) meldt een nieuwe vondst van *Thecacera pennigera* in de Oosterschelde.

DEKKER, R., 1986. - Second record of *Thecacera pennigera* (Gastropoda: Opisthobranchia) from the Dutch coast. - *Basteria,* 50: 45-46.

166. VAN DALSUM (1986) geeft een overzicht van de Nederlandse vondsten van *Altenaeum dawsoni*.

VAN DALSUM, J., 1986. - The identity of *Altenaeum nortoni* SPAINK, 1972 (Bivalvia, Condylocardiidae) and its occurence in the Netherlands. - *Basteria,* 50: 9-12.

184. ESSINK (1986) bespreekt de uitbreiding van *Ensis directus* in N.W. Europa.

ESSINK, K., 1986. - Note on the distribution of the American jack-knife clam *Ensis directus* (CONRAD, 1843) in N.W. Europe (Bivalvia, Cultellidae). - *Basteria,* 50: 33-34.

INDEX VAN DE WETENSCHAPPELIJKE NAMEN

Abra 27,68
Acanthocardia 24
Acanthochites 9
Acanthochitona 9,93
Acanthochitonidae 9
Acanthochitonina 9
Acanthodoris 18,51
Acera 47
acicula, Eulimella 17
Aclididae 13
Aclis 13
Acmaea 10
Acmaeidae 10
Acrybia 44
Actaeon 46
Acteon 16,46
Acteonidae 16
aculeata, Acanthocardia 24
aculeata,
Potamopyrgus jenkinsi f. 12
aculeus, Onoba semicostata 39
acuta, Odostomia 17,48
adansoni, Lasaea 62
Adeorbidae 12
Adeorbis 40
adspersus, Tergipes 20,56
adversa, Marshallora 13
adversa, Triphora 13,41
aeneus, Acanthochites 9
Aeolidacea 20
Aeolidia 20,55
Aeolidiidae 20,55
Aeolis 20
Aequipecten 23
agathensis, Trochus 10
Akera 17,47
Akeridae 17
alata, Bullaea 17
alba, Abra 27
alba, Bulla 16,46
alba, Melanella 13
alba, Tritonia 19
alberti, Amphorina 55
albida, Graphis 42
albopunctata, Aplysia 18
albus, Ischnochiton 8,31
alderi, Lunatia 15,44
Alderia 18
Alderiidae 49
aldrovandi, Eledone 30,73
Alexia 21
algesirae, Siphonaria 33
Alloteuthis 30
Aloididae 28
Aloidis 70
Altenaeum 24,63
Alvania 12,39
Amauropsis 15,44
amphibia, Alderia 18
Amphorina 55
Anaspidea 18
Ancula 18
angulata, Crassostrea 23,61
Angulus 26
angustior, Lutraria 25,65
Anomalodesmata 29
Anomia 23,60,61
Anomiidae 23
antiqua, Neptunea 15
aperta, Philine 17,47
apertura, Patella 9,32,33
Aplysia 18,51
Aplysiidae 18
Aporrhaidae 14
Aporrhais 14
arborescens, Doris 19
Arca 22,58
arcana, Littorina 11
Archaeogastropoda 9
Archidorididae 19
Archidoris 19
Arcidae 22
Arcoida 22
Arcopagia 26
Arctica 27
arctica, Cypraea 43,44
arctica, Hiatella 28,71
arctica, Trivia 14
Arcticidae 27
arcuatus, Ensis 26
arenaria, Mya 28
Arenomya 70
argenteolineata, Aeolis 20
Asaphidae 26,68
Ascoglossa 18,49
aselloides, Chiton 8
asellus, Leptochiton 8
aspera, Patella 9,33
Assiminea 12
Assimineidae 7,12
Astarte 58
Astartidae 24
athletica, Patella 9
atlantica, Sepiola 29
atlantica, Trichotropis 14
Atyidae 16
aurantia, Eolis 20,56
aurantiaca, Eolis 56
aurea, Paphia 27
auricula, Helix 57

auricularia, Helix 57
auriculata, Doris 54
auriculata, Facelina 20,54
baldii,
Glycymeris lunulata 59
balthica, Macoma 26
barbatus, Modiolus 22
barleei, Cerithiopsis 41
Barnea 28
Basommatophora 21
beetsi, Gibbula 34
Bela 16
Bellaspira 15,46
bidentata, Leucophytia 21
bidentata, Mysella 24
bilamellata, Doris 51
bilamellata, Lamellidoris 18
bilamellatus, Limax 51
bilineata, Eulima 13
binghami, Sphenia 28
Bittium 13,40
Bivalvia 21,57
borealis, Lucinoma 23
borealis, Trichotropis 14
Boreotrophon 15
bostoniensis, Facelina 55
Brachiopoda 57
Brachystomia 17,48
brittanica, Doris 19
Buccinidae 15,45
Buccinum 15,45
Bulbus 44
Bulla 16,46,47
Bullaea 17,47
bullata, Akera 17,47
Cadlina 19,52
Cadlinidae 19
Caecidae 12,40
Caecum 12,40
Calliostoma 10,35
Callista 27
Calyptraea 14
Calyptraeidae 14,42
cancellatus, Leptochiton 8
candida, Barnea 28
candida, Onoba 12
Cantharidus 35
Capellinia 20,55
capellinii, Capellinia 20
capitata, Fasciola 50
capitata, Limapontia 18,50
Capulidae 14
Capulus 14
Cardiidae 24
Cardium 24,25,64,65
carinata, Venericardia 6
carinatus, Acanthochites 9
carinatus, Lepidopleurus 8
casina, Circomphallus 27
castanea, Ervilia 25
catena, Lunatia 14
Catriona 20,56
cavigera, Doris 52
Cemoria 9
Cephalaspidea 16
Cephalopoda 29
Cerastoderma 24
Cerithiidae 13,40
Cerithiopsidae 13,40
Cerithiopsis 13
Cerithium 40
Chalidis 18
Chamelea 27,69
Cheirodonta 13
Chemnitzia 17
chinensis, Calyptraea 14
Chione 69
chione, Callista 27
Chiton 8,9
Chitonina 8
Chlamys 22,58,60
Chrysallida 17,48
cineraria, Gibbula 10,34
cinerea, Lepidochitona 8,31
cinerea, Mactra 65
cinerea, Mactra corallina 65
cinereus, Chiton 8
cinereus, Trochus 10
Cingula 39
Circomphallus 27
cirrhosa, Eledone 30,73
cirrosa, Eledone 73
clarkiae, Epilepton 58
clarkii, Caecum 40
clathratulum, Epitonium 13
clathratus, Boreotrophon 15
Clathrus 41
clathrus, Epitonium 13
Clausinella 27
clavigera, Limacia 19
Clelandella 10,35
clelandi, Clelandella 10
clelandi, Trochus 35
Clione 18
Clionidae 18
coboldiae, Nucula 58
Cochlea 36
coerulea, Chalidis 18
Coleoidea 29
colubrina, Monodonta 10

Columella 4
Colus 4,15,45
communis, Acanthochitona 5,9,31,32,93
communis, Epitonium 13
communis, Turritella 13,40
Condylocardiidae 24
conica, Emarginula 9,32
conica, Trichotropis 14
conuloides, Trochus 10,35
conulus, Trochus 35
corallina, Mactra 25,64
corallinum, Cardium 64
Corbula 28,70
Corbulidae 28
cordatus, Colus 45
cornea, Haminoea 16
coronata, Doto 20,53
coronata, Facelina 54
coronata,
Facelina auriculata 54
corrugata, Modiolaria 59
corrugata, Venerupis 69
Coryphella 20,54
Coryphellidae 20,53
costae, Doto 20
costata, Rissoa 12
costellata, Trichotropis 14
costulata, Mangelia 16
costulata, Rissoa 12
crassa, Manzonia 12
crassa, Tellina 67
crassa,
Tellina (Arcopagia) 26
crassior, Lacuna 36
Crassostrea 23,61
Crassostreidae 61
crassum, Laevicardium 25
crassus, Trochus 10
Cratena 55
crenata, Turbonilla 17
Crenella 58
Crepidula 14
Crepidulidae 14,42
crinita, Acanthochitona 9,31,32
crispata, Zirfaea 29
cristata, Polycera 18,51
Cultellidae 25
Cultellinae 66
Cultellus 66,67
curta, Facelina auriculata 54
curtus, Colus 45
Cuthona 56
Cuthonidae 20,56
Cyamiacea 62
Cylichna 17
Cylichnidae 17
cylindracea, Cylichna 17
cylindrica, Cylichna 17
Cypraea 43
Cyprinidae 27,68
dactylus, Pholas 28
dawsoni, Altenaeum 24,93
dawsoni, Montacuta 24,63
decussata, Chrysallida 17
decussata, Crenella 58
decussatus, Tapes 27
Dendronotacea 19
Dendronotidae 19
Dendronotus 19
Dentale 57
Dentaliidae 21
Dentalium 21,57
denticulata, Alexia 21
depressa, Gari 26
depressa, Limapontia 18,50
depressa, Patella 9,33
desmaresti, Loripes 23
despecta, Eolidia 20
Digitaria 58
digitaria, Digitaria 58
Diodora 9
Diplodonta 23
Diplodontidae 23
directus, Ensis 67,93
discors, Musculus 22,59
discors, Mytilus 59
discrepans, Chiton 9
distorta, Chlamys 58
divaricata, Gibbula 36
divaricata, Lucinella 58
divaricatus, Trochus 11,36
divisa, Menestho 17
Donacidae 26
donacina, Tellina 67
donacina,
Tellina (Moerella) 26
Donax 26,68
Doridacea 18
Doris 18,19,51,52
Dosinia 27,69
Dotidae 20,53,56
Doto 20,53
Dotodae 53
Dotoidae 53
Dotonidae 53
drummondi, Facelina 54
dubia, Gastrochaena 28
eblanae, Todaropsis 30
echinata, Acanthocardia 24
edule, Cerastoderma 24

edulis, Mytilus 22,59
edulis, Ostrea 23,61
eisigii, Lomanotus 19
Eledone 30,73
elegans, Pomatias 39
elegans, Sepia 29
elegantissima, Chemnitzia 17
elegantissima, Turbonilla 49
elliptica, Lutraria 25
elliptica, Spisula 25
Ellobiidae 7,21
elongata, Cylichna 17
Emarginula 9
Embletonia 20,56,57
Embletoniidae 56
Ensis 25,26,66,67
ensis, Ensis 26,66
entalis, Dentalium 21
Eolidia 20,53
Eolis 20,54
ephippium, Anomia 23,60
Epilepton 58
Epitoniidae 13
Epitonium 13,41,42
Eratoidae 43
erinacea, Ocenebra 15,45
Ervilia 25
Erycinacea 62
erythrosoma, Monophorus 13
Eubranchidae 20,55
Eubranchus 20,55
Eulima 13
Eulimella 17
Eulimidae 13
Euplocamus 19
europaea, Trivia 43
exasperatus, Jujubinus 35
exigua, Eolis 55
exiguum, Parvicardium 24,64
exiguus, Eubranchus 20
exoleta, Dosinia 27
fabula, Tellina 67
fabula, Tellina (Fabulina) 26
Fabulina 26
Facelina 20,54
Facelinidae 20
farrani, Pleurotoma 16
fasciata, Clausinella 27
fasciata, Tornatella 16
fascicularis,
Acanthochitona 93
fascicularis, Chiton 31
Fasciola 50
faurei, Embletonia 20
ferruginosa, Montacuta 24
fervensis, Gari 26
fissura, Emarginula 9
fissura, Patella 32
Fissurella 9
Fissurellidae 9
Flabellinidae 20,53
Flabellininae 53
flammea, Doris 19
flemingii, Doris 18
flexilis, Velutina 14
flexuosa, Thyasira 23
Folinia 39
forbesi, Loligo 72
forbesii, Loligo 30,72
fornicata, Crepidula 5,14
fragilis, Doto 20,53
fragilis, Gastrana 26
frondosus, Dendronotus 19
fusca, Doris 18,51
fusca, Lunatia 15
fuscatus, Chiton 8
fustifer, Tergipes 20
Galeomma 24
Galeommatacea 62
Galeommatidae 24,62
gallina, Chamelea 27,69
gallina, Chamelea gallina 69
gallina, Venus 69
galloprovincialis, Mytilus 22,59
Galvina 20,55
Gari 26,68
Garidae 26,68
Gastrana 26
Gastrochaenidae 28
Gastropoda 9,32,57
genei, Lomanotus 19,53
geographica, Venerupis 27
gibba, Corbula 28,70
gibba, Tellina 70
gibbosa, Ancula 18
gibbosa, Tritonia 51
Gibbula 10,34
gigas, Crassostrea 23,61
glabrum, Caecum 12
glaucum, Cardium 64
glaucum, Cerastoderma 24
Glycymeridae 22
Glycymeris 22,59
glycymeris, Glycymeris 22
glycymeris,
Glycymeris glycymeris 59
Goniodorididae 18
Goodallia 24
Gouldia 27
gracilis, Colus 15,45

gracilis, Eolis 54
graeca, Diodora 9
graeca, Patella 32,33
Graphis 42
grayana, Assiminea 12,38
groenlandica, Natica 15
guerinii, Rissoa 12
Gymnosomata 17,49
gymnota, Catriona 20
gymnota, Eolis 56
Haedropleura 46
haliotidea, Velutina 14
Haminaea 47
Haminea 47
Haminoea 16,47
hancocki, Lomanotus 19
hanleyi, Nucula 22
Helcion 33
helicinus, Margarites 10,34
helicoides, Natica 15
Helix 10,57
hemiclausa, Lunatia 44
Heteranomia 60
Heterodonta 23
Hiatella 28,71
Hiatellidae 28
Hinia 45
hombergii, Tritonia 19,52
hungaricus, Capulus 42
Hyala 12
hybrida, Aplysia 18
Hydrobia 11,37
Hydrobiidae 7,11,38
Iduliidae 20
imbricataria, Turritella 40
imperforatum, Caecum 40
incarnata, Tellina 67
incarnata,
Tellina (Angulus) 26
incarnata,
Tellina incarnata 67
incarnatus, Chiton 8
incrassatus, Nassarius 15
inermis, Trichotropis 14
inflatus, Trochus 10
innovata, Turbonilla 17,48
intermedia, Abra 27
intermedia, Lunatia 15
intermedia, Patella 9,33
interrupta, Rissoa 38
interrupta,
Rissoa parva var. 12,39
interstincta, Chrysallida 17
interstinctus, Turbo 48
Iravadiidae 12,38
Ischnochiton 8
Ischnochitonidae 8
islandica, Arctica 27
islandica, Venus 68
islandicus, Amauropsis 15
islandicus, Colus 45
jacobaeus, Pecten 60
jeffreysi, Saxicavella 28
jenkinsi, Potamopyrgus 12,38
johnstoni, Doris 19
Jorunna 19
Jujubinus 10,35
Kellea 62
Kellia 24,62,63
Kelliidae 24,62
Kellya 62
Kentrodorididae 19
lactea, Alvania 12
lactea, Striarca 22
lactea, Striarca lactea 58
lactea, Tellina 61
lactea, Turbonilla 17,49
lacteus, Loripes 23
Lacuna 11,36
Lacunidae 11
Laevicardium 25
laevigata, Bela 16,46
laevigata, Modiola 59
laevigata, Pleurotoma 46
laevigata, Velutina 14
laevis, Cadlina 19
laevis, Doris 52
laevis, Eulimella 17
laevis, Patina pellucida f. 10,34
lamarcki, Cardium 24
Lamellaria 14
Lamellariidae 14
Lamellidorididae 18,51
Lamellidoris 18,52
lapillus, Nucella 15
Lasaea 23
Lasaea 62
Lasaeidae 23,62
latens, Lamellaria 43
latus, Chiton 8
Leda 58
Ledidae 22
Lepeta 34
Lepidochitona 8
Lepidopleurina 8
Lepidopleurus 8
Leptochiton 8
Leptochitonidae 8
Lepton 24,62
Leptonacea 62

Leptonidae 24,62
leucoma, Loripes 23
Leucophytia 21
lignaria, Bulla 47
lignarius, Scaphander 17
Ligula 63,68
Lima 58
Limacia 19,52
limacina, Clione 18,49
limacina, Planaria 18
Limapontia 18,50
Limapontiidae 7,18,50
Limax 51,55
lincta, Dosinia 27
lineata, Coryphella 20
lineata, Monodonta 10
lineatus, Polycera 19
lineatus, Trochus 10
littoralis, Turbo 11
littorea, Littorina 11
littoreus, Turbo 36
Littorina 11,36,37
Littorinidae 11
Loliginidae 30
Loligo 30,72
Lomanotidae 19
Lomanotus 19,53
Loripes 23,62
loscombii, Lima 58
lucida, Portlandia 58
lucinalis, Loripes 23,62
Lucinella 58
Lucinidae 23
Lucinoma 23
Lunatia 14,15,44
lunulata baldii, Glycymeris 59
lupinus, Dosinia 27,69
Lutraria 25,65
lutraria, Lutraria 25
Lutrariidae 25
Macoma 26
Mactra 25,64,65
Mactridae 25
magna, Lutraria 25,65
magus, Gibbula 10
maltzani, Mysella 63
mamillata, Fissurella 9
mammillata, Bulla 47
mammillatum, Caecum 40
Mangelia 16
Manzonia 12,39
margarita, Helix 10
Margarites 10
marginatus, Chiton 8
marginatus, Solen 25,66
mariae, Littorina 11,36,37
marmorata, Setia 12
marmoratus, Lomanotus 19,53
marmoratus, Musculus 22
Marshallora 13
maximus, Pecten 22,60
megotera, Psiloteredo 29
Melanella 13
Melanellidae 13
membranacea, Rissoa 12
Menestho 17
mera, Doris 19
Mercenaria 27
mercenaria, Mercenaria 27
Mesodesmatidae 25
Mesogastropoda 11
miliaris, Trochus 10,35
millegranus, Trochus 10
minima, Gouldia 27
minimum, Parvicardium 24,64
minimus, Chiton 8
minor, Aclis 13
minor, Ensis 26
minor, Ensis minor 66
minuta, Nuculana 22
minuta, Turtonia 28,70
modesta, Alderia 18,49
Modiola 59
Modiolaria 59
Modiolus 22
modiolus, Arca 22
modiolus, Modiolus 22
Moerella 26
monacha, Trivia 14
Monia 60,61
monilifera, Lunatia 14
Monodonta 10
Monophorus 13
Montacuta 24,63
Montacutidae 24,62
montagui, Astarte 58
montagui, Jujubinus 10
montagui, Lunatia 15
Murex 45,46
muricatus, Trophonopsis 15
Muricidae 15,45
Musculus 22,59
Mya 28,70
Myidae 28
Myoida 28
myosotis, Ovatella 21
Mysella 24,63
Mysia 28
Mytilidae 22

Mytiloida 22
Mytilus 22,59,71
Nassariidae 15
Nassarius 15,45
Natica 15
Naticidae 14
navalis, Teredo 29
navicula, Haminoea 16
nebula, Bela 16
neglecta, Hydrobia 12,37,38
neglecta, Littorina 11
nehalensiae, Gibbula 34
Neogastropoda 15
Neolepton 58
Neoloricata 8
Neptunea 15
neritoidea, Lacuna 11
neritoides, Littorina 11,37
nigra, Fasciola 50
nigra, Limapontia 18,50
nigra, Planaria 50
nigra, Polycelis 50
nigrolineata, Littorina 11
nitida, Abra 27,68
nitida, Lunatia 15
nitidula, Retusa 16
nitidum, Lepton 24,62
noachina, Patella 32
noachina, Puncturella 9
nodosum, Cardium 64
nodosum, Parvicardium 25
nortoni, Altenaeum 24,63
norvegicum, Cardium 25
Nucella 15,44
nucleus, Arca 58
nucleus, Corbula 28
nucleus, Nucula 21
Nucula 21,58
Nuculana 22,58
Nuculanidae 22
Nuculidae 6,21,58
Nuculoida 21
obliquatus, Trochus 10
oblonga, Lutraria 25,65
obtusa, Bulla 46
obtusa, Chrysallida 17,48
obtusa, Retusa 16
obtusata, Littorina 11,36,37
obvelata, Doris 19
Ocenebra 15,45
Octopoda 30
Octopodidae 30
Octopus 30
octosulcata, Gibbula 34
Odostomia 17,48
Oenopota 16
officinalis, Sepia 29
Ommastrephes 30
Ommastrephidae 30
Ommatostrephidae 30
Onchidorididae 18,51
Onchidoris 52
Onchidorus 52
Onoba 12,38
onyx, Chiton 8
opercularis, Aequipecten 23
Opisthobranchia 16,32,46
orbignyana, Sepia 6,29,72
ornata, Polycera 19
Ostracoda 57
Ostrea 23,61
Ostreidae 23
Otina 21,57
Otinidae 21
otis, Helix 57
otis, Otina 21
ovale, Parvicardium 58
ovata, Otina 21,57
ovata, Timoclea 27
Ovatella 21
oweniana, Sepietta 29,72
Palaeotaxodonta 21
pallescens, Cheirodonta 13
palliata, Littorina 36
pallida, Eolis 56
pallida, Lunatia 15
pallida, Tenellia 20,56
pallidula, Cochlea 36
pallidula, Lacuna 11,36
Palliolum 23
Paphia 27
Papillicardium 64
papillosa, Aeolidia 20
papillosum, Papillicardium 64
papillosus, Limax 55
papyracea, Thracia 29,72
parva, Barnea 29
parva, Lacuna 11,36
parva, Rissoa 12,38
Parvicardium 24,58,64
Patella 9,33
Patellidae 9
patelliformis, Anomia 61
patelliformis, Pododesmus 23,61
patholatus, Trochus 10
Patina 10,34
patula, Lacuna 11
paucidens, Pneumodermopsis 17
Pecten 22,60
pectinata, Patella 33

Pectinidae 22
Pectunculus 69
pectunculus, Patella 33
Pelecypoda 21,57
pellucida, Eolis 54
pellucida, Patella 33
pellucida, Patina 10
pellucida, Retusa 16
pellucidus, Phaxas 26
pennanti, Gibbula 34
pennigera, Thecacera 19,93
perspicua, Lamellaria 14,43
pertenuis, Bulla 16
perversa, Triphora 41
pespelicani, Aporrhais 14
petraeus, Littorina 11
Petricola 28,70
Petricolaria 70
Petricolidae 28
Pharus 66
phaseolina, Thracia 29
Phasianella 10
Phasianellidae 10
Phaxas 26,66,67
phaxoides, Ensis 26
Philine 17,47,48
Philinidae 17,48
philippiana, Portlandia 58
Pholadidae 28
pholadiformis, Petricola 5,28
pholadis, Hiatella 71
Pholadomyoida 29
Pholas 28
picta, Tricolia pullus 10
pilosa, Acanthodoris 18,51
pilosatumida,
Glycymeris glycymeris 59
pinnatifida, Doto 20
plana, Scrobicularia 27
Planaria 18,50
planicosta, Megacardita 6
plebeia, Tritonia 19,53
Pleurotoma 16
plicata, Bulla 16
plicatilis, Velutina 14
plicatus, Mytilus 71
plistoneerlandica,
Mactra corallina 65
plumosius, Euplocamus 19
Pneumodermatidae 17
Pneumodermopsis 17
Pododesmus 23,60,61
poliana, Lunatia 15
polita, Eulima 13
Polycera 18,19,51
Polyceridae 19
Polyplacophora 8,31
Pomatias 39
Portlandia 58
portlandicus, Lomanotus 19
Potamopyrgus 12
princeps, Cemoria 9
prismatica, Abra 27
prismatica, Ligula 68
producta, Cylichna 17
Prosobranchia 9,32,48
pruinosa, Philine 48
Psammobia 68
Psammobiidae 26,68
Psiloteredo 29
Pterioida 22
Pteriomorphia 22
Pterochilus 57
pulcher, Pterochilus 57
pulcher, Tergipes 19
pulchra, Embletonia 20
pullastra, Venerupis 27,69
pullus, Phasianella 10
pullus, Tricolia 10
Pulmonata 21,32
punctata, Aplysia 18,51
punctata, Philine 17,48
Puncturella 9
Pupidae 16
purpurea, Raphitoma 16
purpureus, Murex 46
puteolus, Lacuna 11
pygmaeus, Nassarius 15
pygmaeus, Tellina 67
pygmaeus,
Tellina (Moerella) 26
Pyramidellidae 17,48
quadrifidus, Aporrhais 14
quadrilineata, Polycera 19
quadripartita, Bullaea 17,47
quinquevalvis, Chiton 8
Raphitoma 16
reticulata, Emarginula 9,32
reticulata, Fissurella 9
reticulatum, Bittium 13
reticulatus, Nassarius 15
Retusa 16,47
retusa, Bulla 16,47
Retusidae 16
rhomboides, Paphia 27
Rissoa 12
Rissoidae 12,38
rissoides, Odostomia 17,48
rosea, Aplysia 18
rosea, Emarginula 9,32

Rostroconchia 57
rotundata, Diplodonta 23
rubra, Lasaea 23,62
rubra, Tonicella 8,31
rudis, Littorina 11,37
rufa, Bellaspira 16
rufibranchialis,
Coryphella verrucosa 54
rugosa, Hiatella 28,71
Saccoglossa 49
Sacoglossa, 18,49
sagittate, Loligo 30
sagittatus, Ommastrephes 30
sagrinatus, Chiton 8
saintjohnensis,
Trichotropis 14
Sanguinolariidae 26,68
saxatilis, Littorina 11,37
Saxicava 71
Saxicavella 28
scabrum, Cardium 64
scabrum, Parvicardium 25
Scala 41
scalaris, Brachystomia 17,48
scaldensis, Lepeta 34
scaldensis,
Striarca lactea 58
scaldiana, Alderia 18
Scalidae 13
Scaphander 17
Scaphandridae 17
Scaphopoda 21
scoticus, Chiton 8
Scrobicularia 27,68
Scrobiculariidae 27,68
Semelidae 68
semicostata, Onoba 12
semicostata,
Onoba semicostata 39
semicostatus, Turbo 39
semistriata, Alvania 12
semisulcata, Retusa 16
senegalensis, Venerupis 27,69
Sepia 29,72
Sepietta 29,72
Sepiidae 29
Sepioidea 29
Sepiola 29
Sepiolidae 29
Sepiolioidea 29
septangularis, Bellaspira 16
serpuloides, Skenea 10,35
Setia 12
shepeianus, Turbo 39
siliqua, Ensis 25
simile,
Calliostoma zizyphinum 35
similior, Similiphora 13
Similiphora 13
similis, Doris 18
Sipho 45
Siphonaria 33
Skenea 10,36
Skeneidae 10,36
Skeneopsis 36
smaragdina,
Coryphella verrucosa 54
solanderi, Turritella 6,40
Solen 25,66
Solenidae 25,66
Soleninae 66
solida, Spisula 25
sordida, Lunatia 15
Sphaenia 70
Sphenia 28,70
spiralis, Chrysallida 17
Spisula 25,65
squalida,
Tellina incarnata 67
Squama Pododesmus 61
squamosum, Lepton 24
squamula, Anomia 60
squamula, Pododesmus 23,61
stagnalis, Hydrobia 11
stagnorum, Hydrobia 11,37,38
stellata, Doris 18
Stenotis 36
Stiligeridae 7,18,49,50
Striarca 22
striata, Rissoa 12
striatula,
Chamelea gallina 69
striatulus, Pectunculus 69
striatus, Jujubinus 35
striatus, Turbo 39
strigella, Retusa 16,47
striolatum, Pleurotoma 16
stultorum, Cardium 25,64
stultorum, Mactra 65
subarcuatus, Ensis minor 66
subcarinatus, Tornus 12
subcostulata, Rissoa 12
subcylindrica, Retusa 16
sublaevis, Doris 18
submarmoreus, Chiton 8
suborbicularis, Kellia 24
subquadrata, Doris 18
substriata, Ligula 63
substriata, Modiola 59
substriata, Montacuta 24

subsulcata, Setia 12
subtruncata, Spisula 25
subulata, Alloteuthis 30
sulcata, Nucula 21
sulcatulum, Neolepton 58
supranitida, Aclis 13
Tapes 27
tarentinum, Dentalium 21
Tellimya 63
Tellina 26,61,67,70
tellinella, Gari 26
Tellinidae 26,67
tenebrosa, Littorina 37,66
Tenellia 20,56
tenuis, Abra 27,68
tenuis, Tellina (Angulus) 26
Teredinidae 29
Teredo 29
Tergipedidae 20,56
Tergipedinae 56
Tergipes 19,20,56
tergipes, Limax 56
tergipes, Tergipes 20
Teuthoidea 30
Thaididae 44
Thecacera 19
Thracia 29,72
Thraciidae 29,72
Thyasira 23
Thyasiridae 23
tigerinum, Palliolum 23
Timoclea 27,69
Todaropsis 30
tomentosa, Jorunna 19
tomlini, Yoldia 58
Tonicella 8
Tornatella 16
tornatilis, Acteon 16
Tornidae 12
Tornus 12,40
triangularis, Goodallia 24
tricarinata, Turritella 40
Trichotropidae 14
Trichotropis 14
Tricladida 50
Tricolia 10,36
tricolor, Eubranchus 20,55
trifasciata, Eulima 13
Triforidae 41
Triforis 41
Trinchesiidae 20
Triphora 13,41
Triphoridae 13,41
Tritonalia 45
Tritonia 19,51,52,53
Tritoniidae 19,52
Tritonofusus 45
Trivia 14
Triviidae 14,43
Trochidae 10
Trochus 10,11,36
Trophoninae 44
Trophonopsis 15
truncata, Bulla 16,47
truncata, Mya 28
truncatula, Bulla 47
truncatula, Retusa 16
truncatus, Boreotrophon 15,44
trunculus, Donax 26
tubercularis, Cerithiopsis 13,40,41
tuberculata, Archidoris 19
tuberculatus, Chiton 8
tuberculatus, Trochus 10
tumida, Gibbula 10
Turbellaria 50
Turbo 11,36
Turbonilla 17,48,49
turricula, Oenopota 16
Turridae 16
Turritella 13
Turritellidae 13
turtoni, Galeomma 24
turtoni, Otina 21
Turtonia 28,70
Turtoniidae 28,62
turtonis, Epitonium 13
ulvae, Hydrobia 12,38
ulyssiponensis, Patella 33
umbilicalis, Gibbula 10,34
umbilicata, Bulla 47
umbilicata, Retusa 16
umbilicatus, Trochus 10
undata, Mysia 28
undatum, Buccinum 15
ungaricus, Capulus 14,42
Ungulinidae 23
vagina, Solen 25,66
varia, Chlamys 22,60
variabilis,
Glycymeris glycymeris 59
varians, Lomanotus 19
Varicorbula 70
varicosa, Nassarius 15
variegatus, Chiton 8
variegatus, Donax 68
Velutina 14
velutina, Velutina 14
Velutinidae 14
Veneridae 27,70
Veneroida 23

Venerupis 27,69
ventilabrum, Eolis 20,56
ventrosa, Hydrobia 12,37,38
Venus 27,68,69
veranyi, Ommastrephes 30
verrucosa, Coryphella 20
verrucosa,
Coryphella verrucosa 54
verrucosa, Eolidia 53
verrucosa, Venus 27
Villiersia 52
vincta, Lacuna 11
vinctus, Turbo 36
violacea, Eolis 20
virginea, Acmaea 10,34
viridula, Galvina 20
vitrea, Hyala 12
vitrea, Onoba 38
vittatus, Donax 26
Volsella 59
vulgare, Dentale 57
vulgare, Dentalium 21
vulgaris, Acanthochaetes 9
vulgaris, Loligo 30
vulgaris, Octopus 30
vulgata, Patella 9,33
vulgatum, Cerithium 40
Yoldia 58
Zirfaea 29
zizyphinum, Calliostoma 10,35
zizyphinum,
Calliostoma zizyphinum 35
zizyphinus, Trochus 35

INDEX VAN DE NEDERLANDSE NAMEN

achtarm, gewone 30
achterkieuwigen 16
alikruik, gewone 11
alikruik, kleine 11
alikruik, ruwe 11
alikruik, stompe 11
alikruiken 11
boompjesslak 19
boormossel, Amerikaanse 28
boormossel, gewone 28
boormossel, ruwe 29
boormossel, witte 28
brakwaterhorentje 12,38
buikpotigen 9
chitons 8
dekschelp, schilferige 23
drijfhorentje 11,38
drijfhorentje, vliezig 12
drijfhorentje, wit 12
drijfhorentjes 11
dunschaal, prismatische 27
dunschaal, tere 27
dunschaal, witte 27
dwerginktvis 29
dwergpijlinktvis 30
fuikhoren, gevlochten 15
fuikhoren, kleine 15
fuikhoren, verdikte 15
fuikhorens 15
hartschelp, eetbare 24
hartschelp, gedoornde 24
hartschelp, Noorse 25
hartschelpen 24
hoedje, Chinees 14
inktvissen 29,72
kamschelp 22
keverslak, asgrauwe 8
keverslak, witte 8
keverslakken 8
koffieboontje 14
kokkel, gewone 24
kokkels 24
kreukels 11
krombekmossel 22
longslakken 21
mantel, bonte 22
mantel, wijde 23
messchede 25
mossel, eetbare 22
muiltje 14
muizenoortje 21
muizenoortje, wit 21
naaldje 13
nonnetje 26
noordhoren, slanke 15
noordkromp 27
oester, eetbare 23
oester, Japanse 23
oester, Portugese 23
oesters 23
olifantstandje 21
olifantstandjes 21
oorslakken 21
otterschelp 25
oubliehorentje 16
paalworm 29
paardemossel 22,59
paardemossel, behaarde 22
paardezadel 23
parelmoerneut 21
pelikaansvoetje 14
penhoren 13
pijlinktvis 30
platschelp, rechtsgestreepte 26
platschelp, tere 26
purperslak 15
purperslakken 15
rotsboorder, Noorse 28
rotsboorder, ruwe 28,71
rotsboorders 28
sabelschede 26
schaalhoren, gewone 9
schaalhoren, gladde 10
schaalhorens 9
scheefhorentje 11
scheepsworm 29
schepje 17
schoteltje 10
slakken 9
sleutelgathoren, gewone 9
sleutelgathorens 9
slijkgaper, platte 27
slijkschelp, Lange 25
slijkschelp, ovale 25
slipper 14
spoelhoren 16
stekelhoren, geschubde 15
stoottand, gewone 21
stoottandjes 21
strandgaper 28
strandgaper, afgeknotte 28
strandschelp, grote 25
strandschelp, halfgeknotte 25
strandschelp, ovale 25
strandschelp, stevige 25
strandschelpen 25
tafelmesheft 25

noordhoren 15
tapijtschelp 27
tepelhoren, gewone 14
tepelhoren, glanzende 15
tepelhorens 14
tijgerpels 23
tolhoren, asgrauwe 10
tolhoren, gewone 10
tolhoren, knobbelige 10
tolhorens 10
trapgevel 16
tweekleppigen 21
venusschelp, gewone 27
venusschelp, wrattige 27
venusschelpen 27
voorkieuwigen 9
tafelmesheft, kleine 26
wadslakje 12, 38
wadslakje, opgezwollen 38
waterlongslakken 21
wenteltrapje, gewoon 13
wenteltrapje, turtons 13
wenteltrapje, wit 13
wenteltrapjes 13
wulk 5, 15
zaagje 26
zeekat, gewone 29
zeeslak, vlokkige 20
zwaardschede, Amerikaanse 67
zwaardschede, grote 26
zwaardschede, kleine 26